

Ю.М. НЕСІН

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ
ДО ВИКЛАДАННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ
МОВИ**

Монографія

Херсон
"АЙЛАНТ" 2013

УДК 37.091.33
ББК 74.261.7(Фр)
Н 55

*Схвалено вченою радою Комунального вищого навчального закладу «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради
протокол № 5 від 29.11.2013 р.*

Рецензенти:

- Кузьменко В.В.** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і психології КВНЗ "Херсонська академія неперервної освіти", м.Херсон;
- Слюсаренко Н.В.** – доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки та психології ХДУ, м.Херсон;
- Голотюк О.В.** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри романогерманських мов ХДУ, м.Херсон.

Несін Ю.М.

Н 55 Теоретико-методичні підходи до викладання французької мови :
Монографія / Юрій Миколайович Несін. – Херсон: Айлант, 2013. –
156 с.: іл.

ISBN 978-966-630-083-5

Монографія присвячена проблемі впровадження активних методів навчання на уроках французької мови для набуття практичних навичок у використанні сучасних технологій та методів навчання й виховання. Належна увага приділяється методичним основам формування в учнів умінь і навичок практичного володіння мовленням, питанням тестування, підвищення інтересу учнів до самостійної роботи. Теоретичні питання в монографії підкріплюються практичними прикладами та завданнями, взятими з найсучасніших методик.

Для вчителів, викладачів французької мови.

УДК 37.091.33
ББК 74.261.7(Фр)

ISBN 978-966-630-083-5

© Несін Ю.М., 2013

Варіативність та особистісна орієнтація сучасної освіти потребують змін у теорії й методиці навчання французької мови в середніх навчальних закладах, змін та доповнень у технологіях навчання на всіх ступенях. Зростає питома вага методик, які сприяють формуванню практичних навичок пошуку й аналізу інформації, самонавчання, самоорганізації, відповідального вибору та поведінки, становленню ціннісних орієнтацій.

У зв'язку з цим, коло вимог до особи вчителя французької мови розширюється, визначається не тільки кваліфікаційною характеристикою педагога, але й змінами у суспільстві. Вчителю стає все складніше відповідати цим вимогам на практиці. Якщо досвідчений учитель накопичив деякі шляхи вирішення проблемних завдань, то молоді вчителі часто відчують труднощі у знаходженні оптимального методичного рішення в конкретній ситуації.

Отже, монографія «Теоретико-методичні підходи до викладання французької мови» має на меті надати вчителям наступні можливості:

- переглянути деякі поняття загальної методики викладання французької мови у школі з точки зору сьогоденної модернізації освіти;
- ознайомитись з досягненнями сучасної методики викладання французької мови в школі;
- зорієнтуватись у пріоритетах сучасної методики викладання французької мови в загальноосвітніх навчальних закладах;
- знайти відповіді на окремі професійні питання;
- виробити власну стратегію навчання французької мови.

Монографія складається зі вступу, двох розділів, висновків, літератури, змісту. Перший розділ має теоретичну спрямованість. Це короткий екскурс у світ методичних категорій, понять, сутності сучасної проблеми викладання французької мови в школі. Особлива увага приділяється методичним основам формування в учнів знань, вмінь та навичок практичного володіння французької мови,

використанню сучасних освітніх технологій, а також питанням тестування, підвищення інтересу учнів до самостійної роботи, що сприятиме якості навчання та можливості його продовження.

Другий розділ включає практичні приклади, які допоможуть вирішити відповідні задачі у викладанні французької мови у школі з урахуванням загальноосвітніх, виховних та розвивальних цілей.

Монографію укладено на основі аналізу використання різноманітних методів і методик у нашій країні та за кордоном, які значно оновлюють та збільшують коло вимог до вчителів французької мови.

РОЗДІЛ І

ТЕОРЕТИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ СУЧАСНОЇ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ У ШКОЛІ

ВИМОГИ СУЧАСНОЇ ШКОЛИ ДО ВЧИТЕЛЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Сьогодні школа вимагає від учителя французької мови мобільності у прийнятті рішень. Переосмислення функцій і результатів загальної середньої освіти потребує, у свою чергу, переосмислення ролі вчителя взагалі та ролі вчителя французької мови зокрема у сучасній школі.

Учитель повинен зрозуміти свою виняткову необхідність та цінність у цивілізованому світі. Завжди існувала залежність: який рівень педагогів, такий і рівень освіти, який рівень освіти та виховання, такий і інтелектуальний, і моральний потенціал народу. Без перебільшення можна сказати, що від морального потенціалу та інтелекту освітян залежить доля країни. І тому нам, педагогам, носіям моралі та інтелекту, потрібно постійно підвищувати свій фаховий рівень. Безперечними є дві головні складові вчителя – його майстерність та особистість [5, с. 27-31].

Фахівці сьогодні мають бути здатними оновлювати методики, змінювати підручники, доповнювати їх, розуміти і співпрацювати з новим поколінням, вписуватись у мінливе сьогоднішнє.

Бути особистістю для вчителя дуже важливо, бо він спілкується з тими, хто буде продовжувати розбудову нашого суспільства. Треба усвідомлювати, що саме спілкування є основою освіти, і від його характеру залежить результат освіти, бо, на думку філософів, соціологів, психологів, спілкування є таким соціальним процесом, у якому відбувається обмін діяльністю, досвідом, засобами діяльності, які втілені в матеріальну та духовну культуру. Спілкування є однією з найважливіших умов формування свідомості, самосвідомості особистості, стимулятором її психічних властивостей [37].

Якщо наша особистість не буде відповідати завданням виховання учнів, будь-які можливості у цій галузі залишаться нереалізованими. Ми повинні бути не просто педагогами, а педагогами-дослідниками, які працюють для пізнання, бо саме пізнання є мотиваційною основою нашої діяльності.

Наша майстерність – це досягнення наших школярів, їх моральний, соціальний, культурний розвиток, це відповідність якості їх знань

вимогам навчальних програм, держстандартам, це якість їх підготовки до продовження навчання й подальшої трудової діяльності [15].

Функції вчителя багатогранні й не зводяться тільки до того, щоб пояснити новий матеріал і проконтролювати, як школярі його вивчили. На сьогодні у вчительській діяльності виокремлюють наступні функції:

– **конструктивно-плануючу** – це вміння прогнозувати й планувати навчально-виховний процес (планування всього уроку, його частин, кожної частини уроку похвилинно; послідовність частин уроку);

– **комунікативно-навчальну** – встановлення правильних взаємин учителів з окремими учнями, з усім класом, учнів між собою в процесі навчання й виховання (надання тих видів роботи, які сприяють спілкуванню на уроці та поза ним);

– **організаторську** – вміння організовувати виконання наміченого плану на уроці у комунікативно-навчальній діяльності відповідно до індивідуальних особливостей учнів і їхнього рівня володіння мовою;

– **виховну** – здійснення розумового й морального виховання школярів на матеріалі навчального предмету. Функція спрямована на формування моральних відносин між учителем і учнями, які навчаються з метою досягнення основних цілей освітньої діяльності. Вона має здійснюватися в будь-яких формах і умовах спілкування з тими, хто навчається й не може відбуватися без високого морального авторитету вчителя, в основі якого лежить неухильне дотримання професійного морального кодексу педагога (норм професійної етики);

– **дослідницьку** – уміння вивчати окремих учнів у навчально-виховній діяльності, у міжособистісному відношенні; уміння виявити рівень навченості, умови, які впливають на успішність навчання й виховання; уміння аналізувати матеріал підручників і навчальних посібників з метою визначення їх методичної, практичної цінності тощо.

Щодо шкали професійних пріоритетів учителя, то виділяються наступні [28, с. 14]:

– знання мови;

– володіння професійними психолого-педагогічними вміннями;

– володіння професійно-методичними вміннями в галузі французької мови;

– загальна культура;

– прагнення до саморозвитку, самовдосконалення як в особистісному плані, так і в професійному;

– здатність до емпатії (співпереживання).

Зрозуміло, що для успішного виконання вищезазначених функцій, треба не тільки володіти курсом методики викладання французької мови, а й стежити за змінами, які відбуваються у нашій національній системі освіти, за конкретними завданнями, які постають перед сучасною школою [20, с. 5-12].

Сьогодні, наприклад, мова йдеться про особистісно орієнтовану освіту. Отже, ми повинні керуватися у нашій педагогічній діяльності її сутнісними ознаками, такими як:

- особистісно зорієнтоване, гуманне співробітництво всіх учасників навчально-виховного процесу;
- діагностично-стимуляційний спосіб організації навчального пізнання учнів;
- діяльнісно-комунікативна активність школярів;
- проектування вчителем (а пізніше й учнями) індивідуальних досягнень в усіх видах діяльності;
- врахування у змісті, методиках, системі оцінювання широкого діапазону особистісних потреб і можливостей школярів у здобутті якісної освіти.

З вищевикладеного маємо зробити висновок, що завдання сучасної школи для вчителя французької мови полягає в тому, щоб:

- навчити учнів планувати свою інформаційну пошукову та інноваційну діяльність, здобувати знання самостійно, формувати творчий підхід до використання знань на практиці;
- формувати в них уявлення про різноманітність франкомовних культур у світі, виховувати позитивне ставлення до культурних відмінностей, що є умовою для самореалізації особистості у сучасному житті;
- створювати умови для інтеграції учнів у франкофонічні культури інших народів;
- розвивати уміння та навички ефективної взаємодії учнів з представниками франкомовних культур;
- виховувати учнів у дусі миру, толерантності, гуманного міжнаціонального спілкування.

У Концепції навчання іноземних мов у 11-річній школі відзначено, що загальноосвітня школа повинна сформувати цілісну систему універсальних знань, умінь і навичок, а також досвід самостійності та особистої відповідальності учнів, тобто ключові компетентності, що визначають якість сучасної освіти.

Ми повинні розуміти здійснення переходу від освіти як «передачі знань» до продуктивного навчання, коли набуття знань відбувається через процес створення учнем власних творчих продуктів, переходу від школи готових книжкових рішень до школи, у якій закладаються основи знань та вмінь їх практичного використання, потреба в саморозвитку та інноваційній діяльності, спроможності реалізувати бажання адміністратора школи, вчителя, учня через систему міжшкільної комунікації [21, с. 103-126].

Сьогодні треба використовувати всі можливості, які з'явилися завдяки тому, що актуальності набуває поняття компетентності учня, і це визначається багатьма чинниками, оскільки саме компетентності, на думку багатьох міжнародних експертів, є тими індикаторами, що дозволяють визначити готовність учня, випускника до життя, його подальшого особистого розвитку й до активної участі в житті суспільства. Мова йде також про освітню компетенцію, яка припускає засвоєння учнем не окремих знань умінь та навичок, а оволодіння комплексною процедурою, в якій для кожного виділеного напрямку наявна відповідна сукупність освітніх компонентів, що мають особистісно діяльнісний характер [22, с. 11-38].

Наприклад, компетентність під час вивчення предмета «Французька мова» передбачає:

- отримання та створення різноманітних повідомлень;
- застосування різноманітних інструментів відповідно до потреб аналізу різних текстів та культурних франкомовних феноменів;
- інтегрування лінгвістичних та інтерпретаційних знань, умінь та навичок у різні ситуації спілкування;
- апробація та застосування міжкультурної функціональної грамотності та відповідних усвідомлених умінь.

Тільки з допомогою вчених-практиків, методистів сьогоднішня школа може забезпечити повну реалізацію можливостей дитини певного віку та послідовності навчання з опорою на досягнення попереднього ступеня освіти й розвитку.

Компетентнісний підхід змінює поняття про оцінювання знань школярів. Важливим стає не наявність у індивіда внутрішньої організації знань, особистих якостей та здібностей, а здатність своєчасно застосувати компетентності в навчанні та житті. Дуже важливо враховувати інноваційні тенденції навчально-виховного процесу, такі як:

- гуманізація процесу навчання французької мови, що передбачає посилення уваги до особистості кожного учня як вищої соціальної

цінності суспільства, установку на формування громадянина з високими інтелектуальними, моральними і фізичними якостями;

- альтернативні навчально-методичні комплекти з французької мови;

- культурологічний підхід до відбору та методичної організації змісту навчання французької мови;

- усвідомлення вітчизняної культури через посилення ролі французької мови у вихованні учнів та залучення їх до світової франкомовної культури;

- ранній початок вивчення французької мови (дошкільне навчання);

- профільно-орієнтоване навчання французької мови старшокласників;

- використання елементів проблемного та інтенсивного навчання французької мови;

- використання таких сучасних технологій навчання, як проектна діяльність, створення сенканів, навчання у співпраці тощо;

- система застосування лінгводидактичного тестування школярів;

- урахування Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання, які мають бути ретельно вивчені вчителями, бо саме в них можна знайти багато відповідей на запитання сучасної освіти взагалі та української зокрема.

Сьогодні, у зв'язку з тим, що інтернет-навчання починає превалювати практично на всіх освітніх рівнях, поступово посідаючи місце традиційних форм навчання, фахівці французької мови повинні оволодіти основами інформаційних технологій та методикою їх використання у своїй професійній діяльності [36, с. 3-18].

Учитель французької мови повинен добре знати і вміти чітко пояснити учням та їх батькам, чому саме його предмет включено до змісту шкільної освіти, що може принести знання цього предмета учню як особистості та через нього українському суспільству [23].

Для покращення своїх фахових якостей треба якомога більше спілкуватися з учнями у неформальній обстановці. Будь-яке захоплення з вашого боку, навіть не пов'язане з професією (спорт, література, малювання, туризм), не треба приховувати, а навпаки, використовувати для встановлення з дітьми гуманних контактів. Це сприятиме взаєморозумінню вчителя з учнями, а також вплине на ефективність проведення уроків та позакласних заходів. Не забуваємо про доброзичливий тон, який створює психологічний комфорт, про добрі слова та похвалу, які підтримують інтерес до уроку. Важливим

фактором сьогодні є власне бажання педагога досконало оволодіти професією вчителя французької мови, мати адекватну самооцінку, займатися саморозвитком. Удосконалення якостей особистості – складна річ і тут потрібна воля, наполегливість, працьовитість [8].

Слід творчо підходити до вирішення своїх професійних завдань, не боятися помилитися. Все можна виправити, якщо є установка на самоаналіз, рефлексію. Запорука успіху кожного освітянина – в удосконаленні своєї педагогічної майстерності, у здатності до самонавчання та самовиховання. Не забуваймо використовувати під час нашої педагогічної діяльності такі «принципи», як:

- У П Е В Н Е Н І С Т Ь
- У С П І Ш Н І С Т Ь
- Д И В О В И Ж Н І С Т Ь
- П Е Р Е К О Н Л И В І С Т Ь
- П О В А Ж Н І С Т Ь
- Р І В Н О В А Г А

НАВЧАННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ У СУЧАСНІЙ ШКОЛІ

Щоб відповісти на це питання, згадаємо основне призначення французької мови як предметної галузі та головну мету її вивчення в середній школі. Отже, згідно з Програмою навчання французької мови у середніх навчальних закладах, основним призначенням її як предметної галузі є сприяння в оволодінні учнями уміннями і навичками спілкуватися в усній і писемній формах відповідно до мотивів, цілей і соціальних норм мовленнєвої поведінки у типових сферах і ситуаціях. Щодо головної мети навчання французької мови, то вона полягає у формуванні в учнів комунікативної компетенції, базою для якої є комунікативні уміння, сформовані на основі мовних знань і навичок.

Вільне й повне оволодіння французькою мовою – тривалий, трудомісткий, а головне, індивідуальний процес. Учителі можуть лише залучити своїх школярів до цього процесу, допомагаючи їм розвинути впевненість у здатності опанувати мовленням, показуючи їм шляхи, даючи необхідні пояснення та поради. Деякі учні вивчають мову відразу; для тих, кому вона підкорюється із труднощами, учитель повинен принаймні намагатися зробити вивчення мови приємним і корисним [25].

Навчаючи мові в умовах, як кажуть методисти, «відсутності мовного середовища», педагогам варто задовольнятися тим, що учні, які цікавляться мовою, наприкінці навчання без труднощів використовують засвоєне. Ніхто, крім учителя, не зможе інтерпретувати складність кожного мовного явища для конкретної ситуації, його доречність у конкретній групі учнів.

Вчителеві треба самому брати активну участь у створенні навчальних матеріалів, посібників, а також в обробці, поліпшенні, видозміні й доповненні матеріалів, пропонованих у вибраному їм підручнику. Вдумлива оцінка й пристосування до потреб школярів текстів, які вивчаються, відеозаписів, ілюстрацій – все це повинно бути предметом його уваги. Освітянин повинен прагнути до постійного добору й накопичення власних навчальних матеріалів – текстів для читання, країнознавчої інформації, віршів, пісень, сцен із п'єс, ігор, які підходять для різних етапів навчання, наочних посібників, які допоможуть учням по-справжньому користуватися мовою.

Ніхто, крім педагога, не зможе домогтися того, щоб кожний урок був максимально продуктивним, доступним і просто цікавим. Останнє визначення треба підкреслити особливо, бо скількох учнів ми, педагоги, можемо відштовхнути від вивчення мови саме безнадійною нудьгою на уроках. Освітянин зобов'язаний володіти мистецтвом надати уроку жвавість і захопливість – мистецтвом, в арсеналі якого досить широкий, але дуже індивідуальний набір засобів і прийомів: від правильної побудови уроку та врахування психології учнів до доцільного жарту або цікавої картинки [24].

Пояснення правил на уроках французької мови допомагає виробленню практичних навичок, прискорює оволодіння мовленням, але саме по собі воно ще його не гарантує. Практичні навички володіння мовленням можуть виробитися та існувати у відриві від теоретичного знання французької мови або навіть при його відсутності.

Ці обставини враховує найголовніший принцип комунікативності. Він виник у відповідь на замовлення сучасного суспільства, яке припинило задовольнятися традиційним вивченням слів і граматики, котре не давало живого володіння французькою мовою. Французьку мову, як і будь-який інший складний механізм, можна вивчати із двох позицій: як він влаштований і діє, і як ним практично користуватися.

Тільки комунікативність навчання здатна змусити учнів перебороти нелюбов до лінгвістики заради тих перспектив, які перед ними відкриває володіння французькою мовою, заради тієї користі,

яку вона принесе їх професійній, трудовій діяльності, їхньому духовному зростанню. Тільки комунікативність здатна зробити процес оволодіння французькою мовою привабливим для тих, кого цікавить функція, а не структура, хто готовий вивчати структуру заради функції, але ніяк не хоче вивчати структуру заради структури [38].

Успішне навчання французької мови залежить, таким чином, не тільки й не стільки від того, який мовний матеріал опановують учні, але й від того, як він вивчається. Із самого початку французька мова має використовуватися в природних для мови цілях і функціях.

Л.Д. Скляренко у підручнику з педагогіки правильно зазначає, що основним протиріччям сучасної освіти є протиріччя між значними темпами збільшення кількості інформації та обмеженими можливостями людини до їх засвоєння. Тому сьогодні необхідна переоцінка існуючих підходів до визначення мети й змісту освіти, форм і методів навчання та виховання. Сьогодні потребує від учня не тільки певної суми знань, умінь та навичок, а, що важливіше, вміння самостійно здобувати й використовувати на практиці нові знання, вміння співпрацювати, спілкуватися, адаптуватися до нових обставин, знаходити шляхи вирішення життєвих проблем. Тобто, основною метою стає максимальний розвиток компетентності особистості щодо саморегуляції, самоосвіти, самовдосконалення рефлексії й виховання, відчуття постійної потреби до цього.

Звичайно, досягнення цієї мети шляхом використання лише традиційних форм та методів організації навчальної діяльності неможливо. Вирішенню цієї проблеми значною мірою сприяє впровадження у навчально-виховний процес закладів освіти активних методів навчання [16].

Основний зміст діяльності вчителів французької мови сьогодні має бути зосередженим на збалансованому виконанні таких вимог:

- пріоритет комунікативної мети у навчанні та вихованні;
- дотримання діяльнісного характеру навчання та виховання;
- орієнтація навчально-виховного процесу на особистість учня;
- збалансоване навчання усних (аудіювання, говоріння) і писемних (читання, письмо) форм спілкування;
- диференційований підхід до оволодіння франкомовним матеріалом відповідно до комунікативних потреб;
- урахування досвіду учнів у оволодінні рідною мовою і розвиток їхніх когнітивних здібностей;
- широке використання ефективних навчальних технологій, у тому числі програмних засобів, при умові, що вони співвідносяться з

вимогами програми, віковими особливостями учнів, їхніми інтересами;

– використання автентичних матеріалів (текстів, постерів, роздавального матеріалу) для навчання всіх форм спілкування;

– соціокультурне спрямування процесу навчання та виховання.

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО УРОКУ

Ми усвідомлюємо, що підхід – це точка зору на напрям певного дослідження. Наприклад, в освітній практиці існує діяльнісний підхід, в основу якого покладено ідею про активність суб'єкту, який пізнає навчання як активну, свідому, креативну діяльність. Крім нього, сьогодні в європейській та світовій освітній практиці провідними є особистісно орієнтований і компетентнісний підходи. Однією з суттєвих ознак особистісно орієнтованої освіти є діяльнісно-комунікативна активність школярів. Особистісно орієнтований підхід сприяє:

– сконцентрованості навчання й виховання на особистості учня як активному суб'єкті процесу навчання та виховання: враховування його вікових особливостей, досвіду у рідній мові, рівня навченості, типологічних розбіжностей учнів за домінантою сприймання інформації (аудитивної, візуальної, кінетичної);

– мотиваційному забезпеченню навчально-виховного процесу завдяки стимуляції різних видів внутрішньої мотивації: ігрової, комунікативної, лінгвопізнавальної, соціокультурної, естетичної, а також мотивації, яка породжується усвідомленням прогресу в оволодінні мовою;

– організації активних форм взаємодії педагога та учнів: фронтальних, індивідуальних, парних, групових;

– реалізації холістичного підходу у навчанні французької мови, що стимулює збалансовану роботу обох півкуль мозку і забезпечує цілісність процесу пізнання з виходом франкомовної мовленнєвої діяльності на інші види діяльності школяра: ігрову, трудову, естетичну, у тому числі при допомозі проектної методики та між-предметних зв'язків;

– створенню умов для активної співпраці та автономії учнів, їх самонавчання, зокрема застосування різних засобів заохочення та підтримки самостійних розумових зусиль; достатнім вибором завдань різного рівня складності, у тому числі тестових завдань зі зразками виконання і з ключами для самоперевірки; цікавим лінгвокраїнознав-

чим франкомовним матеріалом; ілюстраціями, схемами міркування, розгортанням мовленнєвих дій; довідковим матеріалом (фонетичним, лексичним, граматичним), настановами до завдань-проектів тощо;

– створенню на уроці атмосфери взаємоповаги, позитивний вплив якої на природний розвиток школяра, особливо молодшого віку (фізичний, розумовий, духовний), доведений працями В. О. Сухомлинського, Р. Кузіне, С. Френе та інших творців гуманістичних педагогічних систем.

Щодо навчання іноземної мови взагалі й французької зокрема, в методичній літературі є різні підходи, які були сформульовані з точки зору психології (біхевіористський, когнітивний), або з точки зору лінгвістики (граматичний, формальний та ін.), або з точки зору дидактики (комплексний, диференційний, індивідуальний, структурно-функціональний та ін.). Біхевіористський підхід, наприклад, передбачає формування вмій та навичок засобом багаторазового механічного повторювання мовного та мовленнєвого матеріалу; когнітивний – засвоєння теорії мови у вигляді фонетичних та граматичних правил, коли замість механічного тренування ми маємо свідомо конструйоване висловлювання французькою мовою; граматичний – орієнтує на оволодіння формами мови для практичного їх використання у майбутньому; структурно-функціональний підхід, зорієнтований на пошук системності в навчанні французької мови, і тому використовується головним чином на початку навчання. Отже, в кожному підході є щось корисне, позитивне, але важливо правильно визначити рівень організації навчально-виховного процесу [26].

Науковці відзначають, що найбільш глобальним серед підходів, який відображає специфіку французької мови як навчального предмету, є комунікативний підхід. Він виник як результат методичного осмислення діяльнісного підходу до навчання і є результатом його відбиття щодо навчання французької мови.

Головна ідея цього підходу полягає в тому, що школярі, щоб стати ефективними користувачами французької мови, повинні не тільки здобувати знання (наприклад, знати граматичні, лексичні або фонетичні форми), а й розвивати навички та вміння використання мовних форм для реальних комунікативних цілей.

Не обмежуючи самостійності та творчої ініціативи педагога, треба підкреслити, що навчання буде ефективнішим і відповідатиме сучасним вимогам, якщо фахівець вміло оперуватиме такими поняттями як компетенція, принципи, методи, засоби; уявлятиме собі різницю між типами уроків та необхідність їх доцільного використання у роботі;

пам'ятати про традиційну структуру уроку та застосування його нетрадиційних форм.

Аналіз вимог до уроку французької мови свідчить про необхідність переходу від традиційного активного методу навчання до комунікативного, з урахуванням принципів і методичних засад навчання вищезазначеної мови, які покладені в основу нової програми [39, с. 97-103].

Слід зазначити, що за відсутністю прямих комунікативних цілей, навчання французької мови у старшій школі, де обговорюється тема «Майбутня професія», коло інтересів школярів може залишитися невизначеним, тому вчителю доводиться формулювати штучні комунікативні завдання, здійснення яких, з одного боку, створило б надійний фундамент для подальшого розвитку мовних здібностей дітей, з іншого, дозволило б їм деякою мірою брати участь у спілкуванні цією мовою.

Щодо апробації системи європейських вимог до вивчення французької мови, то у зв'язку з тим, що методики в сфері соціалізації особистості, вироблення соціальних навичок у спілкуванні тощо ще тільки напрацьовуються, краще узгоджувати інноваційні системи з традиційними, а не використовувати неопробовані західні теорії, їхні засоби й методологію педагогічної науки [30].

КОМУНІКАТИВНО ОРІЄНТОВАНЕ ВИКЛАДАННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

До виникнення комунікативного підходу методи і матеріали для викладання французької мови спрямовувались на введення і закріплення граматичних структур і лексичних одиниць у ситуативних контекстах.

Отже, комунікативно орієнтоване викладання французької мови має на меті не тільки дати учням практичні знання з граматики, лексики, а й розвинути в них розуміння того, як відповідна мова використовується для спілкування. Формальні аспекти мови (граматика, лексика, фонетика) подаються в комунікативних контекстах для того, щоб школяр безпосередньо розумів те, як ці форми вживаються у мовленні. Вміння учнів в аудіюванні, говорінні, читанні та письмі будуть розвиватися поступово й систематично, якщо використовувати реалістичні види навчальних завдань.

Для подальшої активізації процесу навчання учнів учителі французької мови повинні мати цілий каталог творчих видів

навчальної діяльності. У Державному стандарті подано мету досягнення школярами такого рівня комунікативної компетенції, що дозволяє спілкуватись: розуміння (аудіювання, читання), говоріння, письмо. Також пояснюється, що комунікативна компетенція складається з чотирьох основних видів – мовної, мовленнєвої, соціокультурної та загальнонавчальної.

Мовна включає лексичну, граматичну та фонетичну компетенцію, мовленнєва охоплює аудіювання, говоріння, читання, письмо, соціокультурна складається з країнознавчої та лінгвокраїнознавчої компетенцій, загальнонавчальна – стратегічна компетенція (обсяг і рівень знань, умінь і навичок учнів у певний проміжок часу).

Такий підхід викладання французької мови вимагає відкритої атмосфери співпраці та активної участі учнів у процесі їх навчання на уроці. Згідно з Програмою навчання французької мови у середніх навчальних закладах комунікативні мовні компетенції формуються на основі взаємопов'язаного мовленнєвого, соціокультурного, соціолінгвістичного і мовного розвитку учнів відповідно до їхніх вікових особливостей та інтересів на кожному етапі оволодіння іноземною мовою і складаються з:

- мовної (лінгвістичної) компетенції, яка забезпечує оволодіння школярами мовним матеріалом з метою використання його в усному і писемному мовленні;

- соціолінгвістичної компетенції, яка забезпечує формування вмінь користуватися мовленнєвими реаліями (зразками) у процесі спілкування, використовуючи правила мовленнєвої поведінки, характерні для країни, мова якої вивчається;

- прагматичної компетенції, яка пов'язана зі знаннями принципів, підходів, за якими висловлювання організуються для здійснення комунікативних функцій та узгоджуються згідно з інтерактивними та трансактивними схемами.

У процесі навчання французької мови формуються загальні компетенції, які складаються з:

- декларативних знань, які включають знання франкомовного світу, соціокультурні знання та міжкультурне усвідомлення; соціокультурна компетенція передбачає засвоєння школярами знань соціокультурних особливостей франкомовних країн, культурних цінностей та моральних, етичних норм свого та франкомовних народів, а також формування умінь їх використовувати у практичній діяльності;

- практичних та міжкультурних умінь і навичок, таких як соціальні вміння, навички повсякденного побутового життя тощо;

– «компетенції існування», яка пов'язана з індивідуальними особливостями поведінки, мотивацій, цінностей, ідеалів, пріоритетів та типу особистості;

– загальнонавчальних компетенцій (вміння вчитися), що сприяють оволодінню школярами стратегіями мовленнєвої діяльності, спрямованої на розв'язання навчальних завдань і життєвих проблем.

Суть концепції комунікативно орієнтованого викладання французької мови полягає, на нашу думку в тому, що в ній враховуються основні сфери спілкування, при допомозі яких можна організувати соціальне життя людей. Комунікативність навчання полягає в тому, що учневі цікава робота на уроці, тому що вона погоджена з метою, заради якої він сів за парту; він вивчає слова не тому, що «так треба» для оволодіння французькою мовою, а тому, що може (і хоче!) використовувати їх у своїх цілях, для здійснення своїх мрій, бажань, прагнень [60].

Для цього будь-яке явище треба вивчати на такому матеріалі, так підносити, щоб, по-перше, зміст, тема були школяреві цікаві й, по-друге, відповідали по можливості кінцевій меті, яку він перед собою поставив. Комунікативні методики мають на меті, в першу чергу, навчити учня протягом короткого часу розмовляти французькою мовою, уміти спонтанно висловлювати свою думку. Виходячи з цієї мети побудований і весь процес навчання:

– основну частину уроку школярі не слухають і пишуть, а говорять;

– вчитель лише непомітно «диригує» процесом говоріння учнів;

– весь урок відбувається як жива бесіда, в якій беруть участь усі учні;

– на початковому етапі навчання вчитель не жадає від учнів говорити тільки правильно (звичайно, це – неможливо); заохочується говоріння з помилками (вважається, що саме головне – «розговорити людину», зламати психологічний бар'єр перед миттєвим і спонтанним висловлюванням думок французькою мовою).

Лише після того, як учні одержали навички вільного говоріння, починається «шліфування» французької мови:

– відпрацьовується вимова;

– живе мовлення підводиться до річища граматичних правил;

– виправляються помилки.

Великий інтерес для навчання франкомовного спілкування представляє аналіз сполучення в мовній взаємодії носіїв мови мовних і немовних (невербальних) засобів спілкування (міміки, жестів, рухів,

пози) з обліком їх національно-культурної специфіки. Розглянутий підхід також включає виховання навичок порівняння мовних явищ рідної мови й французької.

Вищезазначені навички дозволяють: розвивати вміння тих, хто навчається; швидко переключатися з однієї мови на іншу; включати в навчання активне зіставлення двох мов. Комунікативна методика навчання французької мови є об'єктивно найбільш ефективною з усіх існуючих. Головне в цій методиці:

– закласти основи володіння французькою мовою саме як засобом спілкування;

– зламати стереотипи надмірних труднощів вивчення французької мови;

– привчити учнів розглядати французьку мову не як об'єкт постійного вивчення, а як зручний і необхідний сучасній людині інструмент практичного спілкування.

МЕТОДИ ТА ПРИЙОМИ СУЧАСНОГО УРОКУ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Дидакти, вчені й методисти розглядають поняття «метод» як шлях до поставленої мети. Отже, це дає нам можливість ближче підійти до питання «Як навчати французькій мові?». У методиці навчання французької мови ми знаходимо дефініцію методу в широкому та вузькому значеннях.

У широкому значенні «метод» означає методичну систему або принциповий напрям у конкретний історичний період розвитку будь-якої науки. У вузькому значенні «метод» означає спосіб упорядкованої діяльності педагога та учня на шляху до поставлених цілей навчання. В цьому смислі метод є способом, який забезпечує взаємодію учнів і вчителя.

Сучасні методичні інновації підготовлені всім процесом еволюції підходів та методів, які мали місце у практиці викладання французької мови. З історії методичної науки, з практики викладання французької мови ми бачимо різні точки зору з багатьох важливих питань. У мовному аспекті – це найчастіше лексика або граматики; якщо це засоби навчання, то мова йде або про нескінченний аналіз, або про безперервну імітацію, або про усне мовлення чи про читання, або про переклад усього чи про виключення перекладу з навчання, або про увагу до ізольованого слова, або про вимоги працювати над словом тільки в контексті. Свого часу новаторськими були такі

методи як граматико-перекладний, прямий і натуральний та їх модифікації, змішані методи, свідомо-порівнювальний, діяльнісно-особистісно-комунікативний та інші, але проходив час – їх оголошували застарілими, які не виправдали надій. Між тим, якщо ви працюєте вчителем французької мови не перший рік, ви помітили, що кожна з цих можливостей навчання мала не тільки недоліки, але й переваги і, якщо їм знайти своє місце і свій час, то кожен може бути у якійсь мірі корисним і сьогодні. Для цього треба не тільки мати уявлення про ці методи, але й ретельно вивчити зміст кожного з них.

Згадаємо – метод служить основним структурно-функціональним компонентом діяльності педагога та учнів, який має двосторонній характер: учитель організовує навчальний процес, а школярі навчаються. Методи-засоби, які застосовує вчитель для забезпечення навчально-виховної діяльності учнів з французької мови:

а) демонстрація (показ);

б) пояснення, що передбачає виокремлення орієнтирів або організацію їх пошуку учнями;

в) організація роботи.

Кожному із цих основних методів потрібен контроль та його компоненти – корекція та оцінювання.

У діяльності учня основними методами є наступні:

а) ознайомлення, яке передбачає чуттєве сприйняття, осмислення, проговорювання;

б) роздум, що включає усвідомлення виокремлених орієнтирів або їх самостійний пошук, іноді розгорнуте міркування;

в) виконання роботи.

Супутнім кожному із основних методів учня є самоконтроль, до складу якого входять самокорекція, самооцінка та рефлексія.

Зазначені методи-способи вчителя та учня, як показують дослідження провідних учених та методистів (І.Л. Бім, О.В. Голотюк, С.Ю. Ніколаєва, Г.В. Рогова та ін.), мають універсальний характер. Вони застосовуються у будь-якій методичній системі навчання французької мови (рис. 1.1).

Окрім методів-способів, у навчальному процесі з французької мови використовуються різноманітні методичні прийоми. За визначенням М.В. Ляховицького – це елементарні методичні вчинки (дії), які спрямовані на вирішення конкретної педагогічної задачі на певному етапі уроку.

Методи-способи та прийоми навчання в педагогіці є взаємопов'язаними поняттями. Якщо педагогічний метод порівнюють з

місткістю, то прийом порівнюють з речовиною, що наповнює цю місткість. Наприклад, з боку освітянина це може бути аналіз записаних речень з опорою на схему, з боку учнів – це запис, креслення схеми, таблиці, логічне розмірковування. Важливо, щоб педагог знав ці прийоми і вмів правильно застосовувати їх у своїй діяльності [31].

Навчальні методи

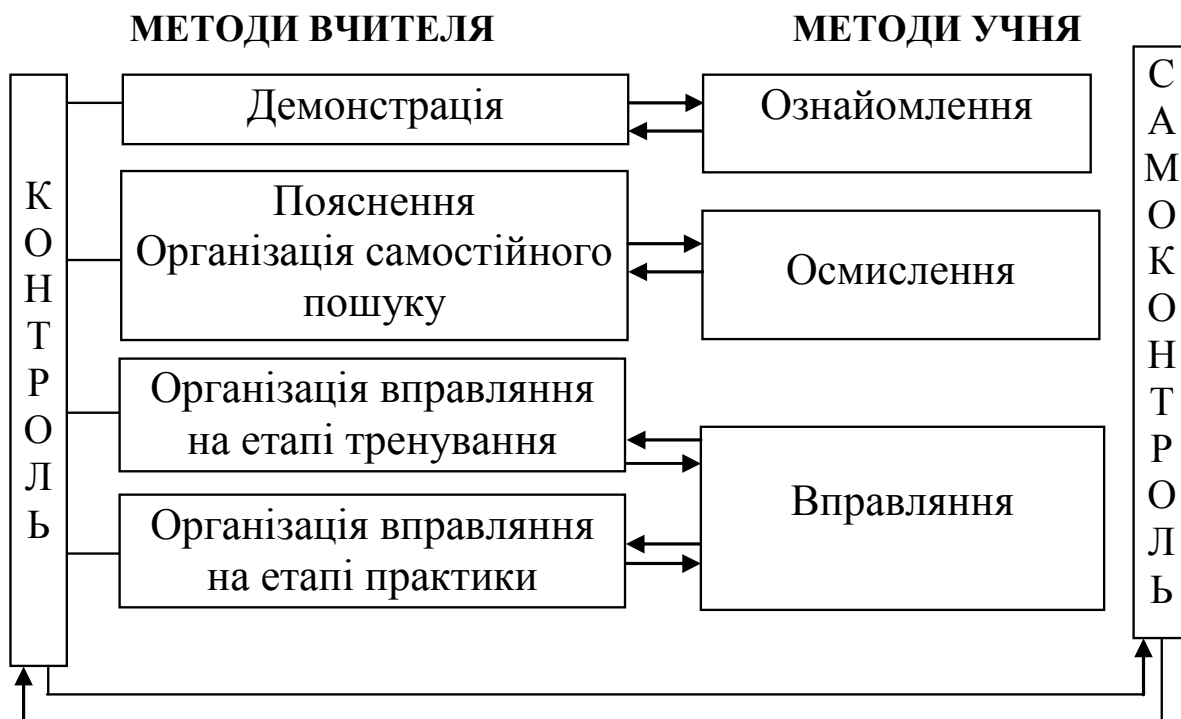

Рис. 1.1. Співвідношення та зміст методів навчання зумовлені етапом роботи з франкомовним матеріалом (етап ознайомлення, етап тренування, етап практики) і принципами навчання.

Завдяки сьогоднішній методиці викладання французької мови, ми маємо можливість використовувати у своїй діяльності два основних типи прийомів: тренувальні і проектувальні. Тренувальні прийоми допоможуть школярам засвоїти зміст навчально-виховного матеріалу, проектувальні прийоми дають учням можливість вчитися самостійно, створювати зміст своєї навчально-виховної діяльності та засвоювати його в ході підготовки і захисту обраного ними проекту (Н.Д. Гальскова, І.О. Зимня, Р.П. Мільруд, З.М. Никитенко, Т.Ю. Шавва та інші).

Головне завдання педагога – створити на уроці такі умови, коли спочатку нейтральна для учнів французька мова раптом починає сприйматись як суб'єктивно значимий предмет, коли особистісно

орієнтовані ситуації органічно пов'язуються з методами і прийомами організації пізнавальної діяльності учнів. До таких методів можна віднести проблемно-пошукові, методи діалогічного та полілогічного спілкування, дискусію, полеміку, групові форми роботи, дослідження, які використовуються поряд з пояснювально-ілюстративними та репродуктивними методами, але перевага надається частково-пошуковій діяльності та діалогічному (полілогічному) спілкуванню [27, с. 92-99].

ПОШУК ОПТИМАЛЬНИХ ПІДХОДІВ, МЕТОДІВ, ЗАСОБІВ

Керуватися при виборі підходів, методів, засобів треба, перш за все, розумінням цілей навчання. Не слід забувати також про власні преференції, про вікові та індивідуальні особливості учнів, їхні сьгоднішні інтереси та плани на майбутнє, врахування умов навчання, специфіку франкомовного матеріалу, який вивчається, використання знань психолого-фізіологічних механізмів, які лежать в основі засвоєння мовних засобів, дій з ними, які забезпечують мовленнєве спілкування. Це збігається з Рекомендаціями Ради Європи, основним методологічним принципом яких є те, що методи, які використовуються у викладанні мов (у даному випадку – французької), мають розглядатися з точки зору їх найбільшої ефективності для досягнення цілей, узгоджених із потребами окремих учнів в їх соціальному контексті [19]. Ефективність обумовлюється мотиваціями та особливостями школярів, так само як і природою людських та матеріальних ресурсів, які можуть бути застосовані з користю. Слідування цьому фундаментальному педагогічному принципу неухильно приводить до великої різноманітності цілей і до ще більшої різноманітності методів та засобів навчання. Отже, остаточний вибір за вчителями французької мови.

Оцінюючи прийоми навчання, необхідно прагнути вловити їхнє раціональне зерно, а не тільки бачити в них основу для вибору залежно від конкретної ситуації, характеру школярів, цілей навчання тощо. Сучасний вчитель має володіти технологією навчання франкомовного спілкування. Технологія навчання передбачає науковий підхід до змісту навчання французької мови, який визначається сучасними досягненнями в лінгвістиці, психології і психолінгвістиці. Лінгвістичний зміст – це чітко відібраний вчителем французької мови мовний матеріал: фонетичний, лексичний, граматичний, представлений в одиницях мовлення. Психологічний зміст уособлює мовлен-

неві навички, що актуалізуються в мовленнєвих уміннях: в аудіюванні та говорінні, в читанні та письмі. Це також оволодіння діями та операціями, які представляють суть мовленнєвого акту з французької мови, що забезпечують породження мовленнєвого висловлювання.

Технологія навчання французької мови пов'язана з науковим підходом до того, як учити: на основі яких принципів, при допомозі яких методів і методичних прийомів, якими засобами навчання, з урахуванням яких факторів, щоб одержати найкращий педагогічний ефект в конкретно навчально-виховних умовах [43, с. 278].

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Навчання французької мови в навчально-виховних освітніх закладах визначається як система, головними чинниками якої є: характер соціального замовлення на сучасному етапі розвитку суспільства, цілі навчання та виховання, принципи і зміст навчання іноземної мови та інші.

Система навчання іноземної мови, яку розробила І.Л. Бім (рис. 1.2) є актуальною і сьогодні. Вона має три рівні, де перший передбачає збільшення обсягу теоретичних знань у галузі методики навчання іноземної (французької) мови та посилення управління практикою навчання з боку теорії, другий рівень – це навчання конкретної іноземної (французької) мови і третій – реальний навчально-виховний процес, головними компонентами якого є вчитель та учні.

Вчителі французької мови мають зрозуміти, що особистісні функції навчання (самостійність, ініціативність, відповідальність, критичність, креативність, рефлексивність) можуть бути сформовані лише в особистісно адаптованій системі навчання. Особливістю цієї системи є те, що не школяр пристосовується до системи навчання, а її будують з урахуванням запитів майбутнього громадянина: потягу до свободи, побудови власної системи змісту пізнання, потреби в самоствердженні. В основі дидактичної системи адаптивної школи лежить особистісно діяльнісний підхід, відповідно до якого школяр стає суб'єктом саморозвитку, самоосвіти, самореалізації та самоактуалізації, а навчально-виховний процес, його категорії (цілі, зміст, методи, форми, засоби) сприймаються учнями як особистісно значимі орієнтири.

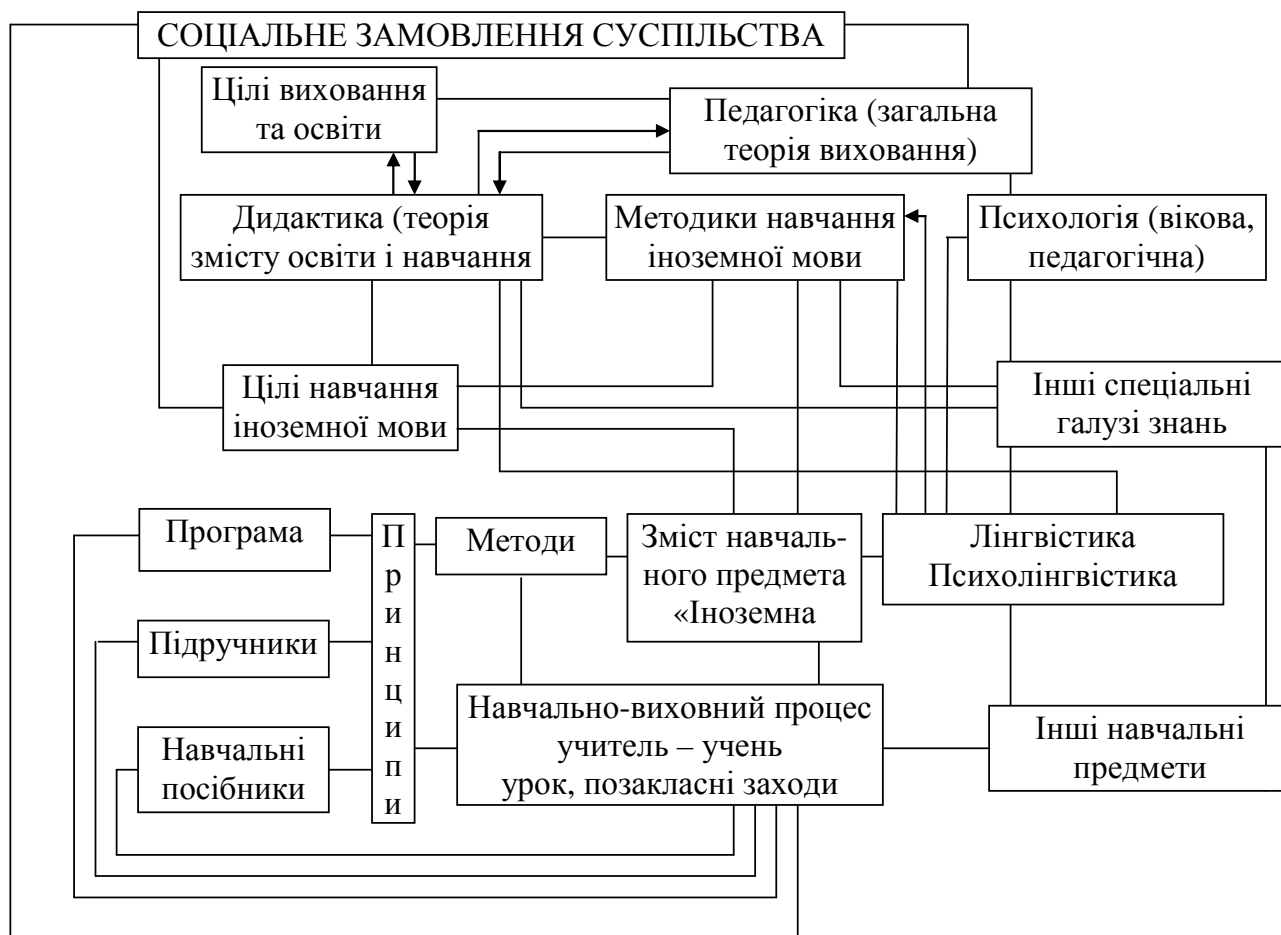

Рис. 1.2. Система навчання іноземної мови (за І.Л. Бім)

ПРИНЦИПИ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Кожна система має певні принципи. Щодо принципів навчання французької мови, то вони визначаються специфікою предмета і цілями навчання. Пам'ятаємо, що специфіка предмета «французька мова» полягає в тому, що у процесі навчання й виховання головною метою є не накопичення знань, а оволодіння діяльністю мовленнєвого спілкування, де опорою є лексика і граматики [32].

Визначення принципів навчання має велике значення для правильної організації навчально-виховного процесу з французької мови в середніх навчальних закладах. Навчання французької мови здійснюється на єдиній дидактичній основі, яка реалізується в системі дидактичних принципів: наочності, посильності, міцності, свідомості, науковості, активності, виховуючого навчання, індивідуалізації, доступності, систематичності та послідовності, колективності, проблемності, розвиваючого навчання тощо. Крім того, в методиці виділяють спеціальні методичні принципи для навчання французької мови:

– принцип комунікативності (організація процесу навчання, максимально наближеного до реального процесу мовленнєвого спілкування);

– принцип домінуючої ролі вправ (домінування на уроці роботи учнів у франкомовному мовленні над повідомленням правил оперування мовним матеріалом);

– принцип взаємопов'язаного навчання видів мовленнєвої діяльності (навчання видів мовленнєвої діяльності проходить взаємопов'язано й паралельно, що забезпечує на уроках французької мови формування вмінь і навичок у комплексі);

– принцип урахування рідної мови (зіставлення особливостей рідної та французької мов, що забезпечує позитивне перенесення чи запобігання інтерференції у процесі формування вмінь та навичок);

– принципи ситуативності та тематичної організації навчально-виховного матеріалу, які створюють умови для адекватної реалізації ідеї комунікативності;

– принцип діяльнісного характеру навчання, що передбачає цілеспрямоване оволодіння мовленнєвими діями з метою їх подальшого використання для розв'язання певних комунікативних завдань з французької мови;

– принцип диференціації навчання французької мови, що асоціюється з урахуванням особистісних якостей учнів, у тому числі з рівнем їх навченості; – принцип соціокультурного спрямування навчально-виховного процесу, який забезпечується відповідним автентичним матеріалом;

– принцип контрастивного (зіставного) навчання, що означає усвідомлення учнями істотних подібностей та відмінностей у системах французької та української мов;

– принцип свідомого навчання, який розглядається як загально-методичний принцип, котрий враховує якісну своєрідність оволодіння французькою мовою;

– принцип урахування вікових особливостей учнів, який зумовлює відбір змісту для спілкування на кожному етапі навчання французької мови й визначення методичних підходів до його засвоєння.

«Природа хоче, – писав французький філософ-просвітитель Жан-Жак Руссо, – щоб діти були дітьми, перш ніж бути дорослими. Якщо ми намагаємося порушити цей порядок, то виростимо скороспілі плоди, які не матимуть ні зрілості, ні смаку і не забаряться зіпсуватись: у нас вийдуть юні лікарі і старі діти» [41, с. 86].

ЦІЛІ ТА ЗМІСТ НАВЧАННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Історія розвитку методики як науки свідчить, що стосовно мети навчання французької мови зміни в методах завжди відбивали зміни в потребах тих, хто вивчає цю мову.

Сьогодні потреба у практичному оволодінні громадянами України французької мови як ніколи зросла у зв'язку з процесами глобалізації, інтеграції та розвитком співробітництва нашої держави з франкомовними країнами. Отже, основним призначенням французької мови як предметної галузі шкільного навчання стало сприйняття в оволодінні учнями уміннями і навичками спілкуватися в усній і писемній формах відповідно до мотивів, цілей і соціальних норм мовленнєвої поведінки у типових сферах і ситуаціях [33].

Говорячи про глобальні цілі оволодіння французькою мовою, треба згадати, що головною метою навчання цієї мови у загальноосвітніх навчально-виховних закладах стало формування в учнів комунікативної компетенції, базою для якої є комунікативні вміння, сформовані на основі мовних знань і навичок. Розвиток комунікативної компетенції залежить від соціокультурних і соціолінгвістичних знань, умінь і навичок, які забезпечують входження особистості у франкомовний соціум і сприяють її соціалізації в новому для неї суспільстві. Які результати планується одержати від вивчення французької мови учнями за певний період навчання за конкретних методичних умов вирішувати самим учителям. Але не треба забувати про Програму, котра включає той мінімум, яким мають оволодіти учні на кожному етапі навчання і у кожному класі, що допоможе визначитись з цілями та завданнями [35, с. 123-132].

Вихідною передумовою досягнення запланованих цілей є врахування адресата, отже, йдучи на урок, освітянам вирішувати, які цілі треба досягнути цього разу.

Практичною метою є:

– опанування учнями комунікативною компетенцією на рівні, достатньому для франкомовного спілкування у чотирьох видах мовленнєвої діяльності: аудіюванні, говорінні, читанні та письмі у типових ситуаціях.

Освітньою метою постають:

- залучення до діалогу та полілогу культур;
- підвищення загальної культури;
- розширення світогляду;

- оволодіння знаннями про культуру, історію, реалії і традиції франкомовних народів;
- розширення філологічного кругозору учнів;
- опанування навчальними вміннями.

Розвивальна мета уособлює:

- оволодіння досвідом творчої, пошукової діяльності;
- усвідомлення явищ як своєї, так і іншої дійсності;
- удосконалення мовленнєвих, інтелектуальних і пізнавальних здібностей школярів;
- набуття готовності до участі у франкомовному спілкуванні та до подальшої самоосвіти.

Виховна мета включає:

- оволодіння культурою франкомовного спілкування;
- формування позитивного ставлення до культури франкомовних народів;
- виховання доброзичливості, толерантності, працьовитості.

Виховні та розвивальні цілі можна планувати на цикл уроків французької мови, оскільки виховання та розвиток проходять значно повільніше, ніж навчання. Засобами досягнення цілей повинні служити конкретні взаємозалежні навчально-виховні задачі. Ці навчальні задачі мають бути спрямовані:

- на підготовку школярів до спілкування;
- на здійснення контролю з боку педагога і самоконтролю з боку учнів з тим, щоб школярі усвідомили, чого вони досягли на певному етапі навчання.

Ціль навчання обумовлює коло ситуацій спілкування, переважну форму мовлення (монолог, діалог, полілог), вид або види мовної діяльності, до якої (або до яких) повинен бути підготовлений учень у результаті навчання та виховання. Все це повинно відбиватися, імітуватися в проведенні уроку французької мови по будь-якій мовній темі. Вся діяльність методиста та вчителя повинна передбачати усвідомлення кінцевих цілей навчання французької мови.

Установлюючи кінцеві цілі навчання й виховання та відповідно визначаючи необхідний обсяг, характер і тематику навчально-виховних занять, варто брати до уваги реальні умови (загальний обсяг годин, їхній розподіл за роками навчання, вік учнів, мовну підготовку груп, де буде проводитись заняття). Це необхідно й для того, щоб вибрати відповідний для ваших цілей і умов підручник французької мови.

Цілі навчання та виховання і зміст навчання та виховання є

поняттями взаємопов'язаними та взаємозумовленими. Цілі навчання французької мови в певній мірі визначають його зміст. З іншого боку, зміст навчання повинен бути таким, який забезпечить досягнення конкретних цілей навчання. У загальнодидактичному плані зміст навчання становить все те, що залучається до діяльності викладання (діяльність педагога) та учіння (діяльність учня), а також навчальний матеріал і процес його засвоєння.

Експерти зазначають, що останнім часом найактуальнішою стає проблема розвитку особистісних здібностей школярів. У цьому контексті розглядаються особисті досягнення школярів – результати навчальної та виховної діяльності. Інтерес до навчальних досягнень протягом шкільних років зосереджується навколо наступних паралелей: що учень знає, як багато він уміє зробити, як співвідносяться здібності учня з освітньо-виховними цілями і наскільки результати навчання й виховання відповідають вхідним ресурсам. Ці співвідношення важливі не тільки для визначення, чого навчати та як виховувати дітей, а й для вибору ефективних шляхів та форм навчання, від яких залежить набуття учнями найскладніших інтегрованих умінь і ключових компетентностей [46].

При оволодінні французькою мовою як засобом спілкування зміст навчання полягає у формуванні в учнів комунікативної компетенції, тобто здатності правильно використовувати вищезазначену мову в різних ситуаціях спілкування. За влучним визначенням І.Л. Бім все, що належить відбору, методичній організації, є предметом цілеспрямованого відпрацьовування з метою засвоєння та застосування і є основним змістом навчання мови.

Отже, сфери спілкування, теми, ситуації (зумовлюють предметно-змістовий план франкомовного мовлення та вибір мовних засобів), мовний матеріал (фонетичний, лексичний, граматичний, орфографічний), мовленнєвий матеріал (мовленнєві зразки різних рівнів: словосполучення, фраза, речення, понадфразова єдність, текст), країнознавчі знання (культура, мова франкомовних країн), лінгвокраїнознавчі знання (знання мовленнєвої та невербальної поведінки носіїв французької мови), мовні знання (правила виконання дій з мовним матеріалом), навички мовлення (фонетичні, лексичні, граматичні, техніка читання і техніка письма), уміння мовлення (аудіювання, говоріння, читання, письмо), навчальні вміння – все це є змістом навчання французької мови і відповіддю на запитання «Чого навчати?».

Цей зміст чітко структурований у Програмі у кілька компонентів, розподілених в окремі графи: сфери спілкування, тематика ситуатив-

ного мовлення, мовленнєві функції, засоби вираження, лінгвістична, соціокультурна та соціолінгвістична, загальнонавчальна компетенції.

Весь матеріал змісту сформовано і розміщено відповідно до мети етапів навчання французької мови, вікових особливостей та інтересів учнів, їх життєвого і навчального досвіду. Орієнтація навчальних програм з французької мови на набуття ключових компетенцій та на створення ефективних механізмів їх впровадження є одним із способів оновлення змісту освіти та узгодження його із сучасними потребами.

У моделюванні змісту навчання французької мови особливу роль відіграє врахування особистості того, хто навчається. Наприклад, учні старших класів можуть бути підготовлені до сприйняття якогось матеріалу краще, ніж школярі основної школи, бо вони підготовлені до подібного матеріалу психологічно краще (здатні критично мислити). У них вже наявна база інформації, на яку додається наступний більш серйозний матеріал, що може зацікавити їх самостійно працювати в заданому напрямі, тобто підтримує мотивацію до вивчення французької мови.

ЗМІСТ І СУТНІСТЬ СУЧАСНОГО МЕТОДУ КОНТРОЛЮ

Метод контролю у педагогіці є одним з основних методів навчання – демонстрації, пояснення, організації вправ. Його значущість зумовлена тим, що здійснення контролю в адекватній формі всередині кожного з основних методів навчання допомагає перевіряти якість засвоєння, запроваджувати корекцію і оцінювання дій школярів. Корекція і оцінювання є одним із завдань сучасного контролю. Водночас вони служать прийомами реалізації контролю в практиці викладання французької мови.

Контроль співвідноситься з самоконтролем. Самоконтроль становить невід'ємний метод сучасного учіння. Розрізняють такі форми контролю у навчанні французької мови: фронтальний, індивідуальний, парний, груповий; за способом реалізації (усний, письмовий), за використанням рідної мови (одномовний, двомовний), за способом організації (вчительський контроль, взаємоконтроль, самоконтроль), за використанням технічних засобів навчання (з використанням технічних засобів навчання, без використання технічних засобів навчання) [64].

Правильно організований контроль мовних умінь дає вчителю французької мови можливість раціонально розподілити навчальний час; перевірити ефективність використовуваних вправ; внести

необхідні корективи в навчальний план. Удосконалення контролю є однією з найважливіших проблем системи сучасної мовної освіти, тому особливого значення набуває розробка:

- засобів об'єктивного контролю;
- форм об'єктивного контролю.

Спеціально розробленою й науково оптимізованою атестаційною процедурою, що дозволяє максимально об'єктивно оцінити рівень досягнень школяра з французької мови і виразити результат у формі числа є тестування.

Переваги тестового контролю:

- об'єктивність результатів перевірки;
- можливість автоматизації процесу.

Недоліки тестового контролю:

- відсутність розвитку усного мовлення учнів;
- незручність тестувань для деяких навчальних елементів французької мови;
- велика кількість суперечливих методик розробки тестів, часто неефективних.

Тестування є одним із способів отримання педагогічної інформації про успіхи школяра, які треба розглядати і як процес просування від рівня до рівня, і як результат досягнення певного стандарту. Тести навчальних досягнень учнів повинні складатися відповідно до вимог програми, підручника, посібника, засвоєного мовного матеріалу і використовуватися для організації поточного, рубіжного і підсумкового контролю.

У французькій практиці метод тестування визнано одним із найбільш надійних способів масового контролю досягнень учнів.

Модернізація освіти в Україні проводиться з метою забезпечення якості підготовки фахівців, яка б відповідала вимогам міжнародних критеріїв і стандартів, у тому числі й галузі навчання іноземних мов. Інтеграція європейських країн, розширення ділових, соціальних та культурних контактів із партнерами за кордоном створюють умови для вільного пересування спеціалістів різних галузей та сприяють їхньому працевлаштуванню на європейському ринку праці, але водночас потребують від сучасних фахівців мобільності, гнучкості та навичок як професійного, так і повсякденного спілкування різними мовами. Ці фактори вимагають певної єдності для визначення рівня володіння іноземною мовою, тобто встановлення однакових критеріїв, які дали б змогу певною мірою вичерпно та об'єктивно оцінити його.

Тест у французькій мові означає іспит, контроль, випробування, проба, експеримент, перевірка. Він є стандартизованим завданням, за результатами якого судять про знання, вміння й навички опитуваного. Тому тестовий контроль на уроках французької мови варто проводити регулярно. Це допоможе учням оцінювати свої знання за об'єктивними критеріями, а вчителям – отримати необхідну інформацію про кожного школяра, оперативно коригувати власну діяльність, надавати індивідуальну допомогу, виявляти особливо обдарованих тощо [58].

З моменту свого виникнення у середині XIX ст. тести викликали гостру педагогічну дискусійну проблему. У методиці навчання французької мови склалися давні традиції використання мовних дидактичних тестів.

Зараз можна знайти спеціальні посібники тестів з французької мови для самостійної роботи учнів, але якщо вчителі будуть самостійно розробляти тести, не слід забувати про остаточний контроль. Одне й те саме запитання залежно від мети тестового завдання може водночас відповідати всім цим вимогам, кожен з яких може ускладнювати сама схема тесту. Нижче пропонуються таблиці об'єктів вимірювання при тестовому контролі іншомовної комунікативної компетенції за О.П. Петрашук (табл. 1.1) та основні види тестових завдань з французької мови за колективною розробкою вчителів французької мови м. Херсона (табл. 1.2).

Детальніша методика підготовки і проведення тестового контролю в навчальному процесі описана А. В. Романовим.

Відомо, що постановою Кабінету Міністрів України від 31 грудня 2005 року було затверджено положення про Український центр оцінювання якості освіти; наразі центр займається питаннями зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти.

Аналіз перших результатів дослідження вміння школярів самостійно прочитати незнайомий текст та виявити розуміння прочитаного, який був проведений у 2006 р., показав, що більшу увагу треба приділити виконанню вправ, які розвивають загальнонавчальні та аналітичні вміння учнів (порівняння, вибіркового аналізу тощо); текстовому матеріалу, що сприяє розвитку у дітей уміння орієнтуватися в новій ситуації, оцінювати її; виконанню творчих завдань, які спрямовані на уміння синтезувати зміст речень, запам'ятовувати їхній загальний скорочений зміст, запропоновувати учням обговорення змісту прочитаного.

Об'єкти вимірювання при тестовому контролі іншомовної компетенції учнів середньої загальноосвітньої школи

Мовленнєва компетенція за видами мовленнєвої діяльності	Об'єкти вимірювання (макрівміння)	Критерії оцінювання
1	2	3
Читання		
• ознайомлювальне	• загальне розуміння тексту	1. Правильність (точність) розуміння
• вивчаюче		
• вибіркове	• розуміти текст повністю • розуміти необхідну інформацію	2. Повнота розуміння
Аудіювання		
• умовно пасивне аудіювання	• розуміти основний зміст	1. Правильність (точність) розуміння
• інтерактивне аудіювання	• розуміти повідомлення повністю	2. Повнота розуміння
	• розуміти необхідну інформацію	
• монолог-розповідь	• реалізувати монолог-розповідь	2. Комунікативна достатність
Говоріння		
Діалогічне мовлення		
• діалог етикетного характеру	• вести діалог етикетного характеру	1. Відповідність ситуації
• діалог-розпитування	• вести діалог-розпитування	2. Комунікативна достатність
• діалог-домовленість	• вести діалог-домовленість	3. Реактивність/ ініціативність
• діалог-обмін думками/повідомлення	• вести діалог-обмін думками/повідомлення	4. Клішованість 5. Мовна правильність
		(фонетична, лексична, граматична)
Монологічне мовлення		
• монолог-повідомлення	• реалізувати монолог-повідомлення	1. Відповідність ситуації
• монолог-опис	• реалізувати монолог-опис	2. Комунікативна достатність

Продовження таблиці 1.1

1	2	3
• монолог-характеристика	• реалізувати монолог-характеристику	3. Зв'язність 4. Повнота 5. Правильність (фонетична, лексична, граматична)
Писемне мовлення		
• заповнення документу типу «формуляр»	• заповнити документ типу «формуляр»	1. Відповідність темі 2. Комунікативна достатність
• написання листа/листівки	• написати листа/листівки	3. Зв'язність
• оформлення поштового конверта	• оформити поштовий конверт	4. Клішованість 5. Різноманітність мовленнєвих зразків
• написання короткого твору, повідомлення, нотаток, плану, тез	• написати короткий твір, повідомлення, нотатки, план, тези	6. Мовна правильність (фонетична, лексична, граматична)

Зміст і принцип побудови тестових завдань повинні знайти відображення в повсякденних завданнях і вправах, які виконуються учнями французької мови в школі і вдома. У 2007 р. відбулася апробація державної підсумкової атестації з іноземних мов у формі зовнішнього незалежного оцінювання учнів старших класів загальноосвітніх навчальних закладів.

Отже, вчителям французької мови треба взяти до уваги, що зовнішнє незалежне оцінювання (тестування) учнів середніх навчальних закладів й надалі здійснюватиметься у форматі мовних тестів. Тестування проводиться у вигляді письмової роботи, яка оцінює мовні аспекти (граматика та лексика) та рецептивні уміння (розуміння тексту під час читання). Тести мають форму завдання з фіксованою відповіддю, із запропонованими на вибір кількома можливими варіантами відповіді. Завдання школяра полягає в тому, щоб вибрати адекватний варіант відповіді з числа запропонованих. Результат виконання тестового завдання перевіряється за допомогою комп'ютера. Тест передбачає перевірку знань конкретних елементів граматики та лексики, відповідно до комунікативних потреб учнів, у ньому присутній прямий зв'язок з реальним використанням мови поза навчальним процесом [47, с. 95-99].

Основні типи тестів з французької мови

Exercices ouverts/question – reponse	Відкриті вправи/запитання – відповідь
Répartition de texte en catégories	Розподіл тексту на категорії
Réstitution de texte/remplissage des lacunes (vides)	Відновлення тексту/заповнення пробілів
Correction	Корекція
Repérage des communs et des différences	Співставлення спільностей та відмінностей
Intitulation	Озаглавлення
Inventarisation de liste	Перевірка списку
Composition de carte sémantique	Створення семантичної карти
Choix	Вибір
Prise des notes	Запис
Composition de plan	Створення плану
Division de texte en paragraphes	Розподіл тексту на параграфи
Complètement par le dessin/l'image	Доповнення малюнком/картинкою
Versification	Версіфікація
Concours/questionnaire/jeu	Конкурс/опитування/гра
Reconstitution logique	Логічне перегрупування
Remplissage de grille	Заповнення таблиці
Traduction	Переклад
Identification des informations vrai/fausses	Ідентифікація інформації правильно/неправильно
Réemploi de lexique et des structures grammaticales	Лексичне застосування граматичних структур
Rédaction de texte	Редагування тексту

Мета тестування з французької мови полягає не у виявленні і виправленні помилок школярів, а у визначенні рівня сформованості умінь і навичок франкомовного спілкування та комунікативної компетенції [48].

Формування психологічної готовності учнів до виконання тестів з французької мови стало однією із найважливіших умов навчально-виховного процесу. Психологічна готовність школярів до тестів розглядається як цілісна структура, яка об'єднує два рівні. Перший рівень передбачає підготовку до тестування в ході тривалого системного навчання з французької мови, що включає знайомство зі структурою та вимогами тестів щодо часу, відведеного на їх виконання, технікою роботи над кожним розділом, а також виконання окремих, подібних до тестових, завдань. Другий рівень – це виконання завдань під час тестування з французької мови.

Психологічна готовність учнів до виконання тестів з французької мови визначається як комплекс мотивів, знань, умінь та навичок, особистісних якостей, які забезпечують успішне виконання цієї діяльності. За структурою вона складається з чотирьох компонентів: мотиваційного (соціальні мотиви, преференції особистісного розвитку, що пов'язані з самопізнанням, самоаналізом, самовдосконаленням особистості учня); когнітивного (система знань, необхідних учню для успішного виконання тестових завдань); операційного (комплекс умінь та навичок, які забезпечують успішність здійснення тестової діяльності); особистісного (система особистісних характеристик учня, які впливають на результативність їх тестової діяльності). Все це передбачає формування довготривалої і ситуативної готовності школярів до плідної співпраці з учителем задля успішного виконання тестів [2, с. 8-10].

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ НА РІЗНИХ ЕТАПАХ

Концепція навчання французької мови передбачає три етапи: початковий, середній та завершальний.

Перший етап дуже важливий для формування в учнів мотивації оволодіння французькою мовою. Для цього треба створити необхідні психологічні умови для бажання її вивчити. Крім цього школярів треба навчити застосовувати прийоми, уміння, навички, сформовані при вивченні рідної мови, виробити слухо-вимовні та ритміко-інтонаційні навички правильного оформлення і розуміння фран-

цузької мови, розвивати в них уміння диференціювати смислово-розпізнавальні фонемі цієї мови та основні інтонаційні моделі. Необхідно забезпечити засвоєння французького алфавіту з практичною метою, у тому числі для вироблення первинного уміння пошуку слів у словнику. На цьому етапі формуються навички написання букв, буквосполучень, слів і речень французькою мовою. Педагог повинен також сприяти оволодінню учнями необхідного лексичного мінімуму з метою побудови та розуміння усних і письмових висловлювань, а також розвивати навички систематизації лексики за заданими параметрами. Учні вчаться граматично правильно оформлювати своє мовлення на елементарному рівні (відповідно до вимог програми) з метою розв'язання поставлених комунікативних завдань, аналізувати і систематизувати здобуті граматичні знання та навички. На цьому етапі в учнів формуються найважливіші прийоми навчання, наприклад, такі як опори для конструювання змісту спілкування, передбачення змісту тексту за заголовком, ілюстраціями, опорними словами, виділення в тексті основної інформації, виписування ключових слів, заповнення таблиць, користування словником тощо.

Рівень володіння французькою мовою на кінець четвертого класу відповідає рівню A1 згідно з «Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання».

Другий етап є дуже важливим для розвитку в учнів мовленнєвої, мовної та соціокультурної компетенцій для формування вміння міжкультурного спілкування. Цей етап навчання спрямований більшою мірою на розвиток соціальної активності школярів, на подальше формування в них пізнавальних інтересів. У цьому віці школярі намагаються проявити свою ініціативу, активність, самостійність, незалежність, посилюється їхня схильність до самоаналізу та самооцінки. Завданнями цього етапу є збільшення обсягу мовленнєвих засобів, які використовуються учнями на уроках французької мови. На цьому етапі освітянин повинен підтримувати і розвивати вміння учнів виражати свої думки комплексно, використовуючи варіативність французької мови. У школярів формується і розвивається творчий підхід до оволодіння французькою мовою, творча ініціатива під час розв'язування певних комунікативних завдань. Необхідно продовжувати формування та удосконалення вмінь і навичок, розуміти автентичні французькі різномовні тексти, а також уміння передавати зміст прочитаного (прослуханого) тексту,

висловлювати своє ставлення до теми або проблеми, яка порушується в тексті. Велике значення має розширення обсягу країнознавчих, соціокультурних і лінгвістичних знань учнів, продовження формування здатності до автономного навчання, удосконалення і розширення знань про технології навчання, які давали б їм можливість як у колективі, так і самотійно оволодівати навчальними стратегіями французької мови, найбільш зручними та ефективними для кожного школяра. Згідно з методичними рекомендаціями останніх 6-7 років для основної школи, у тому числі для 6-го класу, характерна рівноцінна увага до формування мовленнєвих умінь в усному і писемному мовленні. В порівнянні з попередніми роками, особливо з початковим етапом, дещо змінюються пріоритети у франкомовній навчальній діяльності. Так, оволодіння говорінням все більше набуває продуктивного характеру; школярі здійснюють мовленнєві дії не тільки з опорою на зразок, а й за аналогією, а також відповідно до поставленого комунікативного завдання. Вони отримують для подальшого розвитку механізми варіювання, трансформації, комбінування. Значно більша увага приділяється підвищенню ролі мовленнєвої ініціативи учнів, особливо у мовленнєвих ситуаціях, які передбачають творчі монологічні, діалогічні та полілогічні висловлювання. Збільшується обсяг парних, групових форм роботи на уроках французької мови, зокрема, активніше впроваджується у навчальний процес проектна діяльність, яка передбачає спільні дії учнів у розв'язанні комунікативних завдань.

У навчанні аудіювання й читання чіткіше вимальовуються різноманітні стратегії з оволодіння учнями французької мови рецептивними видами мовленнєвої діяльності (з повним розумінням, з розумінням основного змісту, з вибіркоким отриманням інформації). Розвиваються механізми інтенсифікації, диференціації, програмування, виділення змістових основ, визначення теми та основної ідеї тексту (як писемного, так і аудитивного).

Робота з навчання аудіювання повинна проводитися цілеспрямовано. Учням пропонуються для прослуховування монологічні, діалогічні та полілогічні тексти з тематики сфер спілкування, визначених програмою. У навчанні письма з французької мови звертається увага на удосконалення орфографічних навичок, на розвиток умінь зв'язного писемного мовлення у межах тем і ситуацій, окреслених програмою [66].

Разом із розвитком в учнів мовленнєвих умінь триває робота з формування їхніх інтелектуальних і мовленнєвих здібностей,

розвитку мовленнєвої культури, розширення і поглиблення уявлень про франкомовні країни. При цьому звертається увага на виховання в учнів позитивного ставлення не тільки до мови, а й до культури франкомовних народів. Навчально-виховна діяльність організовується у такий спосіб, щоб відбувалося постійне порівняння елементів культури та побуту своєї країни та франкомовних країн (інтеркультурний підхід до навчання французької мови). Формується поняття про роль вищезазначеної мови як найважливішого елемента культури народу і потреба у використанні його як засобу міжкультурного спілкування.

Здійснюється робота, пов'язана з розвитком в учнів лінгвістичної компетенції, у тому числі з усвідомленням ними сутності мовних явищ, розбіжностей у системі понять рідної та французької мов [67].

На цьому етапі потрібно акцентувати увагу учнів на роботі зі словниками, довідниками, постерами, інтернетом, енциклопедіями, оскільки у підручниках, у навчальних посібниках, в аудіо та відеозаписах все ширше використовуються тексти з незнайомими мовними одиницями. Окрім того, набуває статусу обов'язкової індивідуальна позаурочна навчальна діяльність школярів, пов'язана з самостійним читанням текстів з незнайомою лексикою (домашнє читання). Здійснюється цілеспрямована робота з розвитку механізмів мовної здогадки на основі знань правил словотворення, що в цілому сприяє розширенню потенційного словника учнів і полегшує читання франкомовних автентичних текстів різних жанрів.

Особливої ваги набуває діяльність, спрямована на виховання в учнів оцінно-емоційного ставлення до навколишнього світу, толерантного ставлення до людей франкомовної культури, франкомовного менталітету, до об'єктивного оцінювання свого місця в різнобарвній франкомовній спільноті, що, в цілому, сприяє вихованню потреби і готовності долучитися до діалогу та полілогу культур.

Рівень володіння французькою мовою на кінець дев'ятого класу відповідає рівню A2+ згідно з «Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання».

Яка сторона навчальної діяльності більше впливає на мотивацію та, відповідно, вимагає вдосконалення в першу чергу – предметна чи процесуальна?

Згідно з нашої точки зору, провідна роль завжди належить змістовому плану. На думку інших фахівців, процесуальна сторона

навчання (шляхи отримання й переробки знань) значно більше, ніж змістова, пов'язана з мотивацією. Саме з неї, з активних скоординованих дій, з оперування матеріалом надходять імпульси, які зміцнюють інтерес. Підтримуючи цю точку зору, слід пам'ятати, що під час організації діяльності учнів на уроках французької мови, старшокласники з їх зростаючою розумовою допитливістю несхильно ставляться до рутинного, стереотипного проведення занять, до інформаційно збіднених форм (наприклад, завдань, спрямованих на отримання заздалегідь відомої відповіді, багаторазового відтворення одноманітного матеріалу, чисто формальних перетворень змісту тощо). Єдиний спосіб викликати глибокий емоційний відгук школяра – поставити його перед актуальною для нього проблемою, яка спонукає самостійно мислити та формулювати висновки [68].

Враховуючи потребу старшокласників у подоланні пізнавальних труднощів, можна припустити, що діяльність учнів у процесі засвоєння соціокультурної інформації, яка складає значну частину змісту сучасних навчально-методичних комплектів з французької мови (деякі з них будуються виключно на соціокультурній інформації), вимагає особливої організації: не тільки рецептивно-репродуктивного засвоєння матеріалу, але й систематичного створення або відтворення вчителем французької мови проблемних ситуацій, в яких пізнавально-пошукова діяльність поєднувалася б із навчально-комунікативною практикою.

Як відомо, людина краще засвоює не ту інформацію, яку їй повідомили в готовому вигляді, а свої відповіді на запитання, що виникають при потребі в нових знаннях. У старшій школі систематизується та узагальнюється мовний, мовленнєвий та комунікативний досвід учнів, набутий ними на попередніх етапах вивчення французької мови, відбувається подальший розвиток пізнавальних, творчих, мовних здібностей учнів, удосконалюється здатність розуміти та сприймати традиції, звичаї, особливості культури франкомовних народів. Завданнями цього етапу є розвиток комунікативної культури і соціокультурної освіченості учнів, які дають їм змогу брати участь у діалозі та полілозі культур. У школярів продовжується формування вміння збирати, систематизувати і адекватно інтерпретувати країнознавчу інформацію, використовувати її під час розв'язування комунікативних завдань. Учні необхідно навчити технології ведення дискусії французькою мовою на теми, які стосуються стилю і способу життя в Україні та у франкомовних країнах.

Методи і види навчально-виховної діяльності все більше набувають форм, наближених до реальних умов спілкування. Широко використовуються творчі, проектні, групові, інтерактивні форми роботи учнів, розвиваються уміння професійно спрямованого використання французької мови відповідно до певної галузі знань, практикується введення спецкурсів, які викладаються французькою мовою [69].

В Україні спостерігається поглиблення філологічних знань учнів, які вивчають французьку мову, подальше формування вміння читати і сприймати на слух різні типи автентичних текстів, у тому числі різних за обсягом і складністю у мовному та змістовому відношеннях. Вчителі французької мови навчають школярів умінням самооцінювати рівень сформованості мовної, мовленнєвої, соціокультурної компетенцій, розвивають в них потреби у подальшій самоосвіті та самовдосконаленні.

Рівень володіння французькою мовою на кінець одинадцятого класу відповідає рівню B1+ згідно з «Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання».

МЕТОДИЧНА КОМПЕТЕНЦІЯ ВЧИТЕЛЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ МОЛОДШИХ КЛАСІВ

Робота вчителя французької мови в сучасній школі ускладнюється за рахунок того, що загальноосвітні навчальні заклади умовно поділяються на початкову школу (1 – 4 класи), основну школу (5 – 9 класи) і старшу, або профільну школу (10 – 11 класи). Кожен з цих напрямів має свою специфіку, отже педагогу треба в них добре зорієнтуватися.

Якщо говорити про діяльність вчителя французької мови початкової школи, то, перш за все, він повинен володіти технологіями формування кожного виду франкомовної комунікативної компетенції у молодших школярів. Для цього йому потрібно мати певний рівень сформованості методичної компетенції, достатній для успішного формування у молодших школярів усіх видів іншомовної комунікативної компетенції як на уроках, так і в позакласній роботі з французької мови.

Дослідники проблеми професійної компетенції розглядають методичну компетенцію вчителя французької мови, зокрема початкової школи, як сукупність знань, навичок, умінь і здібностей щодо формування в учнів, зокрема молодшого шкільного віку, кожного

виду франкомовної комунікативної компетенції як на уроках, так і в позакласній роботі з вищезазначеної мови [9, с. 168].

Сьогодні мова йдеться про «білінгвальну методичну компетенцію вчителя французької мови початкової школи», яка, на думку низки дослідників, включає сукупність знань, навичок, вмінь, здібностей вчителя щодо формування у молодших школярів кожного виду франкомовної комунікативної компетенції як на уроках, так і в позакласній роботі з французької мови в опорі на рівень сформованості їх мовленнєвої компетенції рідною мовою [6, с.11]. Вивчення французької мови в ранньому віці зумовлено цілою низкою психолого-фізіологічних і соціально-політичних факторів.

Важливим аргументом на користь раннього навчання французької мови, з погляду фізіології та психології, є закінчена нейрофізіологічна зрілість мозку. Важливу роль в організації франкомовного спілкування учнів початкової школи відіграють їхні здібності до імітації, розвинута уява та пов'язані з нею творчі здібності, дитяча безпосередність, що забезпечує високу ступінь комунікабельності дітей і, таким чином, успішність франкомовного спілкування. Важливими факторами є набуття учнями вже в початковій школі мовного досвіду та відчуття французької мови. За умови правильної дидактичної та методичної організації навчально-виховного процесу раннє навчання французької мови може стати значним внеском в інтелектуальний розвиток дитини. Вчителю, який працює у початковій школі, потрібно врахувати, насамперед:

- підвищену емоційність і рухливість;
- психологічні особливості віку школяра;
- конкретне та образне мислення (вправи мають бути конкретними та зрозумілими для дітей, включати всі види мислення та пам'яті);
- потребу у грі;
- потяг до творчості;
- відсутність «комплексів» і, водночас, певну настороженість до невідомого;
- швидку втомлюваність від одноманітної діяльності;
- любов і довіру до вчителя, а через образ вчителя і до предмета.

Це означає, що урок французької мови має бути пізнавальним, цікавим, і водночас, не обтяжливим для них. Доцільно проводити ігри, інсценування, під час яких школяр і рухається, і ефективно засвоює мовний матеріал.

Швидка втомлюваність дітей потребує від учителя використання найрізноманітніших вправ, що дає можливість паралельно використо-

увати всі види мовленнєвої діяльності. Оскільки дитина не має добре сформованих навичок для письма, його можна частково замінити сенканами, творчим малюванням. Особливо доречний цей вид роботи на уроках французької мови у вправах з аудіювання. Учитель читає 3-4 речення, учні малюнком мають передати почуте. Відбувається контроль засвоєного матеріалу, а головне – розкривається темперамент, характер дитини через форми, розміри, кольори малюнка. Основу навчання на початковому етапі при вивченні французької мови становить метод наслідування, імітації. Слухаючи фонограми, школярі наслідують і точно відтворюють усе почуте.

Особливе значення для підвищення ефективності навчання та посилення мотивації вивчення французької мови має цілеспрямований вплив на емоційну сферу учнів. У цьому випадку використання ігор на початковому етапі є найбільш доцільним та корисним. Гра є одним із методів, який застосовується в комунікативному підході як українськими, так і франкомовними педагогами.

Використання гри під час навчання й виховання сприяє запам'ятовуванню мовного матеріалу та формуванню навичок усного мовлення. Гра може бути доцільним матеріалом для введення, закріплення та подальшої активізації дій учнів на уроках.

Рольова гра, просто гра або ігрова ситуація на уроці – це надзвичайно цінний метод навчання французької мови, оскільки він стимулює процес мислення і спонукає до творчості, допомагає учням розвивати та застосовувати на практиці мовленнєві вміння, формує мотивацію до навчання. Така методика підвищує інтерес школярів до занять, а головне – робить їх навчання цікавим, змістовним і творчим.

Дослідження психологів у ХХІ столітті засвідчили, що людина запам'ятовує 10 % того, що читає, 20 % того, що чує, 30 % того, що бачить, 50 % того, що бачить і чує одночасно, 70 % того, що говорить і 90 % того, що робить і говорить одночасно. Граючись, школярі можуть говорити, бачити і виконувати різні дії одночасно, що свідчить про ефективність застосування цього прийому під час навчання.

Мислення дітей молодшої шкільної ланки є недосконалим, конкретним, наочно-образним, нерозвиненим логічно; не вмюючи оперувати абстрактними категоріями, учні цього віку опановують конкретний мовленнєвий матеріал, вдаючись до розумових операцій на властивому їм рівні.

Основним інтересом, найбільш розвиненим у дітей, є пізнавальний, який формується на основі пізнавальних потреб, учні

шукають відповіді на запитання, навіть на ті, які їм не дуже важливі. Вони зазвичай краще оперують образами, ніж поняттями, процес узагальнення у них – чуттєвий, образний, рідше – образно-понятійний. Розуміння у дітей молодшого шкільного віку відбувається на основі конкретного та безпосереднього сприймання, їх мислення інертне й недосконале, але у пізнанні оточуючої дійсності вони покладаються на певні компенсаторні процеси, які допомагають їм швидко, гнучко і впевнено розвиватися [12, с. 10-12].

При цьому необхідно пам'ятати, що молодшим школярам притаманні такі якості дитини як допитливість, широта інтересів, схильність до навіювання (так звана сугестивність), до фантазування, а також комунікабельність, становлення довільної організації діяльності, переважання конкретно-образних компонентів у загальній структурі мислення, здатність імітування, висока емоційність. Естетичне ставлення до навколишнього, потяг до його цілісного сприймання, до продуктивної естетичної діяльності як до засобу самовираження та самоствердження, потреба в ігровій діяльності та руховій активності притаманне для учнів вищезазначеної ланки. Нехтування естетичним ставленням знижує працездатність молодших школярів, послаблює мотивацію учіння, їхню пам'ять, погіршує координацію рухів.

Молодші школярі дуже допитливі; при опрацюванні матеріалу вони позитивно реагують на оригінальну форму його подання, емоційне забарвлення. При цьому увага учнів доволі нестійка: вони можуть зосередитися лише на кілька хвилин. Діти не сприймають довгих (більше 2-3 хвилин) монологів освітянина. Учні імпульсивні, їм важко управляти своєю поведінкою. Молодші школярі в змозі запам'ятати швидко і добре тільки те, що викликає емоційний відгук.

Робота з іграшками і наочністю (картками, кольоровими картинками, фотографіями тощо) допомагає розвивати образну та асоціативну пам'ять дітей цього віку. Діти молодшого віку дуже люблять спілкуватися, їм постійно подобається бути у групі однолітків. Працюючи з ними, не слід забувати, що ваші вказівки загального характеру не будуть сприйняті. Дитина першого року навчання може не зрозуміти, що, звертаючись до всіх, ви звертаєтесь і до неї. Вона найчастіше буде реагувати тільки в тому випадку, коли ви звернетесь саме до неї.

Для того, щоб діти легко і невимушено включилися в шкільну систему, правила поведінки варто вводити поступово (їх дотримання можна очікувати лише у кінці першого року навчання). Вчителю

краще обрати форму побажання або пропозиції. За невиконання правил або домовленостей не треба сварити, краще виявити подив і незадоволення.

Оскільки результатом навчання учнів французької мови є формування у них навичок і умінь користування мовою як засобом спілкування, ключовим тут є принцип комунікативної спрямованості. Його головна функція полягає у створенні умов для комунікації, забезпечення відповідного психологічного клімату в класі. Треба шукати шляхи до заохочування дітей, не голосно виправляти помилки, а тактично підказувати правильний варіант. Навчаючи через гру, доречно зробити її частиною вашого уроку.

Діти молодшого шкільного віку порівняно з дітьми старшого віку ще не готові сприймати правила, пояснення, абстрактні розмови про закони мови. У чисельних методичних рекомендаціях «Про вивчення іноземних мов» зазвичай пропонується кілька порад учителю молодших класів:

- не пояснюйте граматику, використовуючи поняття, якими звикли оперувати ви, наприклад, такі як «Теперішній неозначений час»;

- уникайте правил типу: «Для того, щоб переробити твердження у запитання, додайте...».

Звичайно, важко зробити кожний урок французької мови захоплюючим, але реальністю є те, що діти чутливо реагують на складні, незрозумілі і нецікаві вправи. Завдання педагога – зробити урок цікавим і динамічним. Тоді мотивація учня зростає. Для цього потрібно пам'ятати наступне:

- учні живуть у світі, що їх оточує, і який психологи називають «зараз і тепер», тож навчальні завдання і теми повинні бути максимально прив'язані до навколишнього світу дитини;

- урок слід планувати як серію різноманітних завдань (бажано чергувати фізичну і розумову діяльність);

- школярі дуже допитливі: використовуйте це у своїх цілях – те, що їм цікаво, діти запам'ятовують найкраще;

- шукайте матеріали, які, окрім повсякденних знайомих ситуацій, показали б дітям світ казки, фантазії, мали б велику кількість цікавих ігор, римівок, пісень і віршиків;

- не варто переобтяжувати урок поясненнями – завдання мають бути різноманітними, цікавими і практичними з точки зору повторюваності лексики, граматики і мовних функцій;

- не забувайте відзначати успіхи учнів і заохочувати їх до подальшого навчання.

Проблема оволодіння дітьми 7-10 років другою мовою висвітлена в науковій літературі (З.М. Богуславська, Дж. Брунер, Л.С. Виготський, Р.М. Миронова, Л.С. Рубінштейн, А.П. Усова, Т.Ю. Шавва та ін.).

Для вирішення проблем початкової школи вчителю французької мови треба володіти здатністю «проектувати, адаптувати, організувати, вмотивувати, досліджувати і контролювати навчальний, пізнавальний, виховний і розвивальний аспекти франкомовної освіти молодших школярів у класній і позакласній роботі, а також спілкування з учнями».

ІГРИ У НАВЧАННІ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

У психологічній і методичній літературі пропонується значна кількість ефективних методів і прийомів, які позитивно впливають на навчально-виховний процес. Одним із них є гра як домінуюча та провідна діяльність учнів молодшого шкільного віку. На думку Д.Б. Ельконіна, на межі дошкільного і молодшого шкільного віку гра є основним видом діяльності у житті учня, виявляється, що саме гра залишається превалюючою формою життєдіяльності дітей цього віку, що компенсує недоліки та обмеженості реального життя.

Як у процесі навчально-виховної діяльності, так і у грі діти значною мірою пізнають навколишній світ. Гра може і повинна мати комунікативно спрямований характер, особливо під час навчання французької мови молодших школярів.

Сьогодні виділяють ігри, що власне є підготовкою до комунікативної діяльності і сприяють формуванню та удосконаленню фонетичних, орфографічних, лексичних, граматичних навичок, та ігри, які забезпечують комунікативну діяльність і сприяють формуванню та удосконаленню умінь аудіювання, говоріння, читання та письма з французької мови.

Не кожна ігрова діяльність може бути ефективною. Лише дидактично доцільне її використання та методично виправдана організація дають змогу вважати гру ефективним засобом навчання на уроках французької мови. Окрім того, кожний вид ігрової діяльності, який проводиться вчителем на уроці, повинен відповідати певним дидактичним і методичним принципам. До них можна зарахувати наступні: доступність, новизна, поступове зростання складності, врахування індивідуальних і вікових особливостей учнів, зв'язок ігрової діяльності з іншими формами роботи на уроці [76].

Вправи ігрового характеру дають можливість здійснювати диференційований підхід до учнів під час уроків французької мови, залучати кожного школяра до роботи, враховувати його інтереси, нахили, рівень підготовки з мови. Гра дає можливість підтримати роботу кожної дитини протягом усього року, знімає втому, ліквідує дефіцит спілкування французькою мовою, збагачує учнів новими враженнями, надає відтінку емоційності їхньому мовленню, активізує словник, виконує розвивальну функцію. Ігри можуть бути різноманітними за своїм призначенням, змістом, способами організації та проведення, матеріальним обладнанням, кількістю учнів, рівнем їхньої підготовки. За їх допомогою можна розв'язувати одне завдання (удосконалити лексичні, граматичні навички) або цілий комплекс завдань: формувати мовленнєві вміння, розвивати спостережливість, увагу, гнучкість, творчі здібності.

Одні ігри можуть виконуватися учнями індивідуально і оцінюватися самим учителем, інші – колективно, коли підсумки підбиває спеціально обране журі.

Навчальні ігри дають школярам змогу формувати знання шляхом інтенсивної самостійної пізнавальної діяльності й, разом з тим, сприяють розвитку індивідуальних творчих здібностей. При вмілому, доцільному використанні гра може стати незамінним помічником педагога. Психологи стверджують, що гра може стати одночасно й засобом самооновлення, самонавчання, самовдосконалення та стимулятором доброго настрою. Гра має величезні можливості як педагогічний засіб, що збільшує інтелектуальну напруженість, активізує розумові процеси учнів, підвищує інтерес до знань, тренує пам'ять, вміння міркувати логічно. Захопившись грою, діти інколи не помічають, що навчаються.

Зазвичай навчальна гра включає три основних етапи.

Підготовчий етап, під час якого формулюється мета гри, пропонується навчальний зміст гри, розробляється її план та сценарій, готується обладнання, проводиться розподіл ролей.

Етап безпосереднього проведення гри.

Етап узагальнення, аналізу результатів, коли вчитель допомагає гравцям систематизувати результати гри (чого і як навчилися?), оцінити процес пізнавальної діяльності. Навчальна гра може тривати від декількох хвилин до майже цілого уроку й використовуватися на різних його етапах, а також у позакласній роботі. Підготовка до уроку-гри потребує від педагога значно більше часу, ніж підготовка до звичайного уроку. Але педагогічний і виховний результат такого

заняття буде значно більшим. На сьогодні існує безліч класифікацій ігор за різними ознаками. Однією з повних і цікавих класифікацій є класифікація ігор Г.К. Селевка.

Навчальні ігри дозволяють освітянину досягти цілої низки важливих цілей:

– дидактичних (застосування нових лексичних одиниць, розширення кругозору тощо);

– розвивальних (розвиток пам'яті, невербальних засобів спілкування, мови, розумових процесів – аналізу, синтезу, співставлення тощо, творчих здібностей);

– виховних (виховання самостійності, працелюбності, колективізму, відповідальності, волі, навичок співробітництва та ін.).

НАВЧАННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ ЯК ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ

Останніми роками в українських школах вивчається декілька іноземних мов. Поширення багатомовного навчання викликано економічними, геополітичними й соціальними змінами в житті нашого суспільства. Розширилися міжнародні контакти на всіх рівнях; розвиваються засоби масової комунікації та відкривається доступ до широкого педагогічного інформаційного простору; відбуваються процеси глобалізації та міждержавної інтеграції в галузі освіти. Молоді люди усвідомлюють, що знання декількох іноземних мов суттєво підвищує їхні можливості в досягненні соціального й професійного успіху. Сучасна школа прагне задовольнити нові суспільні запити й активно включає в навчальні плани не тільки другу, а й третю іноземну мову. Це надає шкільній освіті сучасний, прогресивний характер, тому що багатомовність сприяє розвитку мислення, гнучкості, вихованню особистості, її залученню до європейських та світових культурних цінностей [18, с. 5].

Наказ № 409 Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 03.04.2012 р. про затвердження Типових навчальних планів загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня передбачає обов'язкове вивчення другої іноземної мови з п'ятого класу. Введення предмета супроводжується низкою об'єктивних труднощів в організації навчання. Недостатньо забезпечена нормативна й методична підтримка цього навчально-виховного процесу. Учителям другої іноземної мови (французької) доводиться вирішувати багато питань: вибирати навчальну літературу, адаптувати існуючі навчальні посібники, створювати навчальні матеріали тощо.

У більшості випадків учителі французької мови недостатньо володіють цими вміннями, приймають рішення інтуїтивно; вони мало знають про психолінгвістичні особливості оволодіння другою іноземною (французькою) мовою, не використовують конкретні можливості прискорення навчально-виховного процесу. Специфіку оволодіння декількома іноземними мовами зображує наступна модель, у якій показано вплив уже відомих учневі мов на нову мову на різних етапах навчання.

Етапи оволодіння новою іноземною (французькою) мовою на базі вже відомої ми бачимо з рисунка 1.3.

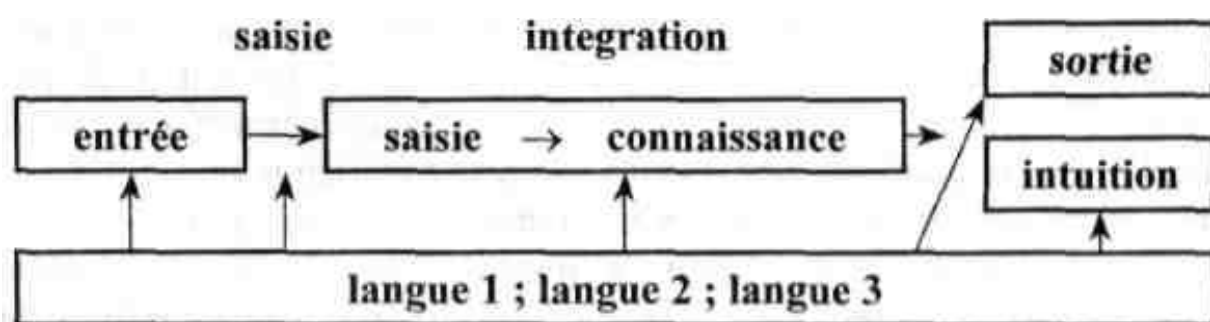

Рис. 1.3. Модель відтворює етапи оволодіння іноземною (французькою) мовою:

entrée – вхід, пред'явлення відомостей, інформації; *saisie* – розуміння, «схоплення», переклад отриманих повідомлень, інформації із сенсорної пам'яті в короткочасну або операційну пам'ять; *connaissance* – знання, відомості, інформація, які були засвоєні, переведені в довгострокову пам'ять; *integration* – процес засвоєння, перекладу інформації в довгострокову пам'ять, процес інтеріоризації; *sortie* – вихід, використання засвоєного; *intuition* – інтуїція, почуття мови; *langue 1* – рідна мова; *langue 2, langue 3* – іноземні мови.

Модель показує, що:

– особливості оволодіння другою іноземною (французькою) мовою виявляються не тільки на етапі введення матеріалу, де відбуваються регулярні зіставлення лінгвістичних кодів, мовних структур, соціокультурної інформації. Всі етапи навчання другої іноземної мови мають відмінності від аналогічних етапів вивчення першої іноземної мови. Багатомовний досвід учнів впливає на сприйняття ними інформації, процес її запам'ятовування, переходу засвоєного в довгострокову пам'ять, сприятливо позначається на розвитку мовної інтуїції та відбивається на «виході» – у мовотворчості. Інваріантна частина методики навчання французької мови відбиває ці особливості на кожному з етапів навчання;

– прийоми навчання повинні відповідати етапам оволодіння французькою мовою учнями: презентація матеріалу, установка, вибір і організація вправ, контролюючі завдання тощо;

– стратегія навчання й стратегія засвоєння французької мови в деталях не збігаються. У реальному навчально-виховному процесі учнем засвоєно не завжди все й так, як необхідно, а на виході виявляється не все й не зовсім так, як засвоєно. Успіх в оволодінні французькою мовою залежить від навчальних звичок, когнітивного профілю учня, його особистого досвіду в галузі рідної і першої іноземних мов. Цей комплекс факторів «організовує» індивідуальні стратегії того, кого навчають (узагальнити, виокремити, співвіднести, повторити уявно, завчити та ін.). Методика навчання другої іноземної мови повинна бути досить «відкритою» у тій її частині, де вступають у дію індивідуальні когнітивні стратегії учнів. Вплив навчально-виховного досвіду й багатомовної мовної свідомості школярів на процес навчання значний, тому при вивченні другої іноземної мови учні повинні бути більш автономними.

За якісними та кількісними показниками рівень володіння уміннями й навичками у всіх видах мовленнєвої діяльності буде відрізнятися від результатів, досягнутих у вивченні першої іноземної мови. Процес навчання всіх видів мовленнєвої діяльності має здійснюватись узгоджено, паралельно і взаємопов'язано.

У 5-му класі не рекомендується введення вступних курсів з мови з огляду на вікові особливості школярів. Згідно за програмою, навчання слід розпочинати відразу з формування в учнів навичок і вмінь з певної теми (фонетичний аспект мовлення має засвоюватися безпосередньо у практичній діяльності під час оволодіння тематичним лексичним і граматичним матеріалом).

Не всі вправи і завдання, які використовувались у навчанні першої іноземної мови, будуть методично доречними для навчання другої іноземної мови. Не треба переносити всі види навчальної діяльності початкової школи, які використовуються під час навчання першої іноземної мови, на початковий етап у вивченні другої іноземної (французької) мови. Всі вправи і завдання мають бути комунікативно спрямованими, а навчальні дії учнів – продуманими та вмотивованими.

В основі навчання лексики й граматики французької мови лежить принцип випереджаючого усного засвоєння мовленнєвих зразків через комунікативні завдання, після чого йде аналіз та подальше використання цього матеріалу в мовній практиці [75].

УРАХУВАННЯ ДОСВІДУ ШКОЛЯРІВ У ОВОЛОДІННІ РІДНОЮ МОВОЮ

Урахування рідної мови – один із важливих принципів методики, й відношення до цього принципу у методиці дуже складне. У період граматико-перекладного методу він був головним, під час прямого та аудіовізуального методів був зовсім вилученим. Ідею створення порівняльних граматик з метою навчання підтримував науковець, автор чисельних словників Л.В. Щерба. Сьогодні питання про принцип урахування рідної мови є вирішеним, визначені межі використання рідної мови школярів як засіб навчання. Термін «урахування рідної мови» розтлумачується як принцип відбору і організації матеріалу, принцип виділення більш складних явищ при вивченні французької мови.

Урахування рідної мови реалізується при допомозі системи вправ за темами та явищами, які є найбільш складними для школярів. Володіючи специфікою рідної мови, педагог викладає новий матеріал у тій послідовності й за допомогою таких вправ, які допоможуть перебороти труднощі. При цьому освітянин притримує порівнювальний матеріал, не переказуючи його учням, а порівняння надає винятково. Концепція переносу та корекції мовленнєвих знань, умінь та навичок при вивченні іноземної мови теоретично розглядаються у роботах Л.С. Виготського, П.Я. Гальперіна, О.О. Леонтьєва та інших авторів.

Учитель може використовувати тлумачення, переклад незрозумілих слів, словосполучень, пояснення помилок, переклад речень, бесіду до того, як читати текст. Важливо й корисно враховувати рідну мову при навчанні фонетики.

Співвіднесення рідної та французької мов у навчанні франкомовного спілкування повинно бути забезпечене такими комплексами вправ, які без шкоди для автентичності франкомовного мовлення дозволили б засобами французької мови повністю реалізувати споконвічні комунікативні наміри (без підлаштовування їх під наявні мовні засоби), сформовані в мовленні та мисленні рідною мовою.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ЯК ОСНОВНИХ МЕХАНІЗМІВ ВИКОНАННЯ МЕТИ І ЗАВДАНЬ НАВЧАННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Під засобами навчання розуміють знаряддя і матеріали навчально-виховного процесу, які допомагають учителю організувати ефективне навчання французької мови, а учням – ефективно оволодіти нею. Засоби навчання мають бути орієнтовані на цілі навчання, бути інструментами реалізації методів і прийомів, що забезпечують успішність керування діяльністю вчителя і діяльністю школярів, мають відповідати сучасним досягненням методики викладання французької мови і забезпечувати реалізацію новітніх технологій навчання цього предмета на відповідному ступені шкільного курсу. До основних засобів відносяться:

– комплект вчителя, який складається з Державного стандарту, Програми з французької мови, яка є державним нормативним документом, котрим учитель має керуватися при роботі у конкретному класі, книжки для вчителя та інших засобів, передбачених відповідним навчально-методичним комплектом;

– комплект для школяра, який включає підручник, що є основним засобом реалізації вимог програми на практиці, робочий зошит на друкованій основі, книжка для читання, звуковий супровід, комп'ютерні програми.

Засоби, які педагог використовує додатково, вважають допоміжними (дидактичний роздавальний матеріал, фонограми, відеограми). Якщо навіть досвідченому вчителю необхідні програма й підручник, то вчитель-початківець має потребу в цьому особливо. Навіть не дуже гарний, далекий від досконалості підручник краще, ніж дуже гарна самодіяльність. Видатний російський педагог К. Д. Ушинський казав, що при гарному підручнику та сприятливій методиці й недосвідчений учитель може бути гарним, а без того й іншого і кращий учитель ніколи не вийде на сучасну дорогу.

Якщо освітянин бачить своє призначення не тільки в тому, щоб повідомити якісь знання та виробити вміння, але й зміцнити ефективно мотивоване засвоєння мови учнями, то один підручник ніколи не зможе повністю його задовольнити та забезпечити навчально-виховний процес у конкретних індивідуальних умовах і у конкретній групі учнів.

Методична сутність сучасного підручника, його функції та зміст змінилися у зв'язку з реформуванням шкільної освіти України. З позицій оновлення школи підручник повинен реалізувати особистісно

орієнтовану модель навчання і відповідно бути провідником застосування принципів гуманізації, гуманітаризації, демократизації, інтеграції та диференціації навчання французької мови.

Сьогодні вчитель французької мови має право вибору підручника, проте не треба забувати про наявність базових та альтернативних підручників. Для їх правильного оцінювання і вибору слід керуватися методично обґрунтованими вимогами до підручника французької мови як до засобу особливого призначення. Узагальнення різних підходів до аналізу підручників французької мови (автор – вчитель-методист Ю.М. Клименко) показує доцільність трьох критеріїв їх оцінювання:

- формальний: бібліографічні дані, оформлення підручника;
- функціональний: характеристика адресата, зміст підручника;
- структурний: організація підручника.

З точки зору оформлення підручника важливими є якість та рівень поліграфії: формат, вид друку, дизайн, якість паперу, зручність у користуванні. З погляду компетентного підходу підручник як навчально-виховний засіб має виконувати наступні основні функції: інформаційно-пізнавальну (джерелом інформації в підручнику є не тільки готовий опис будь-яких явищ, предметів або їх пояснень), дослідницьку (учні повинні самостійно розв'язувати проблеми), практичну, самоосвітню, виховну. Сучасний підручник має бути діяльнісно орієнтованим, спрямованим на формування комунікативної компетенції, бути зручним у користуванні, нейтральним у політичному, релігійному, расовому, гендерному відношенні, пропонувати цілісний підхід до оволодіння мовленнєвими вміннями та розвивати критичне мислення у тих, хто вчиться.

Він повинен відповідати основним характеристикам сучасної педагогічної норми, а педагогічна норма є узагальненням основних здобутків теорії підручника, значний внесок в розробку якої зроблено дослідженнями вітчизняних (М.В. Ляховицький, В.Л. Скалкін), а також зарубіжних (І.Л. Бім, М. Брін та ін.) вчених. Вона базується на результатах позитивної педагогічної практики і включає наступні положення:

- повноцінна комплектність навчально-методичного комплекту;
- відповідність підручника/посібника програмним вимогам конкретного типу середнього закладу освіти;
- зрозуміла зовнішня організація підручника/посібника;
- дидактичність зорового ряду підручника/посібника;
- наявність супровідного довідкового матеріалу;

- відповідність навчальних та виховних завдань основним принципам навчання та виховання іноземної мови;
- відповідність змісту підручника/посібника віковим особливостям учнів;
- автентичність мовного/мовленнєвого матеріалу тощо.

На погляд І.Л. Бім та інших учених, підручник (у широкому розумінні цього поняття) має бути моделлю процесу навчання, орієнтовану на реально існуючу систему навчання іноземної (французької) мови у школі. Він повинен вписуватися в цю систему і певною мірою намагатися перебудувати її. Іншими словами, сучасний підручник повинен враховувати позитивні тенденції вітчизняної та іншомовної методики навчання мови і сприяти впровадженню нового у практику масового викладання цього навчального предмета [40, с. 40-43].

У підручниках французької мови нового покоління мають бути передбачені також прийоми роботи з автентичними діалогами, діалогами етикетного характеру, малими формами дитячого фольклору як матеріалом для проведення фонетичних зарядок, навчання техніки читання, автоматизації дії учнів із граматичними структурами і новими лексичними одиницями, навчання драматизації і заохочення школярів до творчої продуктивної діяльності у формі мистецьких проєктів [74].

Реалізація основних вимог до сучасного підручника французької мови сприяє створенню належної основи для успішного здійснення провідних функцій підручника – комунікативної, інформаційної, організаційно-управлінської, виховної, розвивальної, а також функцій провідника і запроваджувача сучасного методичного еталона навчання французької мови.

Комплексне використання франкомовних підручників («Гренадін», «Форум», «Таксі» та ін.) у нашій країні стає доцільним з причин відповідності вимогам загальнодержавної програми, присутності етнонаціональної складової та міжпредметної кореляції. Однак, доцільним також може бути поєднання та паралельне використання вітчизняних і франкомовних підручників [7, с. 17].

Аналіз сучасних навчальних програм показує, що автентичні підручники, які зустрічаються у наших магазинах і можуть бути використаними додатково з вітчизняними, можна розподілити таким чином (табл. 1.3, 1.4).

Les langues étrangères dans l'enseignement secondaire ukrainien

Classe	Ecole «ordinaire» avec LE 1		Ecole «ordinaire» avec LE 2		Ecoles spécialisées	
1					3h = Tatou le Matou 1	
2	1h	Grenadine 1 et 2	1h	Grenadine 1 et 2	3h = Grena- dine 1 3h = Grenadine 2	
3	2h		2h			
4	2h		2h			
			LE 1	LE 2		
5	3,5h = Bien Joué 1		3,5h = Bien Joué 1	2h = Bien Joué 1	5h = Bien Joué 1	
6	3h = Bien Joué 2		3h = Bien Joué 2	2h = Bien Joué 1, 2	5h = Bien Joué 2	
7	3h = Bien Joué 3		3h = Bien Joué 3		5h = Bien Joué 3	
8	2h	Bien Joué 4	2h = Bien Joué 4	2h = Bien Joué 2	5h = Bien Joué 4	
9	2h		2h = Bien Joué 4	2h = Bien Joué 3	4h = Bien Joué 4	
Enseignement profilé						
		LE 1	LE 2			
10	2 ou 3h = Forum2 et 3	4h	3h	2 ou 3h = Taxi 2	2h = Taxi 2	5h + 2h = Forum 2 et 3
11	2 ou 3h = Forum2 et 3	4h	3h	2 ou 3h = Taxi 2	2h = Taxi 2	5h + 2h = Forum 2 et 3

– à partir de la 10e, le Chef d'établissement pourra octroyer s'il le souhaite une heure de plus à l'enseignement de la LE 1;

– enseignement profilé signifie que ces heures sont consacrées à l'enseignement de la civilisation, de la littérature, de la langue des affaires ou de la traduction.

Les langues étrangères dans l'enseignement secondaire ukrainien

Classe	École «ordinaire» avec une langue LE 1	École «ordinaire» avec LE 2		Écoles spécialisées		
1				3h: Lili 1 oral		
2	1h(45'): oral avec Alex 1	1h: idem		3h: Alex 1 (O + E)		
3	2h: oral + écrit avec Alex 1	2h: idem		3h: Alex 2 (O + E)		
4	2h: Alex 2 (O + E)	2h: idem				
		LE 1	LE 2			
5	3,5h: Alex 2 (LE + CE + cahier lecture)	3,5h: idem	2h: Ohlala 1	5h: Alex 3 (LE + CE + lecture)		
6	3h: Junior 1	3 h: idem	2h: Ohlala 2	5h: Junior plus 2		
7	3h: Junior 2	3h: idem	2h: Ohlala 3	5h Junior plus 3		
8	2h: Junior 3	2h: idem	2h: Ohlala 4	5h Junior plus 4		
9	2h: Junior 4	2h: idem	2h: Ado 3	4h: Champion 2		
Enseignement profilé						
		LE 1	LE 2			
10	2 ou 3h: Belleville 2	4h: Campus 2	3h	2 ou 3h: Belleville 2	2h: Cham- pion 2	5h + 2h: Campus 2 (avec video)
11	2 ou 3h: Belleville 3	4h: Campus 3	3h	2 ou 3h: Belleville 3	2h: Belle- ville 2	5h + 2h: Campus 3 (avec video)

- à partir de la 10 è, le Chef d'établissement pourra octroyer s'il le souhaite une heure de plus à l'enseignement de la LE 1;
- enseignement profilé signifie que ces heures sont consacrées à l'enseignement de la civilisation, de la littérature, de la langue des affaires ou de la traduction.

НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС У ШКОЛІ

Повноцінний навчально-виховний процес може здійснюватись лише за рахунок комплексної взаємодії усіх чинників процесу навчання, а саме: належної організації самостійного навчально-виховного процесу з урахуванням його специфіки, активної взаємодії між учителем і учнем, наявності відповідної сучасної навчально-методичної літератури та засобів навчання тощо. Навчальна діяльність складається з багатьох взаємопов'язаних компонентів:

- мотив, який формує особистість із метою пізнавальної діяльності;
- сам навчальний процес, який може бути індивідуальним, самостійним під керівництвом учителя та самостійним без керівництва вчителя;
- контроль, оцінка (самоконтроль, самооцінка).

Основною формою навчання французької мови є урок. Зміст його визначає сам педагог. Він опирається на матеріал підручника або посібника, який використовує у своїй роботі, враховує рівень навченості школярів та умови, в яких відбувається навчання. Види діяльності на уроці французької мови залежать від мети і завдань, вікових особливостей та інтересів учнів. Уроки мають бути комунікативно спрямованими, а тому пріоритетними видами діяльності є ті, що пов'язані з формуванням в учнів умінь і навичок використовувати французьку мову як засіб спілкування. Зацікавленість учнів у засвоєнні французької мови значною мірою залежить від умотивованості навчально-виховних дій, які виконуються на уроці. За будь-яких умов дії мають бути творчими [45]. Кожний урок визначає вирішення певними засобами мовної, мовленнєвої, соціокультурної та стратегічної (загальноосвітньої) компетенцій. Від того, наскільки правильно організований урок французької мови, залежить швидкість і ефективність навчання вищезазначеної мови. Добре спланований урок французької мови завжди передбачає різноманітні форми роботи. Планувати у школі краще ту роботу, котру неможливо або нераціонально задавати додому. Аналізуючи хід уроку французької мови, необхідно виділити наступні елементи:

- навчально-методичні завдання уроку: (введення, закріплення, активізація франкомовного матеріалу; підсумкова контрольна робота);
- тематика змісту навчальних матеріалів: (текст, усна тема, вправи, ситуації, методичні прийоми, мовний матеріал);
- оснащення уроку: наочність, дидактичні матеріали, у тому числі компоненти навчально-методичного комплексу, які використовуються;
- місце уроку у вивченні теми (урок відкриває, продовжує, завершує навчальну тему).

Цільові настанови уроку – це:

- орієнтація на формування розвитку навичок і вмінь франкомовної діяльності (аудіювання, діалогічне, полілогічне мовлення, читання, письмо);
- орієнтація на оволодіння аспектами мови, що вивчались (вимова, лексика, граматики);
- комплексні цілі уроку (навчання спілкування французькою мовою, навчання пізнавальної діяльності з використанням французької мови).

Загальноосвітні цілі уроку: пізнавальні, країнознавчі, лінгвокраїнознавчі, розвивальні, розвиток лінгвістичного мислення. Навчальна атмосфера в класі має на увазі: перехід учнів на предмет «Французька мова»; використання матеріалів, які розповідають про франкомовні країни, відтворення у звукозапису франкомовного мовлення, використання інших засобів створення мовного середовища, оформлення відповідним чином класної дошки, використання таблиць, постерів, візуального наочного матеріалу до уроку тощо [50].

Основою для планування та проведення уроку французької мови є сукупність наукових положень, що визначають його особливості, зміст, структуру, логіку та прийоми роботи. Ефективність кожного уроку, як одиниці навчально-виховного процесу, залежить від того, наскільки якісна й ефективна та наукова концепція, котру покладено в основу всієї системи навчання, та від того, яким чином ця концепція розуміється і застосовується авторами програм і навчально-методичних матеріалів, учителями та учнями. Усі педагогічні, дидактичні та методичні засади повинні бути узгодженими з відповідною галуззю Державного стандарту середньої освіти як головного стратегічного документа і відповідати основним положенням «Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання».

Сучасний урок французької мови повинен відображати інтегративний підхід у реалізації комунікативної методики. Це означає, що протягом кожного уроку французької мови у рівній мірі розвиваються всі види мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння,

читання, письмо. При цьому, навчання школярів повинно йти у контексті сучасної французької мови. Отже, завдання на уроках складаються таким чином, щоб учням було зрозуміло логіку розвитку того чи іншого виду мовленнєвої діяльності і суттєво полегшувало адаптацію до оригінального контексту.

Схема розвитку продуктивних видів мовленнєвої діяльності – говоріння і письма — може мати наступний вигляд:

- читання – аудіювання – говоріння
- аудіювання – читання – письмо – говоріння
- читання – аудіювання – говоріння – письмо
- аудіювання – читання – письмо.

Варіанти реалізації на уроках французької мови можуть бути різними. Тематику уроків краще присвячувати найбільш поширеним проблемам природного спілкування з урахуванням вікових інтересів школярів, що має їх стимулювати до спілкування на особистісному рівні і розвиває загальний рівень ерудиції [70-72].

Для організації процесу навчання французької мови вчитель складає календарно-тематичний річний план, де вказуються теми, підтеми, термін їх вивчення, розподіл навчально-виховного матеріалу за семестрами, кількість уроків, які відводяться на тему, способи рубіжного та підсумкового контролю, завдання додому, основні та допоміжні дидактичні засоби. Крім цього, педагог складає поурочний план, де розробляються або конкретизуються цілі навчання та виховання на уроці, зміст етапів уроку, прийоми навчання, вправи, допоміжні засоби навчання, завдання додому. Готуючись до уроку, освітянин повинен визначитись щодо його типу: перший тип – це уроки, спрямовані на формування мовленнєвих навичок користування мовним матеріалом (подача нового матеріалу, тренування з метою використання нового матеріалу в різних видах мовленнєвої діяльності, може мати місце практика в мовленнєвій діяльності), другий тип – це уроки, спрямовані на розвиток мовленнєвих вмінь (практика в мовленнєвій діяльності, яка може бути випереджена тренуванням з метою підготовки до мовленнєвої діяльності). Формулювання цілей уроку можна почати таким чином:

- практична: навчати/навчити
- ознайомити
- формувати
- розвивати
- удосконалювати
- контролювати

- освітня: поглибити
розширити
сформувати
- розвивальна: розвивати
- виховна: формувати
прищеплювати
виховувати

Виховні та розвивальні цілі можна планувати на цикл уроків французької мови, оскільки виховання та розвиток проходять значно повільніше, ніж навчання. Форми проведення навчально-виховних занять можуть бути різноманітними: поряд із звичайними або нетрадиційними уроками, такими, як урок-гра, урок-театр, урок-вікторина, вводяться навчальні: «заняття-пошук», «заняття-дослідження», семінари, інтегровані уроки. Перевага при цьому надається парній чи груповій роботі, колективній взаємодії. Педагог спроможний розвивати ініціативу. Учні не повинні відчувати незручностей від присутності вчителя [73].

Оволодіння французькою мовою відбувається не тільки на уроці, тому органічне поєднання уроку, домашньої і позакласної роботи забезпечить ефективне формування комунікативних навичок і вмінь, сприятиме розвитку в учнів самостійності, комунікативно-пізнавальної та соціальної активності. Особливо, якщо вчитель створює такі проблемні життєві комунікативні ситуації, які б спонукали школярів шукати шляхи вирішення проблем засобами французької мови [49, с. 46-49].

ФОРМУВАННЯ БАЗОВИХ МЕХАНІЗМІВ ФРАНКОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ

У Типових навчальних планах загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня зроблено акцент на інтегроване опанування учнями мовленнєвих умінь на рівні, достатньому для здійснення іншомовного спілкування у чотирьох видах мовленнєвої діяльності: аудіюванні, говорінні, читанні та письмі. Головне в процесі вивчення французької мови – знання слів (тобто постійне розширення лексичного запасу) і вміння користуватися ними в спілкуванні (тобто вміння говорити). Зневажливе ставлення до регулярного поповнення словникового запасу й говоріння – головні методологічні помилки при вивченні французької мови (наприклад, це проявляється в тім, що учень надає підвищеного значення граматиці, вимові, але знає дуже

мало слів і не вміє їх правильно використовувати). Таким чином, постійне розширення лексичного запасу є головною умовою успішного навчання французької мови.

До найважливіших методичних проблем методисти й вчителі французької мови відносять питання про кількість нових слів, що відбирають на одиницю навчального часу. Враховуючи можливості короткочасової пам'яті дитини, психологи, а потім і методисти рекомендують на початковому етапі вводити лексику невеликою кількістю – від 3-4 до 8 слів за урок. Мається на увазі, що на цьому уроці продовжується робота з активізації раніше введеного матеріалу, теж у обсязі від 3 до 8 слів. Це загальноустановчі параметри, які під впливом низки факторів можуть бути скориговані вчителем в умовах навчально-виховного процесу. Дуже важливо на уроках французької мови на стадії навчання показати можливість слова поєднуватись з іншими словами [52, с. 71].

Щодо вступного фонетичного курсу з французької мови, то його основною метою є формування в учнів базових навичок вимови та сприйняття мовлення на слух. Роботу над французькими звуками варто починати з аудіювання (сприйняття тексту на слух). При аудіюванні в учнів виробляється розрізнення звуків у потоці слів, що потім переноситься на вимову.

Більшість вправ вступного фонетичного курсу з французької мови засновано на принципі імітації. Однак необхідно враховувати, що не всі учні здатні почути різницю у вимові рідної та французької мови. Тому дуже добре, коли імітація супроводжується поясненнями та наочним матеріалом. У вступному фонетичному курсі школярам пропонуються звуки, схожі в українській та французькій мовах; відмінні від звуків української мови; відсутні в українській мові [44].

Оволодіння навичками правильної вимови є необхідною умовою розвитку навичок і вмінь у всіх видах мовленнєвої діяльності на уроках французької мови. Без навичок вимови учні відчують труднощі при спілкуванні французькою мовою.

Аудіювання є розуміння сприйнятого на слух усного мовлення. Воно тісно пов'язане з трьома іншими видами мовленнєвої діяльності. Аудіювання і читання спрямовані на сприйняття й переробку за значенням інформації, і цим пояснюється спільність мовних механізмів, що обслуговують рецептивні види мовленнєвої діяльності. Аудіювання й говоріння уособлюють дві сторони єдиного явища, що зветься усним мовленням.

Уміння, необхідні для аудіювання:

- технічні – уміння розрізняти на слух фонологічні пари та інтонаційні відтінки, співвідносити звучну оболонку зі значенням;
- мовні – знання фонологічних і граматичних структур, лексики; уміння сприймати їх на слух;
- мовленнєві – уміння дешифрувати звукові сигнали, тобто співвідносити звучання зі значенням;
- комунікативні – уміння зрозуміти звукову установку мовця («авторську позицію»), мати свою цільову позицію прослуховування.

При прослуховуванні текстів з французької мови учням пропонується їх переказ, відповідь на запитання, вправи на перевірку розуміння, пропуски слів, фраз. Для послідовності формування мовних умінь сприйняття за значенням на слух припускається використання вправ двох груп – мовних (вправи для розвитку мовленнєвого слуху, для навчання ймовірного прогнозування, для розвитку короткочасної пам'яті учнів) і мовленнєвих (для аудіювання) [54].

Прийомами контролю на уроках французької мови можуть бути будь-які навчальні операції – від вибору відповіді до переказу або відтворення ситуації. Одним із засобів контролю розуміння прослуханого в процесі аудіювання може служити переклад з французької мови на українську і навпаки.

Найбільшу кількість інформації можна відібрати при допомозі прийомів контролю, які представляють різноманітні операції говоріння на уроках французької мови:

- задати три-чотири запитання;
- попросити переказати текст;
- попросити пояснити письмово походження деяких слів;
- прокоментувати почуте, висловивши до нього власне ставлення;
- використати отриману інформацію в бесіді-дискусії для доказу або спростування обговорюваної тези.

Крім того, реалізація цих прийомів, по суті, є одночасно навчанням говорінню.

Необхідно враховувати й те, що контроль при навчанні будь-якого виду діяльності, у тому числі й аудіювання, повинен займати мінімальну кількість часу на уроках французької мови у порівнянні з часом виконання навчальної дії, якої в цей момент навчають.

На просунутому етапі навчання французької мови легше підібрати тексти для аудіювання, але складніше проконтролювати ступінь їхнього розуміння. У зв'язку зі збільшенням обсягу інформаційної насиченості аудитивного франкомовного матеріалу перевірка його

засвоєння за допомогою відповідей на запитання або переказу займає багато часу і не забезпечує масовості та оперативності. На цьому ступені поряд з переліченими засобами треба використовувати прискорений тестовий контроль, а також заходи, які сполучають зовнішній самоконтроль школярів із внутрішнім.

Говоріння – усний, продуктивний вид мовної діяльності, в результаті якого мовець безпосередньо висловлює свої думки французькою мовою. Систематичні заняття по розвитку непідготовленого мовлення вважається доцільним проводити у двох напрямках, а саме:

- розвиток самостійності висловлювання;
- розвиток спонтанного висловлювання, непідготовленого в часі.

Говоріння здійснюється у трьох основних формах:

- монологі;
- діалозі;
- полілозі.

Щодо монологічного мовлення на уроках французької мови, то його характеристика є наступною: відносно безперервний характер висловлювання, послідовність, логічність, відносна значеннева закінченість, комунікативна спрямованість, тематичність висловлювання, синтаксична ускладненість.

Кожний тип монологічного мовлення (опис, есе, оповідання й міркування) у навчально-виховному процесі може реалізуватися в залежності:

- від етапу навчання;
- ситуації спілкування;
- комунікативної потреби учнів або на рівні речення, або розгорнутого висловлювання (тексту).

Монологічне мовлення може бути:

- репродуктивним – переказ прослуханого, прочитаного тексту усно або письмово (у репродуктивному говорінні вже заданий зміст, сам текст підказує мовні засоби);

- продуктивним – говоріння на задану тему (продуктивне говоріння займає велике місце в навчанні усного мовлення).

Головне завдання кожного монологу – навчити висловлювати закінчену думку, логічно розкривати її зміст з достатньою швидкістю. У педагогіці існують методологічні правила побудови монологу.

- Перший етап – виробляється вміння учнів висловлювати одну закінчену думку, одне твердження по темі на рівні однієї фрази.

- Другий етап – логічне, грамотне висловлювання.

– Третій етап – нові логічні завдання, обов'язкове збільшення обсягу висловлювання, включення елементів міркування, аргументації на уроках.

Згідно з Типовими навчальними планами, формування продуктивних умінь має відбуватися на основі засвоєння мовленнєвих функцій та з урахуванням загальнонавчальної компетенції, яку розуміють як уміння самостійної роботи в різних режимах (парному, груповому) під час виконання творчих проектних завдань. Тому завдання на розвиток монологічного мовлення повинне мати комунікативний пошуковий характер, щоб учень міг виявити ініціативу, творчий і критичний підхід до розв'язання проблеми.

Читання є одним із видів мовленнєвої діяльності, спрямованим на пошук інформації, яка є в письмовому тексті.

Діалогічне й полілогічне мовлення неможливе без наступних умінь:

– усвідомлення та уміння чітко визначити своє мовленнєве завдання, пов'язане з тим, що, вступаючи в спілкування, учні повинні чітко знати, чого вони хочуть досягти: умовити, переконати, проінформувати, довідатись про думку, яка цікавить, порадити щось тощо;

– уміння планувати хід бесіди полягає в тому, що кожний з учасників комунікації організовує ланцюжок своїх реплік у діалозі та полілозі так, щоб оптимальним шляхом можна було досягти реалізації свого завдання з урахуванням імовірної реакції партнера або партнерів.

У реальному діалогічному та полілогічному мовленні репліка партнера або партнерів може в більшому або меншому ступені відповідати прогнозованій дії або зовсім їй не відповідати. Це змушує мовця або мовців до часткової спонтанної перебудови своєї програми по ходу спілкування. Часткова перебудова можлива шляхом введення нових, раніше не запрограмованих мовленнєвих вчинків або виключення запланованих, до того ж велике значення в діалозі та полілозі має така важлива навичка мовного етикету, як уміння надати партнерові або партнерам можливість реалізувати своє мовне завдання, сприяти йому.

Формування вмінь діалогічного та полілогічного мовлення базується на опрацюванні означених у програмі мовленнєвих функцій з використанням запропонованих функціональних показників під час парної та групової роботи. Основним завданням навчання діалогічного та полілогічного мовлення є спонтанне говоріння учнів, яке базується на попередньому опрацюванні комунікативних одиниць на рівні діалогічної та полілогічної єдності, мікродіалогу, мікрополілогу, самостійного діалогу та полілогу.

Ціль читання – у розкритті значеннєвих зв'язків, осмисленні мовного спілкування з зоровою опорою.

Існують наступні типи читання:

– ознайомлювальне читання – читання з розумінням усього змісту для правильного виконання дії (рецепти, меню, інструкції);

– вибіркове пошукове читання – знаходження потрібної інформації, цитати, даних (оголошення, афіші, реклами);

– переглядове читання – читання із загальним розумінням змісту для одержання загальної інформації (газети, журнали, постери);

– вивчаюче читання, що аналізує максимально повне, точне, повільне читання; мета такого читання – використання даних для запам'ятовування, одержання естетичного задоволення (підручники, наукові праці, художня література).

Ми сприймаємо франкомовний текст, коли розуміємо його, тому необхідно навчитися мислити в процесі читання. Щоб учням навчитися швидко розуміти зміст тексту, необхідно вміти знаходити ключові слова й фрази; вони несуть головну інформацію.

Відомо, що навчання рецептивних видів мовленнєвої компетенції (аудіювання, читання) має комунікативний характер. Але опрацюванню тексту повинна передувати значна робота з активізації життєвого, мовного і мовленнєвого досвіду учнів із залученням їх до обміркування змісту цього тексту. Безпосередньо перед аудіюванням/читанням школярі мають отримати комунікативне завдання, спрямоване на пошук у тексті інформації в певному обсязі. Треба мати на увазі, що перевірка розуміння тексту для аудіювання/читання починається з виконання поставленого перед учнями комунікативного завдання. Якщо педагог вважає за необхідне продовжити роботу з текстом, то до кожного наступного повернення до тексту треба дібрати нове комунікативне завдання. Після перевірки розуміння тексту освітянинові потрібно докласти зусиль щодо інтеграції змісту або проблем тексту до комунікативного контексту всього уроку. Такий підхід до навчання рецептивних видів мовленнєвої компетенції на уроках французької мови сприяє реалізації основних принципів програми, зокрема: принципу інтерактивності, принципу інтеграції тощо.

Під час аналізу текстів доречно виконувати завдання, які сприяють розвитку мислення і розумінню прочитаного, робити узагальнення та формулювати висновки на основі висунутого матеріалу, порівнювати прочитане з життєвим досвідом, виконувати творчі завдання на основі прочитаного.

Письмо – це діяльність, спрямована на графічну фіксацію мовлення та її елементів.

Писемне мовлення – це вид мовленнєвої діяльності, який пов'язаний з умінням викладати інформацію в писемній формі. Ціль письма – у навчанні писемного мовлення, виробленні вмінь викладати думки в писемній формі.

Умовою письма є його техніка – це вміння співвіднести звук із графічним символом; це складний психологічний і психолінгвістичний процес, пов'язаний із загальномовленнєвими механізмами.

Писемне мовлення зазвичай може бути двох видів:

- репродуктивним – виклад прочитаного або прослуханого;
- продуктивним – власне мовлення, опис, оповідання.

Писемне мовлення є ефективним засобом розвитку усного мовлення на уроках французької мови. При навчанні французької мови, як засобу спілкування, граматики мови, яка вивчається, має прикладний характер. Вона потрібна школяреві для того, щоб правильно будувати франкомовне мовлення; правильно розуміти франкомовні висловлювання; якщо буде потреба – уміти свідомо вибирати необхідні граматичні форми та конструкції й свідомо контролювати побудову висловлювання.

Навчання французької граматики методологічно правильно здійснювати після оволодіння учнями основами лексики й фонетики. Загальними принципами відбору граматичних явищ для навчання є наступні:

- методична доцільність;
- адекватне відображення системи французької мови;
- комунікативна необхідність і достатність;
- тематико-ситуативна віднесеність відповідних форм і конструкцій.

Для початкового етапу навчання французької мови основним критерієм відбору є достатність для забезпечення комунікації на простому рівні. Формування мовної компетенції передбачає адекватне використання граматичного явища для вирішення комунікативних мовних завдань. Тому введення нового граматичного матеріалу на уроках французької мови може бути організоване при допомозі ситуації. Такий підхід до навчання граматики акцентує увагу на функції, а не на формі граматичного явища, що сприяє розвитку комунікативно спрямованого говоріння школярів.

Сьогодні комунікативна спрямованість у навчанні французької мови відрізняється зростанням уваги до особи учня. Процес

оволодіння французькою мовою, збагачений даними когнітивної психології, перетворює навчання й виховання в навчально-виховний процес, де на будь-якому етапі роботи повинні бути залучені розумові здібності учнів.

Комунікативно-когнітивний підхід до навчання, з одного боку, це теоретичне обґрунтування комунікативної технології навчання французької мови, тобто вирішення таких методичних питань як відбір, організація, послідовність мовного і мовленнєвого матеріалу, який вивчається, та засобів його пред'явлення та тренування, що враховують комунікативні потреби учнів згідно їх віку та умов навчання; з другого, він забезпечує свідоме засвоєння знань мовного, країнознавчого та культурно-естетичного характеру, що задовольняє та розвиває пізнавальні інтереси та потреби особистості учня, який формується, оволодіває французькою мовою на мінімально необхідному рівні.

За С.Ф. Шатіловим основним засобом формування мовленнєвих механізмів володіння іноземним мовним матеріалом за паралельним навчанням усіх видів мовленнєвої діяльності є переважно розвиток усно-мовленнєвої діяльності. Таке співвідношення теоретично обґрунтоване важливою роллю, яку відіграє усне мовлення, котре є засобом формування мовленнєвих механізмів активного володіння французькою мовою, ведучою мовленнєвою діяльністю у навчально-виховному процесі. При цьому запропоноване співвідношення не знижує ролі читання і письма в навчанні. Дійсно, аудіювання і говоріння є засобом навчання читання та письма, однак, у свою чергу, останні є не тільки засобом запам'ятовування засвоєного усного матеріалу, але й засобом навчання усно-мовленнєвих умінь на уроках французької мови. У цьому випадку навчання читання та письма має бути когнітивно спрямованим, тобто проводитись на свідомій основі. Саме таке оволодіння читанням та письмом сприяє створенню більшого ефекту в розвитку усно-мовленнєвої діяльності школярів.

Навички та вміння аудіювання і читання на уроках французької мови краще розвивати на базі автентичних текстів, які б містили граматичний і лексичний матеріал кожного уроку. Роботу з текстами вчителю бажано проводити на двох рівнях: мовному та смисловому. Щодо питання більш ефективного способу введення франкомовного матеріалу, то краще обирати такий підхід, при якому форма і значення знаходяться у контексті. Про це наголошують більшість науковців, які досліджують ефективність формування вищезазначених базових механізмів.

ВПРАВИ ЯК ДІЄВА ФОРМА НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Вправа – це багаторазове повторення однотипних операцій або дій, що спирається на усвідомленні й супроводжується контролем чи самоконтролем. При використанні тих або інших вправ з французької мови треба розуміти, на що спрямовано вправу, яке місце в системі вправ вона займає, що є результатом її виконання.

Вправи повинні становити чітко побудовану систему. Система вправ – це така організація навчально-виховних дій, що припускає певну послідовність вправ з урахуванням наростання мовних і операційних труднощів.

Вимоги до системи вправ наступні:

– виконання дій повинне бути доцільним (відповідати заданим цілям і природі явища);

– послідовність дій повинна відповідати стадіям становлення навичок і вмінь (від імітативних вправ – до самостійного продукування за будь-яким стимулом).

Виділяють мовні вправи, їх мета – сформулювати системне поняття про французьку мову, частини мови, їхні взаємодії та мовленнєві вправи, які розвивають мовні вміння, мають комунікативне завдання. Мовні вправи зазвичай більше мають теоретичну, а мовленнєві – практичну спрямованість. Вищезазначені вправи мають свою специфіку залежно від головного завдання уроку французької мови.

Згідно з комунікативним підходом до навчання французької мови розрізняють:

– рецептивні вправи – учень показує, що він розуміє усне чи писемне висловлювання;

– репродуктивні, що на думку вчених-методистів, учителів-практиків є фактично рецептивно-репродуктивними, бо учень спочатку сприймає певну вербальну інформацію, а вже потім репродукує її;

– продуктивні вправи – школяр самостійно породжує висловлювання різних рівнів, а якщо продукуванню усного чи писемного висловлювання передують сприймання і розуміння тексту, то вправу визначають як рецептивно-репродуктивну;

– комунікативні вправи (або мовленнєві) – спеціально організована форма спілкування, в якій учні самостійно реалізують акт мовленнєвої діяльності французькою мовою;

– умовно-комунікативні вправи (або умовно-мовленнєві) – де передбачені мовленнєві дії в ситуативних умовах;

– некомунікативні вправи (або мовні) – учні виконують дії з мовним матеріалом поза ситуацією мовлення, зосереджуючи увагу лише на формі.

Навчання спілкування не може бути успішним без виконання як мовленнєвих вправ і завдань, так і мовних, комунікативно спрямованих вправ, які забезпечують формування мовних (лексичних і граматичних) навичок з французької мови. У процесі виконання таких вправ школярі оволодівають значенням, формою і функціями мовних засобів. Міцні та гнучкі лексичні та граматичні навички слугують засадами для формування стійких мовленнєвих умінь [56].

Сьогодні на уроках французької мови треба приділяти особливу увагу вправам, які розвивають когнітивні процеси, тобто здібність до аналізу ситуацій спілкування, синтезу, оцінки, порівнянню, а також кращому запам'ятовуванню матеріалу. У процесі навчально-виховної діяльності системою повинне стати виконання завдань на пошук відповідностей, заповнення пропусків, перевірку розуміння при допомозі тверджень «Так» чи «Ні», логічне розміщення речень тексту або повідомлення, продовження речень тощо знайомлять учнів з елементами тестування.

Необхідно приділяти увагу вправам, спрямованим на формування в учнів умінь використовувати французькі граматичні структури, які вивчаються в усному мовленні, що також значно підвищить якість письмово виконаних завдань [59].

ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВСТВО В НАВЧАННІ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Лінгвокраїнознавство – аспект методики викладання іноземної (в нашому випадку – французької мови), в якому досліджуються проблеми ознайомлення учнів з історією, географією, культурою країни. Соціокультурний компонент навчання французької мови включає:

– країнознавчий аспект:

- 1) знання культури франкомовної країни;
- 2) знання основних фактів: історії, географії, економіки, державного устрою, традицій, літератури, мистецтва;

– лінгвокраїнознавчий аспект:

- 1) знання важливих для спілкування особливостей мовленнєвої й немовленнєвої поведінки носіїв французької мови і вміння поводити себе у відповідності до цих знань: соціальні звичаї (візити, їжа, напої, запрошення тощо); соціальні умовності (початок і

завершення бесіди, привітання, вибачення, невербальні засоби спілкування тощо);

2) загальна інформованість (про умови життя, особливості повсякденного життя, міжособистісні стосунки, суспільні цінності тощо).

Франкомовна культура, яка включає соціокультурні фактори, сприяє підвищенню мотивації навчання, розвитку вмінь відчувати мову, не тільки поглиблювати знання, але й усвідомлено використовувати ці знання собі на користь. Формуванню франкомовної соціокультурної компетенції дітей мають сприяти лінгвокраїнознавчі коментарі:

1) коментарі-пояснення реалій, фонові лексики, формул етикету;

2) історичні коментарі, особливо характерні для роботи з малими формами дитячого французького фольклору;

3) візуально-поведінкові коментарі, мета яких – дати уявлення про комунікативні дії в найбільш типових ситуаціях спілкування з носіями мови;

4) суміщені коментарі, які передбачають різноманітні варіації зазначених дій.

З огляду на важливість соціокультурного компонента змісту навчання французької мови для формування у молодших школярів елементарних умінь франкомовного спілкування на міжкультурному рівні в методиці наголошується необхідність об'єктивно, з максимальним ступенем достовірності відображати на сторінках підручника національні реалії франкомовної країни, тому висувається вимога суттєво посилити лінгвокраїнознавчу насиченість зорового ряду підручників для початкової школи.

У сучасній методиці навчання французької мови має місце використання «колажування» або асоціативного нарощування лексико-семантичного та ключового поняття – реалії, яке відсутнє у власній культурі учнів при навчанні усного мовлення. Французьке слово «collage» має значення «наклеювання» і цей засіб передбачає концентрацію уваги на найяскравіших якостях і сторонах об'єкта з метою створення найбільш повного уявлення про нього. Колаж може використовуватися як засіб презентації, семантизації та систематизації франкомовної лексики з певної теми.

У процесі роботи з колажем методистами виділяється три етапи:

1) орієнтовний; 2) аналітичний; 3) синтезуючий [34, с. 5-8].

Суть першого етапу полягає в узагальненому ознайомленні школярів з усім блоком-колажем, що є опорною схемою, в якій

відводиться вільне місце для додаткових нотаток. Він спрямований на подання учням головної інформації про сутність явища.

Другий, аналітичний, етап детально розкриває текстові матеріали блоку-колажу; аналітичне вивчення фонові інформації має поступово й послідовно формувати уявлення школярів про ключове поняття. Всі завдання та вправи другого етапу методисти радять спрямовувати на досягнення розуміння текстових матеріалів блоку, закріплення лінгво-країнознавчої франкомовної інформації та встановлення й усвідомлення зв'язків між інформаційними сателітами-супутниками колажу.

На третьому, заключному, етапі на уроках відбувається узагальнення або синтезування всієї сприйнятої інформації (предметної і мовної). Колажування продовжується вже на рівні безпосередньої мовленнєвої діяльності учнів.

Описана послідовність колажування орієнтована, як відомо, на цикл занять, мета яких полягає в тому, щоб побудувати у свідомості учнів яскравий, зрозумілий образ реалій дійсності франкомовних народів поряд із засвоєнням відповідних мовних засобів вираження. В результаті такої роботи в учнів має сформуватися цілісний образ ключового явища франкомовної культури, який відповідатиме дійсності.

Щодо відбору автентичних текстових матеріалів з французької мови, то в методичній літературі розроблені різні критерії. Найбільш доцільними з точки зору дослідниці Ю. А. Пономарьової є:

- 1) лінгвокраїнознавча цінність;
- 2) сучасність і загальновідомість у середовищі носіїв мови;
- 3) чітка диференціація з рідною культурою;
- 4) мовленнєва функціональність;
- 5) тематичність;
- 6) урахування психологічних особливостей адресата інформації.

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Процес навчання французької мови – не автоматичне викладання навчально-виховного матеріалу. Він потребує напруженої розумової роботи учня та його власної активної участі в цьому процесі. Використання інтерактивних технологій на уроках французької мови вчить учнів критично мислити, дає їм змогу вільно розмірковувати, сприяє активному залученню до процесу навчання й виховання, розвиває впевненість у собі, розуміння цінності власних думок та ідей.

За умови використання інтерактивних технологій на уроці підвищується результативність навчання, стимулюється вивчення французької мови, розумова та творча активність учнів, підвищується зацікавленість до вивчення вищезазначеної мови. Матеріал, який активно опрацьовується протягом уроку французької мови з використанням інтерактивних форм, якісно засвоюється учнями, сприяє розвитку навичок та формуванню необхідних умінь.

Лінгвістична інтерактивність є спільною діяльністю вчителя та учня, яка включає в себе «встановлення трикутника відносин між відправником, одержувачем і ситуативним контекстом», де спілкування може бути усним чи письмовим [81, с. 54-57].

Слово «інтерактив» у перекладі з французького означає діяти взаємно. Таким чином, інтерактивний – здатний до взаємодії, діалогу, полілогу. Інтерактивне навчання – це спеціальна форма організації навчально-пізнавальної діяльності, яка має конкретну, передбачувану мету – створити комфортні умови навчання, при яких кожен учень відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність. Суть інтерактивного навчання в тому, що навчально-виховний процес відбувається при постійній активній взаємодії всіх учнів.

Інтерактивність включає в себе не тільки вираження своїх власних думок, мрій, а й сприйняття і розуміння думок інших. Учень реагує, а інші школярі також слухають і реагують. Перш за все повинне бути спілкування – інтерактивний обмін інформацією тих, кому є чим поділитись. Співпраця такого типу повинна бути нормою з самого початку вивчення французької мови.

При інтерактивному спілкуванні школярі можуть використовувати всі свої мовні надбання – все, що вони вивчили в класі, або здобули випадково в процесі обміну, близькому до реального життя, де висловлення своєї думки є насправді важливим для них. Як інтерактивність досягається у формальних ситуаціях – є питанням методичної і педагогічної майстерності освітянина. Як із різноманітності запропонованих підходів і прийомів вибрати найбільш ефективні? Чим керуватися?

Для того, щоб інтерактивність у процесі навчання й виховання була справжньою, треба, щоб окремі особистості (вчителі так само, як і учні) поважали унікальність інших особистостей з їх спеціальними потребами – не маніпулюючи або керуючи ними, або вирішуючи за них, як саме вони можуть або будуть навчатись, а заохочуючи їх і розвиваючи в них впевненість у собі і задоволення від того, що вони роблять.

На інтерактивному уроці багато роботи з автентичними матеріа-

лами: це – аудіо- та відеоматеріали, газети, журнали, листи, постери, інструкції, меню, мапи; на урок запрошуються носії мови. З самого початку школярі слухають і розмовляють, реагуючи на малюнки і предмети в інсценуванні або дискусії; вони створюють радіо ток-шоу, відтворюють у класі «блошині ринки», інсценують співбесіди при прийомі на роботу. Вони повідомляють про новини із власними коментарями, сперечаються щодо подій і зайнятих позицій та обмінюються своїми думками, аргументовано доводять свою точку зору.

Учні обов'язково залучаються до спільних завдань, до діяльності, що має конкретну мету: організувати різноманітні заходи. Інтерактивне спілкування має сьогодні пріоритетне значення як практична, розвивальна та виховна мета навчання французької мови [57].

ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНОЇ МЕТОДИКИ У ВИКЛАДАННІ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Одним із найбільш результативних та дійових методів навчання й виховання є проектна методика. Проект – це робота, яку школярі самостійно планують і самостійно виконують. Робота над проектом на уроках французької мови базується на різних методах збору інформації для виконання проекту, використанні різних джерел цієї інформації та різних типах презентації виконаної роботи. У підготовці і виконанні проекту основною особою є учень, а педагог виступає у ролі консультанта, помічника, фасілітатора, організатора створення умов для успішної творчої праці учнів.

Проектна робота – це вид роботи в групах, межею якої є підготовка кінцевого результату, підсумків роботи французькою мовою. Це може бути план-схема, альбом, інформація, тексти, презентація, ребуси, кросворди, твори-описи, художні переклади. Учні працюють на уроках, а також і в позаурочний час.

Організація роботи над проектом сприятиме розвитку в учнів ініціативи, самостійності, уяви, співпраці і доброзичливих відносин один з одним, почуття відповідальності й найголовніше – розвитку комунікативних умінь і навичок з французької мови. Однак, використання проектних засобів у навчально-виховному процесі ускладнене організаційною стороною та управлінням діяльністю учнів, з одного боку, і змістом проекту та його мовною стороною, з другого боку.

Існують різні класифікації, типи проектів. Так, Є.С. Полат пропонує п'ять головних критеріїв, за якими розрізняють типи сучасних проектів:

- за домінуючим у проекті методом: дослідницькі, творчі, рольово та драматично-ігрові, інформаційні, практико-орієнтовані;
- за ознакою предметно-змістової області: монопроекти, міжпредметні;
- за характером контактів: внутрішні або регіональні, міжнародні;
- за кількістю учасників проекту: особистісні, парні, групові;
- за тривалістю проекту: короткої тривалості, середньої тривалості, довгої тривалості.

Саймон Хайнес виділяє такі типи проектів:

- проекти-повідомлення або досліджувальні проекти;
- проекти-інтерв'ю;
- проект-виробництво;
- проекти-рольові ігри та драматичні вистави.

Робота над проектом може складатися з трьох етапів:

- початковий – визначення загальної теми, вибір робочих тем, складання плану проектної роботи та формулювання цілі, збір матеріалу;
- основний етап – аналіз способів і цілей роботи у групах, пошук джерел необхідної інформації та збір матеріалу, аналіз можливих труднощів;
- заключний етап – підготовка захисту готових проектів та їхній захист, обговорення одержаних результатів.

Існує інший алгоритм дій під час створення проекту. Він складається з чотирьох етапів. Перший – підготовчий – визначення мети і завдань, опис проекту, його основних стадій, експертиза проекту. Другий – організаційний – розподіл учасників на групи, конкретизація завдань кожної групи, складання плану діяльності кожної групи, розподіл обов'язків між членами групи, підготовка необхідних матеріалів, засобів. Третій – діяльнісний – виконання завдань членами групи за складеним планом. Четвертий – узагальнюючо-підсумковий – обробка, аналіз та узагальнення результатів, звітування груп (захист), оцінювання результатів діяльності (інтроспекція, екстроспекція, рефлексія) [63].

Для виконання проекту можна формувати групи школярів одного класу або школярів двох-трьох класів. Презентацію проекту можна проводити на уроках французької мови, після уроків, під час проведення тижня іноземних мов, на батьківських зборах. Практичне втілення теоретичного матеріалу в проектну роботу сприяє розвитку творчої індивідуальності учнів та вчить груповій (командній роботі) з використанням французької мови.

Проектна методика дає можливість учням різних здібностей реалізувати свій креативний потенціал. У процесі виконання вищезазначеної роботи формуються лідерські якості, з'являються лідери, визначаються творчі особистості [53].

САМОСТІЙНА РОБОТА УЧНІВ

Одним із додаткових шляхів формування вмінь і навичок з французької мови є організація самостійної роботи. Задача педагога – сформувати в учнів здатність і бажання самостійно вчитися, шукати в різних джерелах інформацію і застосовувати нові знання, виробляти вміння діяти, прагнути до творчості та саморозвитку. Це стало сьогодні актуальним у зв'язку з тим, що останнім часом проблема розвитку особистісних здібностей є гострою. В цьому контексті розглядаються особисті досягнення учнів – результати навчально-виховної діяльності [1, с. 8].

Найголовніше завдання навчання та виховання – пробудити в дитині жагу до самонавчання. Необхідно надавати можливість учням самим знайти відповіді на різні запитання, які постають перед їхнім розумом. Потреба суспільства у самостійних, ініціативних і відповідальних громадянах, які здатні ефективно взаємодіяти у виконанні соціальних, виробничих і економічних завдань, потребують істотного посилення самостійної й продуктивної діяльності учнів, розвитку їхніх особистісних якостей і творчих здібностей, умінь самостійно здобувати нові знання та розв'язувати проблеми, орієнтуватись у житті суспільства.

Сьогодні треба шукати нові підходи до організації самостійного індивідуального навчання. Роль самостійної роботи учнів у процесі пізнання взагалі та в процесі оволодіння французькою мовою зокрема важко переоцінити. Самостійна робота, яку виконують учні на уроках, збільшує активний час мислення та мовлення для кожного учня, забезпечує його прийомами ознайомлення з об'єктом засвоєння та прийомами застосування вивченого матеріалу, формуючи лінгвістичну і психологічну готовність учнів до вступу у самостійну комунікативну діяльність на уроках французької мови та в реальному житті.

Самостійна робота може мати місце на всіх етапах процесу навчання французької мови. Для визначення видів самостійної роботи школярів треба співвіднести рівні самостійної роботи з етапами формування навичок та вмінь кожного виду мовленнєвої діяльності. Однією з проблем організації самостійної роботи учнів є створення

дидактичних засобів для її матеріального втілення. Методику використання матеріалів для самостійної роботи під час навчання різних видів мовленнєвої діяльності досліджують такі вчені як О.І. Близнюк, Ю.І. Пассов, Г.В. Рогова, Г.А. Турій та інші.

С.В. Моргун та О.М. Шерстюк виділяють такі основні типи матеріалів для самостійної роботи:

- пам'ятка;
- роздавальні картки;
- фотоматеріали;
- лінгафонний практикум (фонограма + роздавальний матеріал).

Отже, навчання будь-якого виду мовленнєвої діяльності доцільно доповнювати вправами, що виконуються в режимі самостійної учнівської роботи. Крім того, за рахунок спеціальних дидактичних засобів для самостійної роботи можна розширити, доповнити та урізноманітнити матеріал чинних шкільних підручників та посібників. Самостійна робота школярів може бути організована в індивідуальній, парній, груповій та комбінованій формах. При коректному поєднанні роботи під безпосереднім керівництвом педагога та самостійної роботи учнів може бути досягнутий найкращий ефект [51, с. 3-9].

Сучасні кооперативні технології навчання враховують і той факт, що учні в класі навчаються не лише під час спілкування з освітянином, а й в процесі взаємодії між собою. Саме на успішність усіх учнів спрямована проектна форма роботи, де кожен з учасників навчально-виховного процесу має можливість виконати посильне йому завдання і зробити свій власний внесок у загальний проект, відчуваючи себе повноцінним учасником навчально-виховного процесу.

Методисти визначають самостійну роботу як особливу форму навчально-виховного процесу, яка зумовлена як індивідуальними, так і особистісними ознаками суб'єкта навчання та виховання. Ізольовані умови вимагають від школяра уміння програмувати свій процес навчання; самостійно обирати тему і завдання та опановувати навички і вміння франкомовного спілкування; здійснювати самоконтроль, самооцінку, рефлексію. Самостійна робота потребує від учня передусім самоорганізації в навчально-виховній діяльності. Тому цей процес складається з:

- самостійної навчальної діяльності;
- мотиваційної структури;
- самоконтролю;
- самооцінки;

– рефлексії.

Це може бути позаурочною діяльністю школяра. Вчитель має прогнозувати реальний час, що відводиться на виконання домашніх завдань, що є нагальною необхідністю для усунення перевантаження учнів.

ПРОФІЛЬНЕ НАВЧАННЯ В СТАРШІЙ ШКОЛІ

Згідно з новими підходами до організації освіти в старшій школі, вона має функціонувати як профільна, а це створюватиме сприятливі умови для врахування індивідуальних особливостей, інтересів і потреб школярів, для формування у них орієнтації на той чи інший вид майбутньої професійної діяльності. Профільна школа найповніше може реалізувати принцип особистісно орієнтованого навчання, що значно розширює можливості учнів у створенні власної освітньої траєкторії.

Загальною тенденцією розвитку старшої профільної школи є її орієнтація на широку диференціацію, варіативність, багатопрофільність, багатовекторність, інтеграцію загальної і допрофесійної освіти. Початковий етап диференціації зазвичай починається в старших класах неповної середньої школи, де вона має попередній, орієнтовний характер. На старшому ступені середньої школи у більшості франкомовних країн світу учні навчаються у спеціалізованих секціях, відділеннях і групах, які можна вважати аналогами профілів, вся багатоманітність яких зводиться до двох напрямів – академічного (загальноосвітнього) та практичного (технологічного, допрофесійного).

Кількість обов'язкових предметів (курсів) на старшому ступені середньої школи набагато менша, ніж в основній школі, й профільна диференціація навчання здійснюється за рахунок поглибленого вивчення навчальних дисциплін певного профілю. Учні академічних потоків керуються вимогами вищих освітніх навчальних закладів, навчальний план яких складається з традиційних загальноосвітніх дисциплін, що не виключає вибір нових навчальних курсів. Учні, які не орієнтуються на вступ до вищих навчальних закладів, обирають головним чином навчальні курси практичного циклу, що в багатьох випадках не обмежує можливості продовження навчання в майбутньому.

Профільне навчання – вид диференційованого навчання, який передбачає врахування освітніх потреб, нахилів, здібностей, пріоритетів учнів і створення умов для навчання старшокласників відповідно до

їхнього професійного самовизначення, що забезпечується за рахунок змін у цілях, змісті та структурі організації навчання.

Мета профільного навчання – забезпечення сприятливих можливостей для рівного доступу учнівської молоді до здобуття загальнопрофільної та початкової допрофесійної підготовки, неперервної освіти впродовж усього життя, виховання особистості, здатної до самореалізації, професійного зростання й мобільності в умовах реформування сучасного суспільства. Профільне навчання спрямоване на набуття старшокласниками навичок самостійної науково-практичної, дослідницько-пошукової діяльності, розвиток їхніх інтелектуальних, психічних, творчих, моральних, фізичних, соціальних якостей, прагнення до саморозвитку, самоосвіти, рефлексії.

Профільне навчання ґрунтується на наступних принципах:

- фуркації (розподіл учнів за рівнем освітньої підготовки, інтересами, потребами, здібностями і нахилами);
- варіативності й альтернативності освітніх програм, технологій навчання і навчально-методичного забезпечення;
- наступності та неперервності (між допрофільною підготовкою і профільним навчанням, професійною підготовкою);
- гнучкості змісту і форм організації профільного навчання, у тому числі дистанційного; забезпечення можливості зміни профілю;
- діагностико-прогностичної реалізованості (виявлення здібностей учнів з метою їх обґрунтованої орієнтації на профіль навчання).

Профіль навчання є спосіб організації диференційованого навчання, який передбачає поглиблене і професійно зорієнтоване вивчення циклу споріднених предметів. Профіль навчання визначається з урахуванням освітньо-виховних потреб замовників освіти; кадрових, матеріально-технічних, інформаційних ресурсів школи; соціокультурної і виробничої інфраструктури району, регіону; перспектив здобуття подальшої освіти і життєвих планів учнівської молоді.

Профільне навчання у 10-11-х класах здійснюється за такими основними напрямками: суспільно-гуманітарний, природничо-математичний, технологічний, художньо-естетичний, спортивний. Їх набір відповідає соціально-диференційованим видам діяльності, які обумовлюються суспільним розподілом праці, і включає знання про природу, людину, суспільство, культуру, науку та виробництво. За основними напрямками профілізації визначаються різноманітні навчальні профілі [3, с. 2-14].

Засвоєння змісту освіти у загальноосвітніх навчальних закладах з профільним навчанням має, по-перше, забезпечувати загальноос-

вітню підготовку учнів, по-друге – спеціалізовану поглиблену підготовку до майбутньої професійної діяльності.

Профіль навчання охоплює наступну сукупність предметів: базові загальноосвітні, профільні та курси за вибором [11].

Форми організації профільного навчання в змозі регламентувати діяльність суб'єктів навчально-виховного процесу в системі профільних загальноосвітніх навчальних закладів і забезпечують умови для підготовки учнівської молоді до свідомого життєвого самовизначення, професійного вибору та професійної адаптації.

За характером взаємодії суб'єктів профільного навчання виділяються наступні форми його організації:

- внутрішньошкільні:
- профільні класи в загальноосвітніх навчальних закладах;
- профільні групи в багатопрофільних загальноосвітніх навчальних закладах;
- профільне навчання за індивідуальними навчальними планами і програмами загальноосвітніх навчальних закладів;
- динамічні профільні групи (в тому числі різновікові);
- зовнішні:
- міжшкільні профільні групи району, мікрорайону;
- профільна школа інтернатного типу;
- опорна старша школа з пришкільним інтернатом;
- навчально-виховний комплекс (НВК);
- міжшкільний навчально-виробничий комбінат (МНВК);
- загальноосвітні навчальні заклади на базі вищих навчальних закладів.

Профільне навчання зазвичай організується через навчальні заняття (уроки, лекції, семінари тощо), факультативи, дистанційні курси, екстернат. Профільне навчання старшокласників здійснюється у загальноосвітніх навчальних закладах різного типу. Допрофільна підготовка здійснюється у 9-х класах з метою професійної орієнтації учнів, сприяння у виборі ними напряму профільного навчання у старшій школі. Форми її реалізації – введення курсів за вибором, поглиблене вивчення окремих предметів (у нашому випадку – французька мова) на диференційованій основі [10].

Основна функція курсів за вибором – профорієнтаційна, тому вимоги до організації вивчення курсів: достатня їх кількість для визначення напряму профільного навчання; поступове введення за рахунок годин варіативного освітнього компонента; розподіл класу на групи, однорідні за підготовленістю та інтересами учнів.

Ефективність допрофільного навчання вимагає налагодження дієвої діагностики рівня навчальних досягнень учнів основної школи, профконсультаційної психодіагностики з метою визначення професійних інтересів і якостей учнів для створення однорідних за підготовленістю і інтересами мікроколективів (класів, груп).

Розмаїття навчальних профілів відображено на рисунку 1.4.

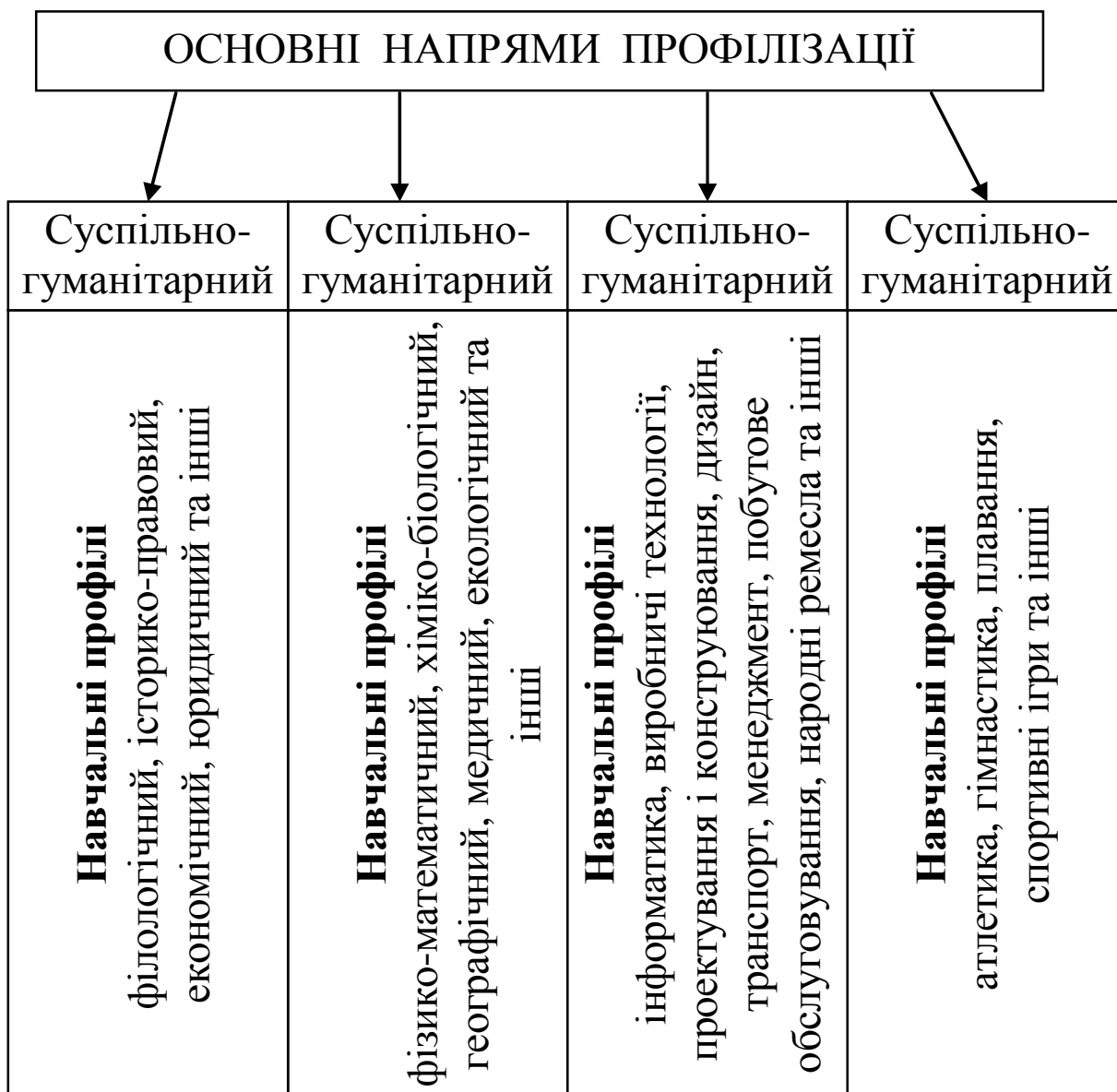

Рис. 1.4. Основні напрями профілізації

Запровадження концепції потребує врахування реальних можливостей ресурсного забезпечення профільного навчання, розробки навчально-методичних комплектів, врахування результатів широкого експериментального випробування змісту і технологій профілізації.

РОЗДІЛ II

ПРАКТИКА ВИКЛАДАННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ У ШКОЛІ

ПОРАДИ ДОСВІДЧЕНОГО ВЧИТЕЛЯ

Ви заходите до класу, підходите до свого столу, кладете журнал, дивитесь на дітей. Ви ще нічого не сказали, але учні вже знають, що і як відбудуватиметься далі, виносять вердикт щодо вашого настрою, бо саме він буде камертоном наступного уроку французької мови: на обличчі вчителя сум – чекай нудного уроку, побачили усмішку – чекай чогось доброго та цікавого, вчитель роздратований – це не їх провина, але цей тягар буде заважати під час уроку обом сторонам.

Річ не тільки в тому, що діти добре знайомі з цим учителем, його стилем ведення уроку, манерою вітатися, а в тому, що мимохідь особа вчителя вже достатньо про себе проінформувала, саме на цьому уроці й тільки в цьому класі. Джерелом інформації було його фізичне тіло, яке виконало певні дії, те, як він увійшов, як поклав журнал, як подивився на учнів. Погляд, руки, плечі, хода, жести й багато-багато іншого, що входить до поняття «зовнішній вигляд» може достатньо сказати пильному спостерігачеві, якими є наші учні незалежно від віку [4, с. 11]. Своїм зовнішнім виглядом ви сприяєте залученню школярів до спільної діяльності. Головне, щоб учні побачили ваше бажання працювати з ними [55].

Проте вчитель – це актор, який, щоб бути визнаним, повинен привернути увагу глядачів з першої хвилини. Важко уявити, щоб наш учитель увійшов у клас на напівзігнутих ногах і довірливо напівголоса почав розповідати учням молодшої ланки про те, що він зустрів біля їхнього класу якогось маленького чоловічка, який був якось дивно одягнутий. Далі йде більш детальніша розповідь про зовнішній вид незнайомця, провокуються запитання з боку школярів про те, звідки він міг прибути, де може жити, чого йому тут треба, чи зайде він до класу. Учні питають і самі висувають припущення. Вони і не помітили, що урок французької мови почався, і що вчитель задоволений їх лексико-граматичними вміннями з вивченої теми («Мій друг», «Одяг», «Зовнішність»). Так, вони не відрепортували вчителю, який сьогодні день, яке число, хто відсутній, але можна привчити чергових залишати на столі педагога записку з прізвищами відсутніх учнів, а день і дату записувати на дошці або зробити це між іншим. Початок уроку повинен завжди вражати, налаштовувати на

очікування чогось яскравого, дивовижного, що не викликає страх, а захоплює [63].

Перш за все учитель повинен прийти в кабінет трохи заздалегідь до дзвоника, переконатися, що все готове до уроку, щоб не витратити часу на пошуки сторінок свого предмету у журналі, зробити закладку. Щодо страху, який учні іноді відчують під час уроку, то, не беручи до уваги їх психологічні особливості, треба зауважити, що, коли вчитель творчо підходить до уроку, не ставить двійки за поведінку (яка втім теж залежить від самого уроку), не подає контрольну роботу або тест як караючу місію, почуття страху можна запобігти. Прикладом може слугувати наступне: учитель активізує вживання вивченої лексики у початковій школі, пропонуючи гру у чарівника, який може перетворювати одні речі на інші. На закінчення він попереджає, що завтра буде мати місце зустріч чарівників, маючи на увазі диктант із вивченими словами [62, с. 25-31].

Питання поведінки учнів на уроці французької мови часто провокується самим вчителем. Беручи до уваги необхідність учнів початкової школи рухатись, вчитель свідомо пропонує ігри, які, зрозуміло, не можуть проводитись тихо, але тут можна запропонувати ще одне правило гри: «Уявіть собі, що ви – фантоми, а фантоми рухаються без шуму». Або під час загальної відповіді школярі намагаються відповідати голосніше, щоб саме їх відповідь була почута. Отже їх можна попередити, що під дверима знаходяться «шпигуни», які не повинні чути їх відповіді [61].

Учні повинні бути захоплені змістом матеріалу, тому вчителю не слід забувати контролювати темп уроку, пильно стежити за тими, у кого нестійка увага, частіше опитувати тих, хто любить відволікатись на уроці. Утвердження дисципліни – чи не єдина галузь в педагогічній практиці, де допомога іде на користь учням. Звертатись за нею можна до самих школярів, а з порушником, якого клас не підтримує, легше впоратись.

Не слід допускати конфліктів з цілим класом чи значною частиною.

Якщо вони виникли, не можна зволікати, треба шукати розумні шляхи їх вирішення. Пам'ятайте слова М. О. Добролюбова про те, що справедливий педагог – це такий вчитель, вчинки якого справедливі в очах учнів. Отже, урок можна почати з пісеньки на французькій мові, в якій бажається доброго ранку. Коли учні молодших класів будуть її слухати у перший раз, їм можна запропонувати відгадати, про що в ній співається. Як правило діти пишаються тим, що можуть привітатися, співати французькою мовою.

Мотив не має значення, але можна запропонувати заспівати цю пісеньку двічі: перший раз – у повільному темпі, щоб налаштуватись на урок, другий раз – у швидкому темпі, щоб налагодити свій мовленнєвий апарат на французьку мову.

У середній школі урок французької мови можна розпочати, запропонувавши взятись усім за руки, щоб утворити нерозривне коло і побажати один одному успіхів. Зробити це можна також на французькій та українській мовах (побажання вчаться заздальгідь, вони добираються вчителем за кількістю учнів у групі).

У старшій школі педагог має спровокувати ситуацію, коли учні захочуть з перших хвилин сказати свою думку або поділитися інформацією, яку вони мають. Наприклад, освітянин ділиться враженнями про нову рекламу, серіал, оголошення, яке він щойно прочитав, статтю у газеті, політичні події. Якщо це буде школяр, йому можна запропонувати вести бесіду, сидячи на стільці перед класом. Вчитель має повестись таким чином, щоб учні захотіли поставити декілька запитань доповідачу, або продовжили висловлювання. Це буде організаційним моментом, бо клас налаштовується на роботу на уроці за допомогою мовленнєвої зарядки, налагоджується слуховий та мовленнєвий апарат на французьку мову і розвивається мовлення учнів, головним чином, невідготовлене.

Щодо розміщення учнів у класі, то зрозуміло, що для спілкування треба бачити обличчя, а не потилицю сусіда, отже, найкращий варіант для учнів – літера «О» або «П». Організаційний момент – дуже важлива складова уроку, і його задача перш за все – ввести учнів у франкомовну атмосферу; зробити зауваження щодо чистоти у класі, дізнатися про відсутніх та чергового можна мимохідь. Рапорт чергового зазвичай викликає інтерес на початковому етапі. В старших класах треба стежити, щоб рапорт був ситуативним, не формальним, мав логіку [77].

Зрозуміло, що провокацією до розмови стає не тільки інформація вчителя, але й його запитання, отже, спитати вчителю це набагато складніше, ніж відповісти. Здивованість викликає запитання педагога про те, яка нині пора року. То ж усім зрозуміло, що треба подивитись у вікно і питання буде вичерпано. Мабуть, краще поговорити про саму пору року або про погоду, якій ви зараз надаєте перевагу.

Коли вчитель запитує учня про колір його светра або уточнює, чи справді светр у учня чорний, це наштовхує на думку, що вчитель, мабуть, дальтонік і ніяк не сприяє продовженню бесіди, тоді як запитання про улюблений колір може викликати інтерес з боку

школяра. Питання до школяра у зв'язку з відмінюванням дієслова «avoig», чи є в нього мати, тато, сестра, брат, коментарів не потребує.

Не треба вчителю запитувати увесь клас про готовність до уроку, бо часто одноголосна позитивна відповідь навряд чи відповідає дійсності. Енергійний, динамічний початок уроку – запорука успіху. Урок треба вести так, щоб кожен учень з самого початку і до кінця мав конкретну роботу [78].

Розуміючи, що мовленнєва зарядка на уроці не є самоціллю, треба намагатись органічно зв'язати її з іншими етапами уроку, не забуваючи при цьому про ступінь навчання, рівень знань та цілі уроку. За її допомогою ви готуєте учнів до сприйняття нового матеріалу, повторення вивченого, даєте можливість активізувати мовний матеріал, що буде використовуватися під час уроку французької мови.

Якщо урок французької мови насичений матеріалом, а характер матеріалу не дозволяє використати нову форму мовленнєвої зарядки, краще обмежитися організаційним моментом. Колегам корисно знати, що, на думку психологів, на якість і швидкість опанування французькою мовою впливають різноманітні індивідуальні характеристики людини. Вони у сукупності складають психологічну структуру індивідуальності, яка включає чотири головні підструктури (К.К. Платонов):

- спрямованості (нахили, бажання, інтереси, ідеали, світогляд, переконання та мотиви) – особистісні характеристики;
- соціальний досвід (знання, вміння, навички, звички) – рівні володіння французькою мовою;
- форми відображення (психічні процеси та емоційно-вольові якості);
- біологічні властивості (рухливість/інертність нервової системи, рівень сформованості індивідуального стилю діяльності тощо).

Підготовка до уроку французької мови на елементарному рівні вимагає наявності плану-конспекту, погодженого з календарним планом. План-конспект повинен повністю охоплювати курс: відповідати кількості розроблених уроків, кількості годин, відведених на цей курс згідно з чинною програмою, включаючи підсумкові роботи з французької мови [79].

Методична грамотність побудови уроку складається з наступних чинників: визначений тип уроку, його місце в системі уроків, сформульована мета уроку, обладнання, урок чітко структурований,

розбитий на етапи й види робіт, опорний конспект учителя, приклади запитань, завдань, вправ (з посиланнями на підручник).

Quelques conseils pratiques pour bien exploiter n'importe quelle méthode

– Utilisez constamment le français en classe comme moyen d'interaction entre vous et vos élèves, en vous assurant, néanmoins, qu'elles ont tous compris.

– Établissez des règles et des usages en classe: toutes les consignes des activités sont données en français, même pour la première unité, afin de familiariser les élèves avec cette langue.

– Vérifier à tout moment que les élèves ont bien compris ce qui leur est demandé.

– Profitez au maximum de la classe pour pratiquer la langue française, étant donné qu'elle donne lieu à des situations de communication réelles.

– Essayez de développer une attitude positive vis-à-vis de l'apprentissage de la langue française en encourageant constamment les élèves et en les valorisant, ce qui leur permettra d'acquérir plus de confiance et une meilleure estime d'eux-mêmes.

– Partagez avec vos écoliers (écolières) vos observations sur les progrès obtenus et sur les façons de s'améliorer.

– Votre rôle ne consiste pas seulement à « enseigner le français » mais également à leur « apprendre à apprendre ».

– Faites-leur comprendre que les fautes font partie de l'apprentissage et ne sont pas forcément négatives.

– Les écolières n'apprennent pas tous au même rythme. Tenez-en compte, encouragez l'entraide entre vos élèves de niveaux différents.

– Insistez sur l'aspect social en invitant les élèves à créer divers mini-groupes et groupes de travail.

– Profitez du travail par deux ou en groupes pour observer les capacités des élèves.

– Faites leur comprendre que cette observation est naturelle, positive et habituelle, et qu'elle permet de détecter les difficultés et de les corriger vite.

– Aménagez la disposition de la classe de manière à favoriser la communication et en tenant compte des différents types d'activités (par deux, en mini-groupes, groupes, ou en un seul grand groupe...).

– Essayez de créer une ambiance « française » dans la classe (groupe) en affichant les travaux des élèves, des cartes de France, des photographies, des textes en français...

Quelques techniques pour constituer des groupes de deux ou plusieurs apprenants au hasard

S'il est bon de permettre aux apprenants de constituer leurs propres groupes sociaux en classe, il peut être utile aussi de former de temps à autre des mini-groupes, groupes au hasard. L'on dispose à cet effet de techniques éprouvées, qui font appel à différents critères comme:

- mois d'anniversaire/signes du zodiaque;
- couleur/groupe pop préféré;
- peinture/couleur des chaussures;
- distribution de cartes appariées, par exemple:

- **personnalités:**

Napoléon Bonaparte

Marie Curie

Paul Eluard

- **expressions rituelles:**

Bon voyage!

Bonne journée!

Bonne nuit!

- **points communs:**

chien chat

menuisier chauffeur de taxi

secrétaire professeur

- **associations:**

arbitre sifflet

menuisier bois

scie marteau [65].

ЕФЕКТИВНІ ФОРМИ РОБОТИ НА УРОКАХ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Сьогодні комунікативний напрямок у навчанні французької мови характеризується зростаючою увагою до особи учня. Процес оволодіння французькою мовою, збагачений даними когнітивної психології, перетворює навчання й виховання в навчально-виховний процес, де на будь-якому етапі роботи повинні бути задіяними розумові здібності учнів. Комунікативно-когнітивний підхід до навчання й виховання має, з одного боку, теоретичне обґрунтування комунікативної технології навчання французької мови, тобто рішення таких методичних питань як відбір, організація, послідовність вивчення мовного та мовленнєвого матеріалу, засобів його подання,

тренування, що враховує комунікативні потреби учнів певного віку, умови навчання, з другого боку, він забезпечує свідоме засвоєння знань мовного, країнознавчого та культурно-естетичного характеру, що задовольняє та розвиває пізнавальні інтереси та потреби особистості учня, що формується під час оволодіння ним французькою мовою на мінімально необхідному рівні.

Наводимо приклад свідомого способу семантизації мовленнєвого матеріалу:

Вчитель – Якщо українське слово «бабуся» французькою є «grande-mère», то як буде французькою «дідусь»? Згадайтесь, будь ласка!

Приклад свідомого засвоєння країнознавчого матеріалу:

Professeur – Enfants, montrez-moi vos doigts, s'il vous plait!
(переклад) тощо.

Alors, comptez vos doigts!

Учні хором лічать і показують свої пальці, а вчитель пояснює, що французи, коли лічать, розкривають кулак і починають лічити з мізинця або з великого пальця, а як лічать у нашій країні?

Для контролю читання французькою мовою доцільно формувати в учнів самостійну пошукову діяльність. Якщо поділити всю роботу з текстом на три етапи: дотекстовий, текстовий та післятекстовий, то значно більшу увагу треба приділити дотекстовому, бо саме він приводить до дії систему проблемно-пошукових завдань. Школярі починають роботу з інформацією, не бачивши текст. Для цього педагог надумує проблемну установку на відгадування теми, сюжету оповідання за допомогою ілюстрацій або заголовку, що допоможе ввести учнів у тему інформації, що очікується [14, с. 97-110].

Школярі надають свої варіанти розвитку сюжету. Під час вищезазначеної роботи в учнів формуються і потім постійно удосконалюються психолінгвістичні механізми первинного прогнозування – смислового та мовного. Прикладом може бути запропонована вчителем гра в співавторів. Після мозкового штурму відкривається текст і організується активний пошук головних фактів оповідання, які підтверджують або спростовують висловлене раніше прогнозування учнів. Для завершального етапу педагогу доцільно розробити проблемні завдання з метою запам'ятовування стислого варіанту тексту та підготовку проекту французькою мовою за проблемою, що обмірковується [42].

Дуже важливо створити проблемну установку, яка допомагає школярам ще до знайомства з текстом зрозуміти тему, сюжет

інформації, що на них чекає, і набір можливих рішень проблеми, що виставлена. До речі, наші учні не дуже люблять читати навіть рідною мовою, то щоб залучити їх до читання французькою, освітянину треба мати набір заходів [29].

При доказі доцільно використовувати педагогічний прийом, який називається «Чому ми вибрали цю піцу?». (Дивитись рис. 2.1). Використовувати його ми можемо на середній та старшій ланках, коли в учнів є певний лексичний та граматичний підмурівок.

POURQUOI NOUS AVONS CHOISI CETTE PIZZA?

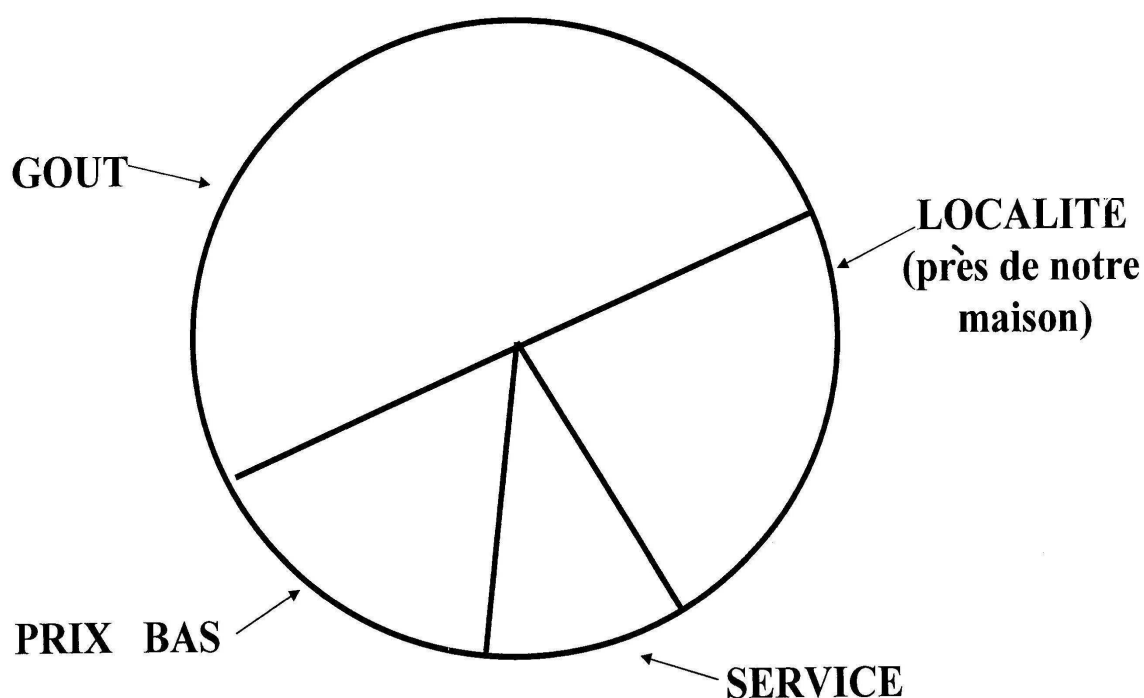

Рис. 2.

Щодо використання «мозкового штурму», доцільно опанувати його структуру:

Le remue – méninge

- 1) Devinettes
- 2) Associations
- 3) Vos idées
- 4) Définitions
- 5) Decouverte des liens

При пошуку синонімів доречно використовувати так зване правило 7 реакцій або реагувань:

La règle de 7 réactions

- 1) Exclamation
- 2) Question
- 3) Prière
- 4) Proposition (idée)
- 5) Consentement
- 6) Doute
- 7) Souvenir (récollection)

Pour guider les apprenants dans la lecture de différents genres de textes on peut proposer plusieurs séries de questions [80].

Annonce publicitaire

L'annonce publicitaire est un écrit, souvent associé à une image, qui sert à persuader le lecteur de faire quelque chose: acheter un produit, donner de l'argent à une œuvre de charité, adhérer à une organisation, voter pour un candidat, etc.

L'annonce publicitaire essaye de persuader le lecteur de faire quoi?

À quel endroit de l'annonce est-ce exprimé?

Où vous attendriez-vous à rencontrer ce type d'annonce?

Quels arguments emploie-t-elle pour persuader le lecteur?

Donne-t-elle des preuves et des statistiques?

Son argumentation, est-elle entièrement positive, ou comporte-t-elle aussi des points négatifs?

Promet-elle quelque chose?

Utilise-t-elle l'humour, l'exagération, la fantaisie, le patriotisme, la peur?

Appelle-t-elle à la conscience du lecteur?

L'annonce comporte-t-elle une image ou plusieurs images?

Quel est l'intérêt de cette (ces) image(s)?

Quel groupe de personnes l'annonce essaye-t-elle de persuader?

Trouvez-vous l'annonce convaincante?

Article de presse

Un article de presse est un article d'un genre particulier, qui, le plus souvent, relate en détail un événement récent.

De quel journal est tiré cet article?

Quel est le thème principal de l'article?

Figure-t-il dans le titre?

Dans quelle phrase de l'article est-il énoncé?

Avez-vous des connaissances sur ce thème?

Dans quelle sorte de revue ou de livre, vous attendriez-vous à trouver un article de ce genre?

L'article, est-il divisé en paragraphes?

Quel est le thème de chaque paragraphe? Autrement dit en quels sous-thèmes le thème principal est-il divisé?

Dans quelle phrase cela apparaît-il?

Quels sont les détails relatifs à chaque sous-thème?

Les détails sont-ils présentés dans un ordre particulier pour des raisons de chronologie, de lieu ou d'importance?

Les détails auraient-ils pu être présentés dans un ordre différent?

Nouvelle / Extrait de roman

Une nouvelle est un écrit de fiction centré autour d'un seul événement, qui met en scène un ou deux personnages principaux dans une situation toujours plus ou moins conflictuelle.

Quel est le sujet de l'histoire?

Le titre, indique-t-il le sujet de l'histoire?

Quels sont les personnages principaux? Qui est le personnage principale?

Qu'est-ce que l'histoire vous apprend à leur (son) sujet?

Les personnages vous semblent-ils réels?

Qui raconte l'histoire: un personnage principal, un personnage secondaire ou un narrateur?

Combien de scènes comprend l'histoire?

Où commencent et où finissent les scènes?

Les personnages principaux apparaissent-ils dans chaque scène?

Où se passe chaque scène?

Quel est le conflit dépeint dans l'histoire?

Dans quelles scènes se produit le conflit?

Le conflit, oppose-t-il les personnages principaux?

Le conflit, oppose-t-il les personnages principaux au monde qui les entoure?

Le conflit est-il intérieur au personnage principal?

Quelle est l'issue du conflit?

Etes-vous déjà trouvé dans la même situation conflictuelle?

Les personnages principaux évoluent-ils sous l'influence de ce conflit?

Où, dans l'histoire, pouvez-vous trouver les indices de cette évolution?

Qu'est-ce que le dialogue vous apprend sur les personnages?

Les personnages, disent-ils des choses qui ne correspondent pas à ce qu'ils pensent?

L'histoire, vous a-t-elle plu?

Vous a-t-elle effrayé? Vous a-t-elle fait rire? Vous a-t-elle ennuyé ou surpris?

Vous a-t-elle amené à jeter un regard différent sur vous-mêmes ou sur le monde qui vous entoure?

Poème

Un poème exprime les sentiments du poète à propos d'une expérience ou d'une idée, à l'aide de formes spéciales et d'une langue spéciale.

Quel est le thème du poème?

Le thème, apparaît-il dans le titre?

Quels mots et quelles phrases du poème évoquent le titre?

Le poème, raconte-t-il une histoire? Si oui, quelle est-elle?

Quelle est l'expérience évoquée dans le poème?

Quels mots et quelles phrases vous apprennent quelque chose de cette expérience?

Avez-vous jamais vécu semblable expérience?

Quels sont les sentiments exprimés dans le poème?

Quels mots et quelles phrases du poème expriment des sentiments?

Le poème, utilise-t-il des images concrètes pour exprimer des sentiments?

Avez-vous déjà éprouvé des sentiments semblables?

Le poème, vous apprend-il quelque chose sur la personne qui a vécu cette expérience?

Quand vous lisez le poème à haute voix, remarquez-vous quelque chose de particulier concernant la langue?

Certains mots riment-ils?

Y a-t-il une lettre ou un son qui revient très souvent?

Pourquoi cette langue spéciale est-elle utilisée? Quel effet a-t-elle sur vous?

Quelle est l'idée principale du poème?

Avez-vous pris plaisir à la lecture du poème?

Le poème, exprime-t-il quelque chose de nouveau pour vous?

(Source: Traduit de Piepho, H.-E., et al, Contacts, Kamp).

La bicyclette rouge

Monsieur Dorny a 84 ans, mais il fait encore du vélo. Il a une bicyclette rouge, un cadeau de sa femme qui est morte depuis longtemps.

Tous les matins, il prend sa bicyclette pour aller au marché. Il aime ces petites promenades à vélo: il s'arrête, et il bavarde avec des amis et des marchands.

Les enfants et les petits-enfants de Monsieur Dorny n'aiment pas du tout ces promenades. Ils trouvent qu'il est beaucoup trop vieux pour faire encore du vélo. Monsieur Dorny promet alors de toujours prendre l'autobus pour aller en ville.

Un jour en octobre, il fait si beau et si chaud que Monsieur Dorny oublie sa promesse. Il prend son vélo et va à la ville. Il fait son marché et bavarde comme d'habitude avec ses amis et les marchands. Mais il est très distrait: il oublie sa bicyclette dans la rue et prend le bus pour rentrer.

Mais, dans l'après-midi, il pense tout à coup à sa bicyclette et prend vite le bus pour aller la chercher. La bicyclette est encore là dans la rue. Monsieur Dorny a beaucoup de chance!

Il est très heureux et il entre dans l'église sur la place pour remercier le bon Dieu: « Merci, mon Dieu. J'aime beaucoup ma bicyclette. C'est un cadeau de ma femme ».

Et il sort de l'église pour prendre sa bicyclette rouge. Mais elle n'est plus là.

(D'après Lønnerblad V., Martin S.)

I. Questions sur le texte.

1. Comment s'appelle le personnage de cette histoire?
2. Quel âge a-t-il?
3. La bicyclette de M. Dorny, c'est le cadeau de qui?
4. Où M. Dorny va-t-il tous les matins?
5. Avec qui bavarde-t-il?
6. Pourquoi les enfants de M. Dorny n'aiment-ils pas les promenades de leur père?
7. Qu'est-ce que M. Dorny leur promet?
8. Est-ce que M. Dorny tient toujours sa promesse?
9. Est-ce que M. Dorny a vraiment de la chance?
10. Comment trouvez-vous cette histoire? (intéressante, ennuyeuse, gaie, triste, facile, difficile...)

II. Lexique.

1. Trouvez dans le texte les adjectifs qui caractérisent M. Dorny.

2. Trouvez les noms qui correspondent aux verbes suivants.

Modèle: s'arrêter – un arrêt; bavarder, promettre, penser, remercier
– En cas de besoin, consultez un dictionnaire.

3. Donnez les contraires.

Modèle: sortir – entrer

aimer, bavarder, trouver, prendre, vieux, beau, heureux, chaud, distrait.

4. La bicyclette de M. Dorny est rouge.

– Énumérez toutes les couleurs que vous connaissez.

– Nommez les couleurs du drapeau français.

– Traduisez les phrases avec le mot « rouge » ci-dessous:

Le feu passe au rouge, les voitures doivent s'arrêter.

Il achète un poisson rouge pour son aquarium.

Paul est rouge de honte.

Elle se maquille, elle met du rouge les lèvres.

– Retenez les comparaisons qui contiennent le mot « rouge »: être rouge comme une cerise, comme un coq, comme un coquelicot, comme une écrevisse, comme un homard, comme une pivoine, comme une tomate.

– Dans quelles situations devient-on rouge?

5. M. Dorny fait du vélo.

– Enumérez tous les sports que vous connaissez.

Modèle:

en hiver, on peut faire du ski...

En été, on peut jouer au football...

6. M. Dorny aime beaucoup ses petites promenades à vélo.

– Expliquez la différence entre:

une promenade; une randonnée; un voyage; une croisière.

– En cas de besoin, consultez un dictionnaire.

– Quel genre de promenade préférez-vous?

– Pourquoi?

7. La bicyclette rouge, c'est le cadeau de la femme de M. Dorny.

– Enumérez les cadeaux qu'on peut offrir à ses amis, à ses parents (pour l'anniversaire, pour le Noël, pour le mariage, etc.)

III. Grammaire.

1. Trouvez le féminin des adjectifs suivants:

vieux, beau, chaud, distrait, heureux

– Faites des phrases avec les adjectifs trouvés.

2. M. Dorny est beaucoup trop vieux pour faire du vélo.

– Répétez le comparatif des adjectifs.

Modèle:

M. Dorny est aussi vieux que sa femme. M. Dorny est plus vieux que sa femme. M. Dorny est moins vieux que sa femme. M. Dorny est le plus vieux de sa famille.

– D'après ce modèle, formez les comparatifs des adjectifs du texte (si c'est possible).

3. Mettez le texte:

a) au passé composé:

Hier, M. Dorny a pris sa bicyclette pour aller au marché.

b) à l'imparfait:

L'année dernière, tous les matins, M. Dorny prenait sa bicyclette pour aller au marché.

IV. Modifiez le texte.

1. Faites un résumé du texte en 5 – 7 phrases.

2. Racontez le texte de la part de:

a) M. Dorny;

b) ses enfants;

c) la bicyclette rouge.

3. Faites les dialogues:

a) M. Dorny – ses enfants

b) M. Dorny – ses amis

c) M. Dorny – des marchands

d) M. Dorny – sa bicyclette rouge

V. Réfléchissez.

1. Le sport dans notre vie, dans la vie de la société.

– Donnez votre vision de ce problème.

2. Le vélo et la voiture.

– Comparez ces deux moyens de transport. Parlez des côtés positifs et négatifs. N'oubliez surtout pas les problèmes écologiques.

3. M. Dorny a beaucoup de chance. Il est très heureux.

– Et vous, qu'est-ce que vous entendez par «la chance» et «le bonheur»?

4. M. Dorny oublie sa promesse.

– Cela vous arrive d'oublier vos promesses? Quels sentiments éprouvez-vous dans cette situation? Comment traitez-vous les personnes qui ne tiennent pas leurs promesses?

5. Vous avez oublié quelque part, ou vous avez perdu une chose qui vous est très chère. Et puis tout à coup vous l'avez retrouvée. Qu'est-ce que vous ressentez?

VI. La bicyclette et la poésie.

On sait que « des goûts et des couleurs on ne discute pas ». Et des vélos et des couleurs? Vous allez le voir dans le poème de Jacques Charpentreau.

Paris en vélo

À Clichy
Sur un vélo gris
À Maubert
Sur un vélo vert
À Saint-Lieu
Sur un vélo bleu
À Montrouge
Sur un vélo rouge
À Clamart
Sur un vélo blanc
Mais à Saint-Germain-des-Prés
J'y vais à pied.

– Trouvez ces endroits sur le plan de Paris.

VII. À vélo pour le rire !

Sa maman lui achète une belle bicyclette toute neuve. Alors, il passe, et il repasse devant elle sur son beau vélo:

– Regarde comme je suis fort, maman ! Je roule sans les mains.

Puis au bout d'un moment:

– Regarde, maman ! Sans les pieds !

Puis enfin, d'une voix bizarre:

– Regarde, maman ! Sans les dents...

Premier jour d'école

Je me souviens, comme si cela datait d'hier, de mon entrée à l'école. Un matin, mon père arriva de la djemaa avec un petit air mystérieux et ému. J'étais dans notre cour crépie à la bouse de vaches, près d'un kanoun (Brasero) où se trouvait une casserole de lait. Ma mère venait de rentrer à la maison. Elle allait prendre une pincée de sel et une motte de couscous, pour apprêter mon déjeuner du matin. Je dois préciser, d'ailleurs, que pareil déjeuner ne m'était accordé qu'exceptionnellement. Il fallait, pour cela, la conjonction de plusieurs circonstances: d'abord avoir du couscous, puis du lait, ensuite choisir le moment, attendre notamment l'absence de ma petite sœur car elle aurait revendiqué sa part de l'aubaine; ce qui aurait obligé ma mère à augmenter la dose commune ou à exciter notre gourmandise sans la satisfaire complètement. Donc, ce matin-là, toutes les conditions étant réunies, je trônais seul, face à la casserole, les yeux encore pleins de sommeil mais le ventre parfaitement éveillé.

Hélas ! Il était écrit, sans doute, que j'apprendrais de bonne heure que certaines choses coupent l'appétit. En effet, lorsque mon père parla, l'envie de manger s'envola en même temps que mon sommeil. Mon père n'avait pas son pareil pour effrayer les gens.

– Vite, vite, dit-il à ma mère, lave-le entièrement, les mains, la figure, le cou, les pieds. Crois-tu que le cheikh acceptera un singe pareil?

– Il y a aussi sa gandoura qui est sale, dit ma mère. Il faudrait, peut-être, attendre demain. Je la laverai ainsi que son burnous.

Vous pensez si j'ouvris les oreilles à cette proposition !

– Demain, toutes les places seront prises. Et puis, il vaut mieux ne pas commencer l'école par des absences. On dit qu'ils sont sévères, les roumis, et nous n'avons que lui. Il ne faut pas qu'il reçoive des coups par notre faute. D'ailleurs, inutile d'arriver en retard aujourd'hui. Dépêchons-nous !

Je fus débarbouillé en hâte et cinq minutes après, encore abasourdi, je débarquai dans la vaste cour de l'école, toute grouillante d'élèves...à cent lieues de mon déjeuner. Seule dans la famille, ma petite sœur Titi fêta l'événement en s'octroyant la casserole de couscous au lait. Elle marqua cette journée d'une pierre blanche, tant il est vrai que le bonheur des uns...

Ma première journée de classe, ma première semaine et même ma première année ont laissé dans ma mémoire très peu de traces. J'ai beau fouiller parmi mes souvenirs, je ne trouve rien de clair. Nous avons deux maîtres, kabyles (Originaires de Kabylie, région d'Algérie) tous les deux: l'un gros, court, joufflu avec des petits yeux rieurs qui n'inspiraient aucune crainte; l'autre mince, pâle, un peu taciturne avec un nez long et ses

grosses lèvres, mais aussi sympathique que le premier. C'était le plus jeune, et il s'occupait de la deuxième classe. Ils portaient tous deux des costumes français sous un burnous fin et éclatant de blancheur. Cette tenue m'a paru, pendant longtemps, avoir atteint l'extrême limite du goût, de l'élégance et du luxe. Quant aux maîtres eux-mêmes, ils constituent jusqu'à présent, pour moi, sans que je puisse m'en empêcher, la double image sous laquelle je me représente invariablement l'instituteur indigène (né dans le pays), le directeur et son adjoint. Je serais très embarrassé de dire si je fus bon ou mauvais élève, si j'appris beaucoup ou peu. Du moins, je n'éprouvai aucune répugnance à être écolier.

(Mouloud Feraoun, *Le fils du pauvre*, Ed. du Seuil)

Découvrir le texte.

1. Un souvenir d'enfance

– Qu'annonce la première phrase du texte (thème, point de vue, nature du récit)?

– Quels sont les deux événements exceptionnels de cette matinée d'enfance?

– Quels sont les rapports (frère / sœur)?

2. Structure du texte

– Combien de passages voyez-vous dans ce texte?

– À quel moment y a-t-il rupture entre le premier et le deuxième?

– Dans le tableau suivant, dégagez ce qui fait la particularité de ces différents passages:

L... à 1...	Récit ou dialogue (polilogue)	L'enfant sujet ou objet de l'action verbale	Centre d'intérêt du passage
--------------------	--------------------------------------	--	------------------------------------

– Que pouvez-vous conclure, à la lecture de ce tableau, sur la place et le rôle de l'enfant dans chacune des séquences.

– En quoi l'introduction et la conclusion du texte se répondent-elles? Quel rôle identique jouent-elles? En quoi sont-elles différentes?

3. Dans un village d'Afrique du Nord

– Ce texte est riche en renseignements sur les réalités de la vie du petit Mouloud dans son village. Relevez et classez-en tous les aspects dans le tableau suivant:

Alimentation	Habillement	Habitat	Comportements
---------------------	--------------------	----------------	----------------------

Vous chercherez le sens des termes locaux dans un dictionnaire, dans un livre de géographie d'Afrique du Nord.

– Comment la cellule familiale est-elle organisée? Justifiez votre réponse en vous appuyant sur le texte.

4. Un souvenir revécu

– Relevez les différentes phrases et les expressions par lesquelles le narrateur devenu adulte commente cette matinée exceptionnelle. Quel est le ton employé?

– Qu'a retenu le narrateur de sa première journée d'école? Par quoi a-t-il été marqué? Rapprochez le passage du titre du livre d'où il est tiré: « Le Fils du pauvre ».

5. À partir de toutes les remarques que vous avez faites, formulez clairement le genre et le ton du récit.

À vous maintenant...

Expressions

6. Je me souviens comme si cela datait d'hier...Continuez à votre guise.

7. Le bonheur des uns fait le malheur des autres. Inventez un récit qui illustrera ce proverbe.

8. Mon père n'avait pas son pareil pour... Complétez cette expression par un groupe verbal de votre choix, puis imaginez une scène pour l'illustrer.

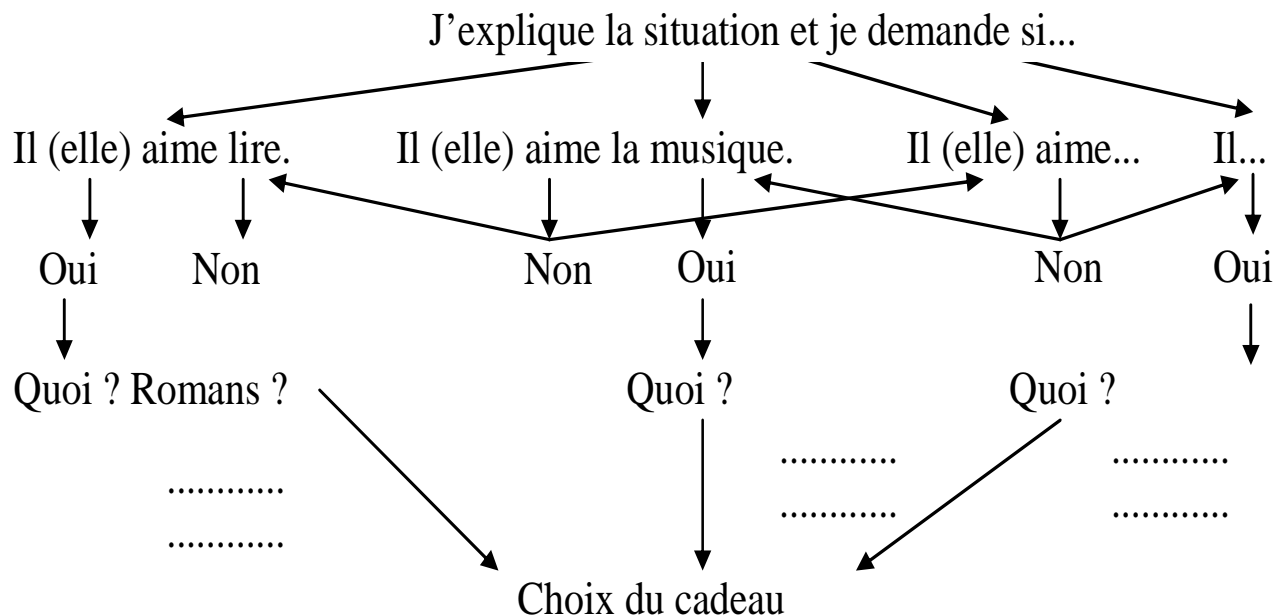
9. Vocabulaire

Indigène, autochtone, aborigène: donnez le sens précis de ces trois termes.

РОЗВИТОК НАВИЧОК СПІЛКУВАННЯ ФРАНЦУЗЬКОЮ МОВОЮ

Рівень А2

Vous devez faire un cadeau à une personne que vous connaissez un peu. Vous interrogez un de ses amis. Observez le schéma suivant. Complétez-le. (Див. рис. 2.2).

Puc. 2.2

C'EST A VOUS DE PARLER

Faites des dialogues. Employez les groupes de mots ci-dessous.

Questions

nom, prénom
 âge
 aller à l'école
 matières préférées
 passe-temps préféré

Réponses

s'appeler
 avoir... ans
 être en 9-ème
 s'intéresser à..., être fort, faible en...
 aimer lire des livres et des revues;
 écouter la musique;
 faire du sport; voyager; aller camper; etc.
 incompréhension dans la famille, violence
 des adultes, alcool, SIDA, drogues
 entrer dans la vie active; entrer à l'école
 professionnelle;
 apprendre le métier de...; entrer à l'Université:
 faire ses études à la faculté de...
 devenir plus tard
 journaliste, libraire, interprète, avocat,
 professeur, médecin,
 ingénieur, sportif, vendeur, etc.

Savoir analyser une question

Exercice 1

Interview de Bruno Masure, ancien présentateur du journal télévisé sur Antenne 2. Retrouvez la réponse de Bruno Masure à chaque question du journal. Notez le numéro de la question et la lettre de la réponse à associer.

– Calculez votre score en comptant cinq points par réponse exacte.

Questions

1. Comment devient-on présentateur?
2. Combien êtes-vous à préparer le journal?
3. Avez-vous le trac quand ça commence?
4. Êtes-vous content d'être connu?

Réponses

A. Je ne pense jamais aux six millions de personnes qui sont devant leur télévision. Si non, j'aurais trop peur ! Je ne vois que les trois caméras qui me filment.

B. C'est agréable parce que les gens qui me parlent dans la rue sont toujours gentils avec moi. Mais c'est aussi embêtant. On ne peut pas faire tout ce qu'on veut quand on est très connu !

C. Il y a 200 journalistes et cameramen. C'est vraiment un travail d'équipe. Moi, je présente le travail de tout le monde.

D. Un peu par hasard ! Je suis rentré à la télé il y a seize ans, et je n'aurais jamais pensé que je présenterais le journal télévisé un jour. Et puis, j'ai eu la chance d'être choisi par le patron de la chaîne.

Marie-Luz Drouet, *Le Petit Journal d'Astrapi*,
© Bayard Presse-Astrapi, 15 février 1992.

Exercice 2

Trouvez la réponse qui correspond à chaque question. Notez le numéro de la question et la lettre de la réponse à associer.

– Calculez votre score en comptant deux points par réponse exacte.

Questions

1. Où vivent les Pygmées?
2. Comment chassent les Pygmées?
3. Que mangent les Pygmées?
4. Les Pygmées, se déplacent-ils beaucoup?
5. Comment l'eau parvient-elle au robinet?
6. Un mammifère, peut-il pondre des œufs?
7. Où vit l'ornithorynque?

8. Où est le plus grand lac artificiel du monde?
9. Quelle est la superficie du plus grand lac artificiel?
10. À quoi sert le plus grand lac artificiel?

Réponses

A. Ils quittent rarement leurs villages construits en huttes de bois et de feuilles si ce n'est pour échanger de la viande contre du sel avec leurs voisins.

B. En principe, non. Seuls les reptiles et les oiseaux pondent. Mais la nature se moque des principes. Six espèces de mammifères pondent aussi des œufs.

C. Il fournit de l'énergie à une énorme centrale; hydroélectrique.

D. Il vit dans les rivières d'Australie. Son corps est couvert de fourrure, ses pattes sont palmées, et son museau est semblable à un bec de canard.

E. Avec des arcs et des flèches ou avec des lances.

F. Elle est de 8482 km carrés, c'est-à-dire aussi vaste qu'un département français.

G. Ils vivent dans les forêts équatoriales d'Afrique, au Zaïre, au Cameroun et au Gabon.

H. Il se trouve en Afrique, au Ghana, et c'est le lac Volta.

I. Ils cueillent des fruits, des racines et récoltent du miel sauvage.

J. Elle effectue un voyage plein d'étapes très contrôlées.

Avec l'autorisation du magazine
P'tit loup, n° 43, 1993; n° 75, 1995.

– Imaginez une histoire à partir des éléments suivants:

- lieu: une forêt;
- temps: une époque imaginaire, jour et saison au choix;
- personnages: une fille drôle, une fille triste. Vous pouvez ajouter d'autres personnages au besoin.

Rédigez un récit (20 lignes environ au total). Soyez précis dans l'introduction (situation initiale) et dans la conclusion (situation finale) de façon à intéresser les lecteurs.

– Même exercice, avec les consignes suivantes:

- lieu: une ville;
- temps: notre époque, jour et saison au choix;
- personnages: un garçon drôle, un garçon triste.

ПРИКЛАДИ ЕФЕКТИВНОЇ РОБОТИ З ТЕКСТАМИ

Рівень А1

1. Je prepare ma valise...

Que dois-je mettre dans ma valise pour aller...?

2. Le marché de Padipado.

Faire découvrir aux écolières ce qu'on peut acheter au marché de Padipado. On peut y trouver des jupes mais pas de pantalons; des chasubles mais pas de polos...

Рівень А2

1. Trouvez la fin

Перший школяр починає речення в Imparfait, другий закінчує його в Passé composé і починає нове речення в Imparfait для іншого учня.

Учень 1 – Il pleuvait...

Учень 2 – ...le téléphone a sonné. Le soir tombait...

Перемагає той, хто дасть більше правильних відповідей.

Рівень В1

1. Les mots.

«Tabou». Il s'agit de faire deviner un mot aux écolières sans utiliser certains mots qui ont un lien direct avec le mot à faire deviner.

Préparer des petits cartons. Sur chacun est inscrit un mot (celui qui doit être deviné) et 3 – 5 autres mots (ceux qui ne devront pas être dits).

Exemple: le mot POULE (à faire deviner) + 3 – 5 mots à ne pas dire dans l'explication (FERME, OEUF, POULET, COQ, FOIN).

2. Le convertisseur franc-euro.

Un petit exercice de calcul en français:

Exemples:

– J'ai 2 francs. Combien cela fait d'euros?

– Un livre coûte 12 euros. Combien cela fait en francs?

(« Le français » № 21 – 2002. – P. 6)

Ви можете надати цікаву інформацію французькою мовою, наприклад, думки вчителів французької мови щодо необхідності її вивчення.

10 raisons d'apprendre le français proposées par les professeurs de français.

– Être mieux armé pour faire face aux enjeux de la mondialisation.

– Accroître ses chances pour entrer à l'université.

- Faciliter ses voyages au Canada, au Caraïbes, en Europe, en Afrique.
- Multiplier ses opportunités professionnelles et justifier ses prétentions salariales.
- Ouvrir une porte sur l'art, la musique, la danse, la cuisine et le cinéma.
- Mieux comprendre les autres et leur culture.
- Participer à un monde d'événements sportifs passionnants.
- Accéder directement à de nombreux chefs-d'œuvre de la littérature.
- Enrichir son vocabulaire en anglais.
- Développer son sens créatif et son esprit critique.

AATF (Association des professeurs de français des États-Unis),
National Bulletin, Spécial Issue – Volume 24, n° 5, mai 1999.

Le Conseil de l'Europe

Le Conseil de l'Europe est une organisation intergouvernementale dont le siège permanent est à Strasbourg, en France. Sa mission première est de renforcer l'unité du continent et de protéger la dignité des citoyens de l'Europe en veillant au respect de nos valeurs fondamentales: la démocratie, les droits de l'homme et la prééminence du droit. Un de ses objectifs principaux est de susciter la prise de conscience d'une identité culturelle européenne et de développer la compréhension mutuelle entre les peuples de cultures différentes.

C'est dans ce contexte que le Conseil de l'Europe coordonne l'introduction d'un portfolio européen des langues, comme étant un document personnel fait pour encourager et faire reconnaître l'apprentissage des langues et les expériences interculturelles de toutes sortes.

Un portfolio, qu'est-ce que c'est?

Le mot « portfolio » nous vient de la langue italienne. Depuis plusieurs siècles, les peintres italiens utilisent ce mot pour désigner, la chemise en carton dans laquelle ils rangent leurs meilleurs dessins et croquis. Lorsque quelqu'un leur commande une œuvre, ils lui montrent leur propre portfolio. La personne peut ainsi mieux se rendre compte de ce que le peintre italien est capable de faire.

De la même façon, tout ce que vous mettrez dans vos portfolios des langues vous permettra de montrer ce que vous pouvez faire en langues maintenant.

Le portfolio européen des langues est très reconnu dans tous les pays membres du Conseil de l'Europe (plus de quatorze pays). Dans tous ces pays européens, le portfolio se compose traditionnellement de trois parties:

- le passeport;

- la biographie langagière;
- le dossier.

Partout, les connaissances en langues étrangères s'inscrivent de la même manière: du niveau A1 au niveau C2. Tout ces niveaux sont décrits dans le cadre européen commun de référence.

Le portfolio pour quoi faire?

- Pour savoir ce que vous êtes capable de faire avec les langues étudiées.
- Pour savoir comment vous pouvez progresser.
- Pour garder la trace de vos apprentissages.

ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНИХ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК УЧНІВ

Рівень А2 – В1

Формування граматичних знань, умінь та навичок на етапі мовленнєвої практики припускає розвиток свідомого керування граматичними навичками та знаннями для рішення комунікативних завдань. До самостійного прийняття рішення зробити вибір школярів спонукають проблемно-пошукові мовленнєві ситуації. Відомо, що до проблемних у педагогіці відносять такі завдання, де один із додатків є невідомим. Для вирішення педагогічного завдання необхідно знати предмет дії, спосіб здійснення дії та мету, яку слід досягнути. Проблемні ситуації в школі, де об'єктом пошуку є ціль або предмет мовленнєвих дій, потребують продуктивного мовлення. Супутні граматичні завдання передбачають вживання виділених дієслів у часі, які вже вивчені та спрямовані на контроль засвоєного матеріалу. Потім можна запропонувати учням інсценування і розв'язання сюжету [13].

У наступній ситуації надана лише мета мовленнєвого вчинку, яка передбачає пошук учнями оригінального рішення нестандартної ситуації. У вправі треба додати компоненти, яких не вистачає: якість засвоєння зростає, якщо школярі виконують мовленнєво-розумові завдання у рамках проблемно-пошукових вправ, ефективність яких забезпечена комунікативною спрямованістю, опорою на пошукову активність та реалізацією творчого потенціалу учнів [17].

1. Qui, dans sa vie, n'a pas rêvé d'une carrière littéraire? Qui n'a pas rêvé d'être aussi célèbre que Dumas, Maupassant, Simenon?

Et voilà que l'occasion s'est présentée... Tentez la chance et inventez la suite d'une histoire étrange et horrible... (ou bien amusante et drôle).

Employez les verbes entre parenthèses au passé composé ou donnez le participe passé – p.p. – des verbes indiqués).

Une voiture beige s'est arrêtée non loin d'un grand immeuble. Un homme (descendre) de la voiture. L'homme (arriver) devant la porte de la maison. Il (sortir) de sa poche un truc et il (ouvrir) la porte.

Cette maison avait (p.p. – appartenir) jusqu'à l'année dernière à une très riche dame. Mais elle était (p.p. – mourir) un an avant. Sa fille, Mme Laurent, était (p.p. – rester) l'unique héritière de sa fortune. Dès lors, Mme Laurent était (p.p. – devenir) femme la plus riche de Paris. Comme elle était (p.p. – naître) dans une famille aisée, elle (se mettre) à gaspiller son argent.

L'homme (entrer) dans le hall sans bruit. Il (prendre) l'escalier et il (monter) au premier étage. Mais chut... quelqu'un (sortir) du salon. L'homme (se cacher) vite derrière la porte du salon. Il (sortir) de sa poche... un révolver de gros calibre...Et...

2. Maintenant, s'il vous plaît, la véritable version de cette histoire. Faites part de vos impressions à propos de ce que vous allez entendre.

Une blague cruelle

Le début de la scène:

M. Laurent a fini sa longue journée de travail. Il était sur le point de partir, mais...un coup de fil....

– Pauvre mari trompé, vous êtes au bureau et votre femme – dans le salon avec son amant...

Le dénouement:

... Et tout à coup, le revolver lui est tombé de la main... Du salon est sortie... une dame, la couturière de son épouse.

– Ton amant doit être ici ! - s'est-il jeté sur sa femme. – On m'a prévenu par téléphone !

– Mais sa femme, très calme, lui a répondu: « Chéri, n'oublie pas que c'est le 1-er avril aujourd'hui ».

J'ai quelques questions à vous poser, mes amis:

– Est-ce que vous avez aimé cette version de l'histoire?

– Avez-vous déjà vu, lu une histoire pareille?

– Comment l'avez-vous trouvé ce dénouement? Romantique, passionnant, amusant, drôle?

– Quel épisode a provoqué votre sourire?

Prenez connaissance d'une enquête judiciaire. Imaginez la conversation entre le juge et le témoin dont l'ami, Maurice Didier, a

disparu il y a quelque temps... Jetez une lumière sur sa disparition mystérieuse.

Enquête judiciaire:

1. Quand avez-vous vu votre copain, Maurice Didier, pour la dernière fois?
2. Où? Dans quelles circonstances?
3. À quelle heure êtes-vous venu chez lui?
4. Pendant combien de temps êtes-vous resté chez lui?
5. De quoi avez-vous parlé?
6. Êtes-vous parti de chez lui seul, ou êtes-vous sortis ensemble?
7. Où l'avez-vous invité?
8. Comment a-t-il accepté votre proposition, volontiers, à contre-cœur?
9. Êtes-vous allés en taxi, en voiture, comment?
10. À quelle heure y êtes-vous arrivés?
11. Depuis quand l'avez-vous quitté?
12. Pourquoi n'en est-il pas revenu?

ФОРМУВАННЯ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК З АУДІЮВАННЯ

Під час роботи з вправами, які формують навички та вміння з аудіювання, слід звернути увагу учнів на послідовність дій та специфіку кожного типу завдань. Наприклад – на встановлення відповідностей, де ви почуєте 5 повідомлень. Учитель установлює відповідність між висловлюваннями та твердженнями. Кожне висловлювання може вживатися тільки один раз. Одне твердження зайве. Мета цього завдання: зрозуміти загальний зміст повідомлень. Ви пояснюєте школярам, як вони повинні діяти, щоб правильно виконати завдання:

– уважно прочитайте інструкцію та наведені в завданні висловлювання, щоб визначити тему аудіотекстів; поміркуйте над тим, як твердження різняться між собою;

– під час першого прослуховування намагайтеся виокремити слова та словосполучення, які передають основну думку кожного висловлювання (ключові слова, які часто знаходяться на початку висловлювання);

– після першого прослуховування прочитайте ще раз наведені в завданні твердження і виділіть в них ключові слова, що допоможуть вам зрозуміти, кому саме вони належать;

– під час другого прослуховування треба співвіднести ключові слова тексту з ключовими словами тверджень; треба пам'ятати, що головна думка в тексті на аудіювання може бути виражена синонімами або словами, близькими за змістом;

– після другого прослуховування слід виконати завдання і перевірити ваші відповіді; пам'ятайте, що повне розуміння тексту в цьому випадку вам не потрібне.

Рівень B1+

A. Bien que je passe beaucoup de temps devant la télé, je lis régulièrement, et je fais une partie d'échecs tous les soirs.

B. On passe devant la télé près de quatre heures par jour.

C. Je déteste passer la soirée devant la télé. Je préfère lire ou sortir.

D. Moi, je n'aime que les films. Le reste ne m'intéresse pas !

E. Le soir, je regarde d'abord les infos et puis un reportage ou un film sur les ani- maux.

F. J'adore les films qui font rire et les jeux télévisés.

Мовець: 1 2 3 4 5

Твердження:

Текст для аудіювання.

Завдання на вибір відповіді – Vrai / Faux

Прослухайте уважно інтерв'ю та виконайте завдання А1 – А6. Які з наведених тверджень чітко відповідають змісту тексту, а які ні?

Подані завдання мають на меті перевірити в учнів розуміння інформації, яка вимагається.

Для того, щоб виконати завдання вірно, треба:

– прочитати інструкцію до завдання та твердження;
– намагатись зрозуміти загальний зміст інтерв'ю (про що, про кого йде мова);

– після першого прослуховування прочитати наведені в завданнях твердження, виділити в них ключові слова;

– під час другого прослуховування намагатись зрозуміти основні факти, виділити ключові слова та порівняти їх з тими, які наведені в завданнях тверджень;

– після другого прослуховування виконати завдання та перевірити відповіді.

Пам'ятайте, якщо учні не зрозуміли якесь питання під час першого слухання, їм слід виконувати завдання далі. При другому прослуховуванні звернути увагу саме на це питання.

Завдання А7 – А13 – вибір однієї правильної відповіді з трьох варіантів.

Прослухайте уважно короткі тексти та виконайте завдання А7 – А13. Мета цих завдань – повне розуміння прослуханого. Зрозуміти текст детальніше вам допоможе мовна здогадка, логіка, ерудиція та ваш життєвий досвід.

Порядок виконання роботи такий самий, як у попередніх завданнях. Ви повинні обирати вірну відповідь з інформації, яка звучить, а не ту, якою володієте з запропонованого запитання.

Français et la télévision

1. André, 47 ans

On travaille maintenant deux fois moins. Pourtant, chacun se plaint d'être toujours débordé ! Notre premier voleur de temps est la télévision, elle nous rotient près de quatre par jour.

2. Odette, 35 ans

Je regarde la télé une heure et demie ou deux heures par jour. Le soir, à 8 heures, je regarde les infos. Ensuite, je fais la vaisselle pendant la pub et la météo. Puis, vers 9 heures, je cherche une émission qui m'intéresse, un repor-tage ou un film sur les animaux.

3. Pauline, 50 ans

Moi, je n'aime que les films. Le reste ne m'intéresse pas ! Alors, selon le programme, je passe de deux à trois heures devant la télé. Souvent, je repasse mon linge devant la télé pour ne pas perdre du temps.

4. Michel, 25 ans

Je déteste passer la soirée devant la télé, mais je regarde quand même les informations. Je trouve que les émissions, surtout les jeux télévisés, sont nulles. Je préfère lire ou sortir.

5. Marcel, 72 ans

Maintenant que je suis à la retraite, je passe beaucoup de temps devant la télé. Je zappe, et je finis toujours par trouver une émission qui me plaît. J'aime les films comiques, et je regarde tous les matchs de foot. Malgré tout, je lis régulièrement le journal, et je fais une partie d'échecs avec mon voisin tous les soirs.

A1 – Nicolas, le mari de Diane, est un passionné du Grand Nord.

vrai faux

A2 – Les parents étaient ravis du voyage, ils aiment les aventures eux - mêmes.

vrai faux

A3 – Pour la première partie du voyage, à cheval, Diane et Montaine se sont beau- coup entraînées à deux.

vrai faux

A4 – L'enfant n'a jamais été malade.

vrai faux

A5 – Au Nord, Diane a souvent regretté les avantages de la vie en ville.

vrai faux

A6 – Après le voyage, Diane a beaucoup changé, elle ne regarde plus les choses comme avant.

vrai faux

Текст для аудіювання.

Un entretien avec Diane

Le journaliste – Avant de partir au Grand Nord avec toute votre famille pour un an, vous n'aviez pas peur du froid, de la solitude?

Diane – J'y pensais, bien sûr, mais j'avais confiance en Nicolas, mon mari. C'est un passionné du Grand Nord. Il y voyage depuis quinze ans, et son expérience me rassurait.

Le journaliste – Comment vos parents, vos amis, ont-ils réagi quand vous avez annoncé votre projet?

Diane – Mes parents étaient inquiets et ils nous ont invités à bien réfléchir. Quant à nos amis, ils nous prenaient pour des fous.

Le journaliste – Est-ce qu'il ne fallait pas un peu d'inconscience pour entreprendre ce voyage?

Diane – Vous savez, ce n'est pas une idée aussi folle qu'on pourrait le croire ! Ce projet, Nicolas m'en avait déjà parlé longtemps auparavant. Juste avant la naissance de notre fille Montaine, il était allé chez les nomades de Sibérie voir comment ils voyageaient avec leurs enfants. Pour la première partie du voyage, à cheval, nous nous sommes entraînées pendant plusieurs mois à deux. Montaine adorait ça !

Le journaliste – Vous avez consulté des médecins avant d'amener un bébé au Nord?

Diane – Bien sûr, j'en ai consulté plusieurs. Aucun n'a interdit. On m'a dit que le grand froid tuait microbes et virus. Effectivement, Montaine n'a jamais été malade.

Le journaliste – Est-ce qu'il vous est arrivé de regretter les avantages de la ville?

Diane – Non. Je vivais dans un autre monde qui m'a beaucoup apporté.

Le journaliste – Et aujourd'hui, vous vous sentez différente?

Diane – Oui, je ne regarde plus les choses comme avant. Maintenant, je donne moins d'importance aux petits inconvénients de la vie de tous les jours, je suis plus calme et résolue.

A7 – *Pourquoi les habitants de l'immeuble veulent-ils installer un système de sécurité à leur porte d'entrée?*

- C'est très à la mode.
- Il y a eu beaucoup de vols dans les caves de l'immeuble et de graffitis dans les escaliers.
- Il y a beaucoup de vendeurs qui viennent dans cet immeuble pour vendre leurs marchandises.

A8 – *Pourquoi Sandra est-elle pour l'Interphone?*

- Les enfants peuvent oublier le code ou ils peuvent perdre les clés.
- Elle veut que les enfants puissent ouvrir la porte eux-mêmes.
- Elle veut être sûre de la fermeture des portes.

A9 – *Pourquoi Olivier trouve-t-il le code trop embêtant?*

- Le code sera écrit devant la porte d'entrée.
- Ses copains ne pourront pas le joindre de la rue ou il devrait communiquer à chacun le numéro de code.
- Le code est difficile à retenir.

A10 – *Si on veut faire entrer le visiteur, que fait-on avec l'Interphone?*

- On descend, et on ouvre la porte.
- On jette la clé au visiteur par la fenêtre.
- On commande l'ouverture de la porte d'entrée de son appartement.

A11 – *Comment fonctionne le code digital?*

- Pour que la porte s'ouvre, il suffit de composer le code.
- Pour que la porte s'ouvre, il suffit de prononcer le code.
- Pour que la porte s'ouvre, il suffit de montrer le code.

A12 – *Pourquoi Pascal est-il contre la fermeture des portes?*

- Il est difficile de communiquer.
- Au lieu d'élever les jeunes, on ferme tout à clé.
- Les gens pourront mieux se connaître.

A13 – Pourquoi la question n'a-t-elle pas été résolue pendant la réunion?

- Il y avait beaucoup d'absents et d'indifférents, il faut voter encore.
- Les habitants de l'immeuble n'ont pas suffisamment d'argent.
- On a proposé la troisième solution du problème: le concierge.

Текст для аудіювання.

Code ou Interphone pour la porte d'entrée?

Завдання А7

Jacques, retraité – À la suite de vols répétés dans les caves de l'immeuble et de graffitis dans les escaliers, plusieurs copropriétaires ont demandé que les visiteurs ne puissent plus entrer dans l'immeuble sans que quelqu'un ne leur ouvre la porte d'entrée. Je suis pour l'Interphone et pour les clés que tous les habitants auront à leur disposition.

Завдання А8

Sandra, femme au foyer – Je suis pour l'Interphone, parce que le code n'est pas pratique quand vous avez des enfants assez petits. Ils rentrent souvent seuls, et ils vont oublier ou perdre leurs clés, la même chose pour le code, je dois pouvoir leur ouvrir la porte sans sortir de mon appartement.

Завдання А9

Olivier, étudiant – Comme j'ai beaucoup d'amis qui viennent souvent chez moi, je dois leur ouvrir la porte de l'appartement. Alors, avec le code mes copains ne pourront pas me joindre de la rue ou je devrais communiquer à chacun le numéro de code. Cela m'embête beaucoup, bref, je choisis l'Interphone.

Завдання А10

Thierry, représentant de l'Interphone Sécurité – La pose d'un Interphone est reliée à chaque appartement. Le visiteur qui sonne chez la personne qu'il veut voir doit d'abord se présenter. Si on veut faire entrer le visiteur, on commande l'ouverture de la porte d'entrée de son appartement. Ce système est sûr.

Завдання А11

Victor, représentant du Digicode – La pose du code à la porte d'entrée est très facile et rapide. Le système est aussi sûr, mais bien plus facile et moins cher que les autres systèmes de sécurité. Pour que la porte s'ouvre, il suffit de composer le code.

Завдання А12

Pascal, peintre – Le code est moins cher que l'Interphone, mais aussi moins pratique. Quant à moi, je suis indifférent, plutôt je suis contre la fermeture des portes. Au lieu d'élever nos jeunes, nous fermons tout à clé. Nous nous cachons derrière les portes blindées de nos appartements, et nous connaissons à peine nos voisins du palier. Les vols, c'est mal, mais les graffitis bien dessinés me plaisent beaucoup.

Завдання А13

Nicolas Durand, responsable de l'immeuble – Hier, pendant la réunion des copropriétaires et des locataires, nous avons discuté le problème de la fermeture de la porte d'entrée de notre immeuble. On a présenté deux solutions: la pose d'un code digital ou d'un Interphone. La majorité a voté pour l'Interphone, mais la question est loin d'être résolue, parce qu'il y avait beaucoup d'absents et d'indifférents. Nous devons nous réunir encore et voter la deuxième fois.

Рівень А2

Прослухати уважно текст. Виконати запропоновані до нього завдання.

Boitelle

Il était alors un soldat, faisant son temps au Havre. Pendant les heures de liberté, son plus grand plaisir était de se promener sur le quai, où sont réunis les marchands d'oiseaux. Il s'en allait lentement le long des cages en admirant les oiseaux. Parfois, il s'arrêtait, les yeux ouverts, la bouche ouverte riant et ravi devant les cages aux oiseaux. Quand il rencontrait un oiseau parleur, il lui posait des questions, et l'oiseau lui répondait, il dialoguait avec lui et rentrait remportant de la gaieté et du contentement.

Or, une fois, s'étant arrêté presque en extase devant un perroquet monstrueux, il vit s'ouvrir la porte d'un petit café et une jeune Nègresse, en foulard rouge, apparut. La Nègresse leva les yeux et demeura immobile, en face de lui, son balai dans les mains. Il fut gêné par cette attention et s'en alla à petits pas. Mais il revint, presque chaque jour, il passa devant le petit café, et souvent il aperçut à travers les vitres la petite bonne à peau noire. Souvent aussi elle sortait en l'apercevant.

Un jour, enfin il entra et fut surpris en constatant qu'elle parlait français comme tout le monde. Elle accepta de boire un verre de limonade avec lui. Pour lui c'était une fête, un bonheur auquel il pensait sans cesse. Il le dit à la Nègresse. Au bout de deux mois, ils devinrent

tout à fait bons amis. Boitelle vit avec étonnement que cette Négrresse était comme les filles du pays. Elle respectait l'économie, le travail et la conduite. Il l'aima davantage et décida de l'épouser.

Il lui dit ce projet qui la fit sauter de joie, mais il ajouta: – Ça se fera si les parents ne s'y opposent point. J'irai jamais contre eux, jamais !

La semaine suivante, il obtint vingt-quatre heures de permission et se rendit dans sa famille qui cultivait une petite ferme à Tourteville.

Il attendit la fin du repas pour informer ses parents qu'il avait trouvé une fille répondant si bien à ses goûts qu'il ne devait pas exister une autre sur la terre lui convenir aussi bien.

– Il n'y a qu'une chose, dit-il, elle n'est point blanche.

Ils ne comprenaient pas, et il dut expliquer qu'elle appartenait à la race sombre qu'ils n'avaient jamais vue. Alors, ils furent inquiets, craintifs. La mère disait: – Noire? Comment qu'elle est? Est-ce partout?

Donc, après beaucoup de questions encore, il fut convenu que les parents verraient cette fille avant de rien décider et que le garçon l'amènerait à la maison.

D'après Guy de Maupassant

I. Вибрати вірне закінчення речення

1. Pendant les heures de liberté, son plus grand plaisir était...

- de se promener sur le quai où étaient réunis marchands d'oiseaux
- d'entrer dans de petits cafés
- de passer devant le petit café sur le quai

2. Au bout de deux mois, ils devinrent...

- une famille
- bons amis
- parents

3. Elle respectait...

- le soldat et sa famille
- les oiseaux
- l'économie, le travail et la conduite

4. Elle parlait français comme...

- tous les Français
- tout le monde
- les parents

5. Il n'y a qu'une chose, dit-il, elle...

- n'est pas du pays
- n'est point blanche
- n'est pas comme nous

II. Вибрати вірну відповідь

1. De qui s'agit-il dans ce texte?

- d'un soldat et de son amie
- d'un marchand d'oiseaux
- d'un oiseau

2. Avec qui Boitelle a-t-il fait connaissance un jour?

- avec une Nègresse
- avec une fille du pays
- avec un perroquet monstrueux

3. Pourquoi la fille a-t-elle sauté de joie?

- parce que Boitelle a décidé de l'épouser
- parce qu'elle aimait beaucoup les oiseaux
- parce que Boitelle lui a proposé un verre de limonade

4. À quelle condition Boitelle pourrait-il réaliser son projet?

- si ses parents ne s'y opposent pas
- si la jeune fille est d'accord
- si la jeune fille cesse de travailler dans le café

5. Quand Boitelle a-t-il informé ses parents de son projet?

- pendant une promenade
- à la fin du repas
- après le départ

III. Кому з персонажів твору належать ці репліки?

- a) à Boitelle
- b) à la jeune fille
- c) à la mère de Boitelle

- 1. Elle est belle avec son foulard rouge.
- 2. Qui est ce soldat qui passe souvent devant le café?
- 3. Avec plaisir, j'aime bien la limonade.
- 4. Je n'ai jamais vu la race sombre.

5. Ne décidez rien sans l'avoir vue. □

Прослухати діалоги, де пропущені деякі репліки. Після прослуховування вибрати ті, які підходять за змістом.

1. ON DEMANDE À UN VIEUX PAYSAN

– Quel âge avez-vous?

– Je ne sais pas.

– Comment, vous ne savez pas votre âge?

– J'ai besoin de compter mes moutons, de compter mon argent.

Mais..... Je ne les perdrai pas.

2.

– Alors, garçon, vous avez bien entendu. Je voudrais du poisson et un peu de fromage.

– Pas de viande?

– Non, merci.

–.....

– Jamais de vin.

– De la bière, alors?

– Non plus: de l'eau.

– De l'eau? Manger du fromage sans prendre un verre de vin? Je n'ai jamais vu ça.

3. CHEZ LE MARCHAND DE CHAUSSURES

– Bonjour, madame, je voudrais une paire de chaussures d'été. J'en ai vu chez vous qui me plaisent bien. Tenez, celles-ci.

– Les rouges? Bon.

–.....

– Du 37.

– Oh, nous ne les avons plus qu'en 39 et 40.

Завдання 1

Mais je ne sais pas compter les années.

Mais c'est difficile de compter les années.

Mais je n'ai pas besoin de compter mes années.

Mais j'ai besoin de compter mes années.

Завдання 2

Et pour boire? Du rouge? Du blanc?

Vous allez boire de l'eau?

Et qu'est-ce que vous prenez comme dessert?
Vous ne mangez pas de viande?

Завдання 3

Mais nous n'en avons plus.

Mais ce n'est pas un bon article.

Mais elles ne sont pas très jolies.

Mais qu'est-ce que vous chaussez, mademoiselle?

Compréhension orale 8^e

Transcription

- André Lepetit, bonjour. Vous êtes journaliste à la télévision ?
- Oui, c'est exact... Je présente le journal télévisé de 12 h 30.
- Quels sont les horaires d'un journaliste comme vous ?
- Oh vous savez, c'est facile. Le matin je me lève à 7 heures moins le quart et, après mon petit déjeuner, je téléphone tout de suite pour connaître les informations... Je regarde sur mon ordinateur aussi des informations envoyées par Internet... Je prépare un peu mon travail chez moi et je vais au studio. Nous préparons le journal avec l'équipe de 10 heures et quart jusqu'à midi !
- Vous déjeunez alors ?
- Non, pas du tout... Je relis et je me prépare. Je déjeune vers 13 heures 30 quand tout est fini !
- Votre journée est terminée à 1 heure et demi de l'après-midi ?
- Non ! Avec le directeur de l'information et les autres journalistes, nous commençons à organiser les prochains journaux. Et vers 18 h ou 18 h 15, je suis devant mon ordinateur pour reprendre mes notes.
- Vos journées sont donc très longues : vous travaillez matin, après-midi et soir !
- Oui, ce sont de longues journées de travail, mais j'aime beaucoup ce que je fais. Et puis, vous savez, je sors aussi : je vais au théâtre ou au cinéma, une ou deux fois par semaine, mais jamais à minuit ! A minuit, je dors !
- Oui, je vous comprends, moi aussi. Merci, monsieur Lepetit. C'était notre reportage de la semaine, le reportage de « radio Collège ».

Expression orale 8^e

1. Quelles sont les activités sportives que tu aimes et que tu pratiques, parfois ou de façon régulière ? Décris-les et explique ce qui te plaît dans ces activités.
2. Tu es allé(e) passer des vacances chez ton oncle qui habite dans un petit village (dans une grande ville). Raconte ce que tu as fait. Est-ce que ce séjour t'a plu ? Veux-tu y aller encore ?
3. C'est un des jours de vacances d'été. Il pleut, tu es seul(e) et tu ne peux pas sortir. Raconte ce que tu fais.
4. Quels livres ou jeux vidéo aimes-tu ? Pourquoi ?

5. Tu étudies le français. Explique depuis quand, de quelle façon, et pour quelles raisons tu apprends cette langue.
6. Collectionnes-tu quelque chose (des timbres, des pièces, des modèles voitures, des poupées...)? Explique pourquoi. Qu'est-ce que tu aimes faire quand tu as du temps libre ?
7. Raconte un voyage que tu as fait, en Ukraine ou à l'étranger. Parle des villes et des régions visitées. Dis ce que tu as vu, quels moyens de transport tu as pris.
8. Quelle fête préfères-tu ? Pourquoi ? Décris-la à un ami francophone qui n'a pas pu y assister.
9. Tu as vu le film dont on parle beaucoup. Tu en parles à des amis. Quelles sont tes impressions ? Raconte l'histoire, parle des acteurs, de leur jeu, des décors, d'autres films de ce metteur en scène...
10. Parle de ton dernier anniversaire : quand et où tu as eu la fête, comment s'est passé la fête, qui tu as invité, quels cadeaux tu as reçus...
11. Qui est ton professeur préféré, pourquoi ? Comment est-il(elle) ? Quelle matière enseigne-t-il(elle) ? Et toi, voudrais-tu devenir enseignant(e) ?
12. Donne tes conseils à ta cousine comment il est mieux d'apprendre un long poème par cœur : de quelle façon, combien de temps...
13. Dans la rue, tu rencontres un Français de passage qui vient d'arriver et est un peu perdu. Il voudrait aller au centre, mais il ne sait pas très bien comment faire. Tu lui demandes ce qu'il cherche exactement et tu lui expliques le chemin.
14. Tu entres dans un magasin de vêtements pour acheter un vêtement de ton choix. Tu expliques ce que tu veux à la vendeuse (forme, couleur, occasions pour le mettre)...
15. A la veille d'une fête de famille, tu fais la liste des courses et tu vas au supermarché. Raconte ce que tu vas acheter, combien, quels prix...
16. Aimez-vous le sport ? Quel sport pratiquez-vous ? Quel est son rôle dans la vie des jeunes ?
17. La musique nous entoure toujours. Aimez-vous la musique ? Quels genres de musique aimez-vous ? Pourquoi ?
18. Imaginez que vous venez de revenir d'un autre pays. Racontez votre voyage à vos copains.
19. Aimez-vous les livres ? Quel genre littéraire préférez-vous ? Pourquoi ?
20. Vous prenez part au travail du cercle littéraire de votre école. Parlez de votre écrivain préféré, donnez une brève caractéristique de son œuvre.

Expression écrite 8^e

1. Pourquoi les enfants vont-ils à l'école?
2. Pourquoi aimes-tu l'Ukraine?
3. Ma famille c'est l'essentiel pour moi.

Compréhension écrite 8^e

Lisez les textes et faites les exercices qui les suivent.

Document I

La jeune fille, qui est très intelligente

Alexandre Robin visite un petit village du Pays Basque dans le sud de la France pour la fête du quinze août. L'après-midi les hommes jouent à la pelote.

Alexandre remarque une belle jeune fille qui regarde les danseurs. Il s'approche d'elle et lui dit:

— Mademoiselle, permettez-moi de me présenter. Je m'appelle Alexandre Robin, étudiant à l'Université de Bordeaux. Voulez-vous danser avec moi?

Elle accepte son invitation. Pendant la danse Alexandre essaie de faire une bonne impression sur elle. Il exagère en parlant de ses études (inventées), de sa famille riche (seulement en enfants) et de ses belles amies (qui n'existent que dans son imagination).

La jeune fille, qui est très intelligente, sait tout de suite qu'il ne dit pas la vérité. Elle décide de ne pas lui dire qu'elle le trouve menteur.

— A la fin de la fête, Alexandre lui demande:

— Puis-je vous accompagner chez vous?

— Non, merci, dit-elle. Ce n'est pas nécessaire. Mon chauffeur m'attend.

— Puis-je vous téléphoner?

— Mais oui, monsieur.

— Quel est votre numéro de téléphone?

— Il se trouve dans l'annuaire comme tous les numéros.

— Comment vous appelez-vous, mademoiselle?

— Mon nom est dans l'annuaire aussi.

Et sur ces mots, elle s'en va.

Choisissez: vrai ou faux

	Vrai	Faux
1. Alexandre Robin visite un petit village du Pays Basque dans le nord de la France.		
2. Les hommes jouent à la pelote.		

3. Alexandre remarque une belle jeune fille qui regarde les joueurs.		
4. Cette jeune fille lui plaît beaucoup et il l'invite à danser.		
5. Alexandre exagère tout en parlant de lui-même et de sa vie.		
6. Il est né dans une famille très riche.		
7. La jeune fille, pas très intelligente, comprend trop tard qu'il ne dit pas la vérité.		
8. Elle le trouve menteur.		
9. Alexandre lui propose de l'accompagner chez elle.		
10. A la fin de la soirée elle lui donne son numéro de téléphone.		

Document II

Une journée à l'école.

Le professeur appelle Paul au tableau et lui donne un problème à résoudre. Le garçon trouve vite la réponse au problème qui n'est pas difficile. Il reçoit une bonne note.

Le professeur lui dit: „Je vous mets une bonne note. Vous avez obtenu une bonne note". Paul a fait des progrès en mathématiques et aussi en langues. Il est l'un des plus forts en français et le meilleur en anglais.

Pendant la récréation, les élèves sortent tous dans la cour. Les plus jeunes jouent à cache-cache, à la marelle et d'autres jeux, les fillettes sautent à la corde. Les professeurs les observent du coin d'oeil, en causant entre eux. Les grands élèves jouent à la balle. Comme beaucoup de ses camarades, Paul préfère le football. Avec les copains, ils vont jouer dans la grande cour de l'école ou sur la pelouse spécialement aménagée. Après, les élèves vont manger à la cantine, puis ils retournent en classe.

Choisissez la réponse correcte et entourez-la.

- 1) Quelle leçon Paul a-t-il?
 - a) Paul a la leçon de russe.
 - b) Paul a la leçon des mathématiques.
 - c) Paul a la leçon de la gymnastique.
 - d) Paul a la leçon de la géographie.
- 2) Le professeur que fait-il?
 - a) Le professeur dit «bonjour» aux élèves.
 - b) Le professeur pose des questions.
 - c) Le professeur lit le texte.
 - d) Le professeur appelle Paul au tableau.
- 3) Pourquoi Paul est-il au tableau?
 - a) Pour dessiner.

- b) Pour raconter la poésie.
 - c) Pour résoudre un problème.
 - d) Pour chanter l'hymne national.
- 4) Est-ce que le problème est difficile?
- a) Le problème n'est pas difficile.
 - b) Le problème est difficile.
 - c) Le problème est très difficile.
 - d) Le problème est facile.
- 5) Le professeur qu'est-ce qu'il dit à Paul?
- a) Le professeur dit qu'il met une bonne note à Paul.
 - b) Le professeur dit qu'il ne met pas de note à Paul.
 - c) Le professeur dit que Paul n'a pas résolu le problème.
 - d) Le professeur dit qu'il met une mauvaise note à Paul.
- 6) Où vont les élèves pendant la récréation?
- a) Ils sortent de la classe.
 - b) Ils sortent tous dans la cour.
 - c) Ils vont dans la salle de gymnastique.
 - d) Ils vont dans le cabinet de chimie.
- 7) Que font les élèves pendant la récréation?
- a) Ils jouent dans la cour.
 - b) Ils chantent.
 - c) Ils dansent.
 - d) Ils regardent les compétitions sportives à la télé.
- 8) Quel jeu préfère Paul?
- a) Il préfère le volley-ball.
 - b) Il préfère le tennis.
 - c) Il préfère le basket.
 - d) Il préfère le football.
- 9) Les professeurs qu'est-ce qu'ils font pendant la récréation?
- a) Ils se reposent.
 - b) Ils vont à la maison.
 - c) Ils causent.
 - d) Ils observent les élèves en causant.
- 10) Où vont les élèves après?
- a) Ils vont manger dans la cantine.
 - b) Ils vont au musée.
 - c) Ils vont dans les salles d'études.
 - d) Ils vont au cinéma.

Document III

Le roi des animaux

On dit que le lion est le roi des animaux. Pourtant il n'est ni le plus grand, ni le plus fort, ni le rapide. Pourquoi donc ce titre a-t-il été donné au lion? Grâce à son caractère noble et fier. Il ne tue jamais un animal s'il n'a pas faim.

Il y a quelques centaines d'années les lions vivaient dans le Midi de l'Europe, aussi bien qu'en Afrique du Nord. Mais en 1893 le dernier lion a été tué en Algérie.

Actuellement, les lions vivent dans le Midi du Sahara, et on pense qu'il y en a encore des milliers. Le lion indien a été presque complètement exterminé au début du siècle dans les chasses organisées pour les officiers de l'armée britannique. Depuis, un programme de protection des lions a été créé. La chasse aux lions est interdite.

Le lion mène une vie sociale: il vit en familles composées d'un ou de deux mâles, quelques lionnes et les petits. Le lion mâle est sans doute le champion de paresse chez les grands animaux sauvages. Un mâle passe 20 heures sur 24 à se reposer. Le lion peut rester une semaine sans manger, mais quand il a l'occasion, il mange jusqu'à 40 kg de viande en un seul repas.

Par contre, les lionnes sont plus actives et agressives. Ce sont elles qui vont à la chasse. Le rôle principal du lion père est de protéger sa famille. Les jeunes sont élevés par toute la famille.

Choisissez: vrai ou faux

	Vrai	Faux
1. L'éléphant est le roi des animaux.		
2. Le caractère du lion est noble et fier.		
3. Il tue l'animal seulement quand il a faim.		
4. Le dernier lion a été tué en Russie.		
5. Le lion indien est complètement exterminé.		
6. La chasse aux lions n'est pas interdite.		
7. Le lion vit en famille d'un ou deux mâles et de quelques lionnes.		
8. Le lion mâle est le champion de paresse.		
9. Quand le lion a l'occasion il mange 5 kg de viande en un seul repas.		
10. Les lionnes vont à la chasse.		

Compréhension orale 9^e

Transcription du texte

Pierre, 23 ans, Étudiant, Versailles: " J'ai passé trois semaines de vacances dans la maison de mes parents. Des vacances joyeuses avec du soleil. Tout s'est bien passé. Je n'ai pas eu une seule minute pour m'ennuyer. Je me suis baigné, j'ai fait de la voile, j'ai failli gagner une régata! Le soir, j'ai fréquenté assidûment les bars et les discothèques avec les copains. Ça a fait mal au portefeuille. L'air de la mer a rechargé mes batteries, je suis en pleine forme. Je n'ai qu'une idée en tête: c'est de renouveler l'expérience l'année prochaine."

Caroline, 14 ans, Collégienne, Toulouse: " Cette année, mes parents ne sont pas partis en vacances parce qu'ils viennent de faire construire une maison. J'ai passé un mois chez ma tante à Cancale. Je me suis un peu ennuyée parce que je ne connaissais pas de jeunes de mon âge. Mes cousins sont plus jeunes que moi et un peu bêtes, ils ont passé leur temps à m'énervier! Heureusement, il a fait beau, je suis allée tous les jours à la plage et j'ai bouquiné. J'ai apporté une dizaine de livres. Autre point positif, j'ai pu regarder toutes les émissions de télé que je voulais parce que ma tante est beaucoup moins stricte que ma mère dans ce domaine. Mais je suis contente de rentrer à la maison et de retrouver mes copines!"

Anne, 44 ans, médecin, Paris: " Je suis arrivée ici épuisée. J'avais l'intention de ne rien faire et de me laisser vivre. La Bretagne est une région idéale pour se ressourcer. Le climat est doux, les paysages reposants, on est loin du stress de Paris. Je suis incapable de dire ce que j'ai fait. Je me suis promenée, j'ai regardé la mer, rien de très spécial. Je repars complètement apaisée, prête à affronter de nouveau les difficultés de la vie puisque je sais que je reviendrai bientôt".

Patrick, Reims, lycéen, 18 ans: " Content de mes vacances? Oui et non. Je voulais faire un tour d'Europe mais mes finances ne me le permettaient pas. Faute de mieux, je suis venu ici parce que ma famille y a une maison. Les vacances familiales, ce n'est pas génial! On ne peut pas faire ce qu'on veut. Il faut être là pour les repas et ne pas rentrer trop tard ! Et puis on rencontre toujours les mêmes personnes! Ce coin, c'est bien pour les vieux et les gosses mais pas pour les jeunes! Enfin j'exagère parce que je ne me suis pas ennuyé, j'ai fait du bateau toute la journée, on est même allé à Jersey et puis je me suis bien entendu avec mes cousins, on a bien rigolé".

Petra, 34 ans, Lyon, vétérinaire: "Je suis ravie de mes vacances bien qu'elles aient mal commencées, on nous a volé un sac sur le quai de la

gare. Mais ce qui a suivi, nous a fait oublier cet incident. Nous avons été émerveillés par le paysage. Nous avons fait la connaissance de gens charmants. C'était des vacances enrichis-santes. Notre seul regret est que ces vacances aient été trop courtes."

Compréhension orale 9^e

1. Remplissez la grille suivante en mettant une croix dans la case correspondante :

Je suis ...	<i>Pierre</i>	<i>Caroline</i>	<i>Patrick</i>	<i>Anne</i>	<i>Petra</i>
... vétérinaire					
... étudiant					
... lycéen					
... collégienne					
... médecin					
Je suis très content(e) de mes vacances					
Je suis content(e)					
Je n'ai pas aimé mes vacances					

2. Ecrivez un ou des prénoms des jeunes gens après chaque question:

- a) Qui s'est ennuyé le plus? _____
- b) Qui a fait une mauvaise expérience? _____
- c) Qui est content de rentrer? _____
- d) Qui s'est amusé le plus? _____
- e) Qui a passé les vacances les plus calmes? _____

3. Trouver l'information pour chaque personnage:

N ^o	Prénom	Age	Ville	Profession, occupation	Où a passé ses vacances?
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

Expression orale 9^e

1. Quelles sont les activités sportives que tu aimes et que tu pratiques, parfois ou de façon régulière? Décris-les et explique ce qui te plaît dans ces activités.
2. Tu es allé(e) passer des vacances chez ton oncle qui habite dans un petit village (dans une grande ville). Raconte ce que tu as fait. Est-ce que ce séjour t'a plu? Veux-tu y aller encore?
3. C'est un des jours de vacances d'été. Il pleut, tu es seul(e) et tu ne peux pas sortir. Raconte ce que tu fais.
4. Quels livres ou jeux vidéo aimes-tu? Pourquoi?
5. Tu étudies le français. Explique depuis quand, de quelle façon, et pour quelles raisons tu apprends cette langue.
6. Collectionnes-tu quelque chose(des timbres, des pièces, des modèles voitures, des poupées...)? Explique pourquoi. Qu'est-ce que tu aimes faire quand tu as du temps libre?
7. Raconte un voyage que tu as fait, en Ukraine ou à l'étranger. Parle des villes et des régions visitées. Dis ce que tu as vu, quels moyens de transport tu as pris.
8. Quelle fête préfères-tu? Pourquoi? Décris-la à un ami francophone qui n'a pas pu y assister.
9. Tu as vu le film dont on parle beaucoup. Tu en parles à des amis. Quelles sont tes impressions? Raconte l'histoire, parle des acteurs, de leur jeu, des décors, d'autres films de ce metteur en scène...
10. Parle de ton dernier anniversaire: quand et où tu as eu la fête, comment s'est passé la fête, qui tu as invité, quels cadeaux tu as reçus...
11. Qui est ton professeur préféré, pourquoi? Comment est-il(elle)? Quelle matière enseigne-t-il(elle)? Et toi, voudrais-tu devenir enseignant(e)?
12. Donne tes conseils à ta cousine comment il est mieux d'apprendre un long poème par cœur: de quelle façon, combien de temps...
13. Dans la rue, tu rencontres un Français de passage qui vient d'arriver et est un peu perdu. Il voudrait aller au centre, mais il ne sait pas très bien comment faire. Tu lui demandes ce qu'il cherche exactement et tu lui expliques le chemin.
14. Tu entres dans un magasin de vêtements pour acheter un vêtement de ton choix. Tu expliques ce que tu veux à la vendeuse (forme, couleur, occasions pour le mettre)...
15. A la veille d'une fête de famille, tu fais la liste des courses et tu vas au supermarché. Raconte ce que tu vas acheter, combien, quels prix...

16. Aimez-vous le sport? Quel sport pratiquez-vous? Quel est son rôle dans la vie des jeunes?
17. La musique nous entoure toujours. Aimez-vous la musique? Quels genres de musique aimez-vous? Pourquoi?
18. Imaginez que vous venez de revenir d'un autre pays. Racontez votre voyage à vos copains.
19. Aimez-vous les livres? Quel genre littéraire préférez-vous? Pourquoi?
20. Vous prenez part au travail du cercle littéraire de votre école. Parlez de votre écrivain préféré, donnez une brève caractéristique de son œuvre.

Expression écrite 9^e

1. Pourquoi, en avenir, voudrais-tu choisir la profession de tes parents?
2. Dans ma vie, les meilleurs moments ce sont les moments passés avec mes amis.
3. Pourquoi aimes-tu la rentrée et comment te prépares-tu?

Compréhension écrite 9^e

Lisez les textes et faites les exercices qui les suivent.

Document I.

La petite ville japonaise d'Obama fête l'élection d'Obama

La petite ville japonaise d'Obama a fêté dans la liesse la victoire de Barack Obama, en chantant et en dansant la hula, la danse traditionnelle de Hawaï où est né le nouveau président américain.

Un océan sépare les côtes américaines de ce petit port de pêche de 32.000 habitants -- Obama signifie "petite plage" en japonais -- situé sur la mer du Japon, qui a soutenu le candidat démocrate tout au long de sa campagne.

Des dizaines de journalistes avaient convergé mercredi vers la petite ville d'Obama, qui était il y a un an encore uniquement connue par ses baguettes en laque et ses maquereaux.

C'est le candidat Obama qui, le premier, a signalé l'homonymie avec le port de pêche. Lors d'une interview en 2006 à la télévision japonaise TBS, il a raconté qu'un douanier contrôlant son passeport à l'aéroport de Tokyo lui avait dit qu'il était originaire d'Obama, Japon.

Un moine bouddhiste local, Shoryu Tamagawa, a vu le reportage et a alors convaincu le maire de la ville d'envoyer à Obama un porte-bonheur et une paire de baguettes laquées.

"Obama va rassembler des peuples de différentes races et le bouddhisme unit des dieux différents. Nous pensons pareil", a-t-il souligné.

Trouvez, dans le texte, les réponses aux questions suivantes (8 réponses x 1 point = 8 points):

1. Dans quel état est né le président actuel des Etats Unis Barack Obama?
.....
2. Où se trouve cette ville japonaise?
.....
3. Comment s'appelle la danse traditionnelle de Hawaï?
.....
4. Par quoi cette ville est-elle connue au Japon?
.....
5. Qu'est-ce qu'on a envoyé à Barack Obama du Japon, de la ville d'Obama?
.....
6. Est-ce que Barack Obama connaissait l'existence de la ville d'Obama?
.....
7. Qui est arrivé dans la ville d'Obama le jour d'élection de Barack Obama président?
.....
8. Comment se traduit le mot «obama» du japonais?
.....

Document II.

Comment parler du Sud sans parler de la pétanque, le jeu de boules qui est la distraction populaire par excellence? Son nom vient du fait qu'on y joue les "pieds tanqués" (joints et sans bouger, en provençal) . C'est un loisir "prenant" qui se joue de 7 à 77 ans. Pour y jouer, il vous faut des boules de pétanque, un cochonnet (ou bouchon) et un mètre (pour les cas litigieux).

Comment y joue-t-on? C'est très facile. Il faut une surface en terre et plutôt plate. D'abord, on forme des équipes de trois (triplettes) ou de quatre (quadrettes). Ensuite, on pointe un coup pour voir quelle équipe aura le cochonnet en premier. Pour cela, on trace un cercle sur le sol et un joueur lance le cochonnet où il veut.

Le cochonnet doit se trouver à 6 mètres minimum du cercle et 10 mètres maximum. Voilà, le jeu peut commencer et le premier joueur peut pointer, c'est-à-dire lancer sa boule le plus près du cochonnet. Ensuite c'est à l'autre équipe de jouer. Tant qu'une équipe a des boules et que celles-ci ne sont pas les plus proches du cochonnet, ce sera à elle de jouer.

Si une boule se colle au cochonnet, un "tireur" de l'équipe adverse devra la déloger en la frappant avec la sienne. S'il la touche du premier coup et que sa propre boule se met à la place de celle de l'adversaire, on appelle cela un "carreau".

L'équipe qui a le plus de boules près du cochonnet marquent le nombre de points correspondant au nombre de boules.

On a souvent recours au mètre pour les points litigieux ou douteux. En général, les parties de pétanque finissent toujours par un petit "pastaga" (*un pastis**, alcool à base d'anis) au bistrot ou troquet du coin.

Choisissez: vrai ou faux? (12 réponses x 1 point = 12 points)

	vrai	faux
1. Le jeu à la pétanque est traditionnel pour le Midi de la France.		
2. C'est un jeu pour les adultes.		
3. C'est un jeu de billes.		
4. On jou à la pétanque sur le stade.		
5. C'est un jeu d'équipe.		
6. On lance des boules vers le cochonnet.		
7. Le cochonnet se trouve à 10 mètres minimum du cercle.		
8. Pour savoir qui a gagné, on compte des points.		
9. Une triplette se compose de trois personnes-joueurs.		
10. Le nom «la pétanque» vient des mots en provençal.		
11. «Un carreau» c'est une équipe de quatre joueurs.		
12. Souvent, après le jeu, on va au café pour prendre du thé ou du café.		

Document III

On sait bien que les espaces verts améliorent la qualité de l'air. Une étude montre qu'ils sont aussi bons pour notre santé et notre moral. Selon une étude récente menée par un journal médical britannique, les parcs sont bénéfiques pour notre comportement et notre sécurité. Il suffit de regarder une plante 4 à 6 minutes pour que notre corps réagisse: rythme cardiaque plus régulier, tension artérielle plus basse et muscles détendus. Bref, on se relaxe! La présence de nature dans notre environnement (habitation,

quartier, collègue) répondrait à un besoin essentiel. Dans les hôpitaux, la présence de jardins favoriserait même la guérison des malades. Voir des arbres par la fenêtre de sa chambre d'hôpital améliore la convalescence et réduit le besoin de médicaments antidouleur. Quand on est moins stressé, on est moins agressif. À Chicago (Etats-Unis), on a observé une baisse du nombre de crimes dans les quartiers entourés de végétation. La nature permet aux habitants de se ressourcer, mais elle les incite aussi à passer plus de temps ensemble dehors dans les jardins.

Choisissez la bonne variante (plusieurs sont possibles) (10 points)

1. L'étude est réalisée par un journal médical (2 points)
 - a) italien;
 - b) français;
 - c) anglais;
 - d) américain.
2. Les plantes sont bénéfiques pour notre (4 points)
 - a) santé;
 - b) comportement;
 - c) moral;
 - d) sécurité.
3. La présence des plantes dans les hôpitaux favorise (2 points)
 - a) la mortalité des malades;
 - b) la guérison des malades;
 - c) l'état d'hygiène;
 - d) l'ambiance.
4. Dans les quartiers américains entourés de végétation, le nombre de crimes (1 point)
 - a) a augmenté;
 - b) a baissé;
 - c) est resté le même;
 - d) a doublé.
5. Combien de minutes faut-il regarder une plante pour ressentir une réaction du corps? (1 point)
 - a) quatre à seize;
 - b) quatorze à six;
 - c) quatre;
 - d) quatre à six.

Compréhension orale 10^e

Transcription du texte

La côte d'Azur des écrivains

Si la Côte d'Azur ne fut jamais un véritable foyer intellectuel, elle a cependant attiré nombre d'écrivains parmi les plus grands ou les plus originaux, qui s'y installèrent le temps d'une saison ou d'une décennie, pour produire une œuvre loin des grisailles du nord ou des tourments de l'Histoire.

Pourquoi la Côte d'Azur? Les raisons invoquées tiennent souvent à la promesse d'un séjour bénéfique pour la santé. On vient se régénérer. On s'y exile aussi, mais l'exil y est plus doux qu'ailleurs.

Et si la Côte d'Azur n'est quasiment jamais une véritable "patrie", elle est par contre une terre d'élection que le travail de l'écriture transfigure. L'écrivain intériorise le paysage méditerranéen et s'approprie un imaginaire de ciels ensoleillés, de mer bleue, de montagnes et de silence. Le Midi revitalise les écrivains. La Côte d'Azur fonctionne comme un mythe collectif. Ce sera en la considérant "comme un pays imaginaire" qu'on s'approchera le plus de sa "réalité". Ce pays chimérique, c'est le bonheur retrouvé d'une vie rêvée.

Quels sont les écrivains qui ont marqué de leur empreinte l'image que nous avons de la Côte d'Azur ? Y a-t-il un style propre à l'invention de ce mythe littéraire au succès duquel des Fitzgerald, des Cocteau, des Nietzsche, des Apollinaire ont contribué en y fixant leur propre légende ? Dans *La Côte d'Azur des Ecrivains*, il s'agit de montrer comment cette région a été propice à l'univers narratif, poétique ou philosophique.

Sur ce bord de mer, le génie du lieu se manifeste, l'émerveillement se produit, des œuvres prennent leur essor et s'achèvent. Tout le monde est venu sur la Côte d'Azur et il faut savoir que, pour plus d'un auteur, le littoral des Alpes-Maritimes fut une formidable découverte et un réel appel à l'invention littéraire.

La Côte d'Azur des Ecrivains présente un panorama inédit des écrivains qui ont fréquenté la Côte d'Azur entre le début du dix-huitième siècle et le milieu du vingtième. Les séjours de plus d'une centaine d'écrivains importants y sont décrits et environ cent cinquante autres auteurs sont mentionnés. Ce livre est composé d'articles classés par ordre alphabétique. Sa double forme de dictionnaire et de guide est une solution pratique qui permet au lecteur, d'une part, d'aller directement vers le sujet de son choix et, d'autre part, de lier la description du séjour littéraire à des lieux identifiés de façon aussi précise que possible.

La Côte d'Azur des Ecrivains est édité par EDISUD, La Calade, RN7, Aix-en-Provence.

Compréhension orale 10^e

I. Choisissez une ou plusieurs bonne(s) réponse(s): (20 points)

- 1) *La Côte d'Azur des Ecrivains* est ... :
 - a) une émission radio;
 - b) un livre;
 - c) une émission télé;
 - d) une exposition.
- 2) Dans «*La Côte d'Azur des Ecrivains*» on parle des écrivains ... :
 - a) des 18 – 19 siècles;
 - b) des 19 – 20 siècles;
 - c) des 18 – 20 siècles;
 - d) des 17 – 20 siècles.
- 3) Sur la côte d'Azur, se sont reposés et ont œuvré plus de ... grands écrivains.
 - a) 100; b) 150; c) 200; d) 50.
- 4) Le paysage mythique méditerranéen, c'est... :
 - a) la mer bleue;
 - b) le silence;
 - c) les champs en fleurs;
 - d) le ciel ensoleillé;
 - e) beaucoup de touristes.
- 5) *La Côte d'Azur des Ecrivains* est classé par ... :
 - a) siècle;
 - b) roman;
 - c) école littéraire;
 - d) ordre alphabétique.
- 6) Les écrivains nommaient la Côte d'Azur...
 - a) un pays imaginaire;
 - b) une vie rêvée;
 - c) la terre des légendes;
 - d) un pays chimérique.
- 7) La Côte d'Azur a été visitée par ... :
 - a) Apollinaire;
 - b) Cocteau;
 - c) Hugo;
 - d) Voltaire;
 - e) Dumas.
- 8) La Côte d'Azur se trouve dans le département... :
 - a) Alpes de Haute Provence;
 - b) Pyrénées-Atlantiques;

- c) Seine-et-Marne;
- d) Alpes-Maritimes.

9) *La Côte d'Azur des Ecrivains* a apparu à ...:

- a) Paris;
- b) Nice;
- c) Aix-en-Provence;
- d) Cannes.

10) *La Côte d'Azur des Ecrivains* a la forme de ...:

- a) guide touristique;
- b) album photo;
- c) dictionnaire;
- d) bibliographie.

11) La Côte d'Azur a été et reste toujours une région avec son univers ...:

- a) intellectuel;
- b) philosophique ;
- c) industrielle;
- d) poétique;
- e) culturel.

12) La Côte d'Azur a été et reste toujours bénéfique pour:

- a) le travail et la création;
- b) la santé et le moral;
- c) les maladies et le manque d'inspiration.

II. Vrai ou faux? Remplissez le tableau:

(10 réponses x 2ps. = 20 points)

	vrai	faux	on ne sait pas
1. La côte d'Azur a toujours été le foyer des intellectuels.			
2. Certains écrivains y passaient des saisons et des décennies.			
3. Souvent, les écrivains choisissaient la Côte d'Azur pour commencer ou finir leurs œuvres.			
4. On venait ici pour se régénérer et se revitaliser.			
5. <i>La Côte d'Azur des Ecrivains</i> donne les biographies de tous les écrivains importants.			
6. <i>La Côte d'Azur des Ecrivains</i> donne la description des séjours littéraires sur ce bord de mer.			
7. Le Nord de la France est gris.			
8. Dans <i>La Côte d'Azur des Ecrivains</i> plus de 150 écrivains sont mentionnés.			
9. Dans <i>La Côte d'Azur des Ecrivains</i> on parle des lieux et des personnes.			
10. La Côte d'Azur, c'est un endroit d'exil des écrivains.			

Expression orale 10^e

1. Les jeux vidéo nuisent à l'apprentissage. Partages-tu cette opinion? Joues-tu aux jeux vidéo? Combien de temps par semaine? Tes parents sont-ils d'accord ou t'interdisent-ils de jouer parfois?
2. Tu veux t'habiller à la mode. Tu expliques pourquoi à tes parents qui ne sont pas d'accord puisque ça coûte trop cher et que tu vas perdre ta personnalité.
3. Décris un anniversaire auquel tu as assisté récemment. Tu t'es bien amusé(e)? Voudrais-tu avoir le même ou changerais-tu quelque chose? Pourquoi?
4. Quel est pour toi le meilleur endroit pour aller en vacances ? Préfères-tu la ville, la campagne, la mer, la montagne? Explique pourquoi et en quoi est-ce différent de l'endroit où tu habites.
5. La publicité à la télévision, tu l'aimes / tu ne l'aimes pas beaucoup / tu ne l'aimes pas du tout. Dis pourquoi. Quels sont les avantages et inconvénients de la publicité?
6. Vous avez lu récemment un livre que vous avez adoré. Vous le conseillez à votre ami et vous lui racontez l'histoire.
7. L'uniforme est-il obligatoire dans votre école ? Doit-il l'être? Quel est votre opinion? Ne pensez-vous pas que chaque élève doive être habillé comme il veut?
8. Vous rencontrez un(e) ami(e) que vous n'avez pas vu(e) depuis longtemps. Vous lui racontez votre vie d'écolier et personnelle. Vous répondez aussi à ses questions.
9. Vous voulez vendre votre portable, vous avez mis une annonce dans le journal. Une personne vous contacte et vous demande des renseignements. Discutez de la date d'achat, du prix, des avantages de votre modèle ...
- 10 «L'ordinateur vous isole du monde». Voici le point négatif de ce nouvel outil. Pouvez-vous argumenter? Expliquez quels sont les autres points positifs ou négatifs quant à l'invention informatique.
- 11 Aujourd'hui les gens cherchent la perfection physique. Cette recherche est due notamment à la télévision, aux médias qui nous donnent une image idyllique de la réalité. Donne ton opinion à ce sujet et explique quelles sont les conséquences de ce monde du paraître.
- 12 Faire un régime pour être mince et en bonne santé comme dans les magazines? Doit-on ressembler aux stars des magazines et suivre des diètes ou doit-on privilégier le plaisir de manger en toute circonstance?
- 13 Avoir des diplômes est indispensable pour réussir dans la vie. Quelle est ton opinion à ce sujet? Comment choisir une orientation

professionnelle et universitaire? Penses-tu que l'on puisse avoir un diplôme dans un domaine spécifique tout en faisant carrière dans un autre domaine? Explique comment.

- 14 Un adolescent doit avoir de l'argent de poche et pouvoir l'utiliser comme il le veut. Es-tu d'accord? Explique quelles sont les conséquences négatives et positives de ce phénomène.
- 15 «Les filles sont plus raisonnables que les garçons». N'est-ce qu'une fabulation ou une réalité? Explique ton point de vue avec des exemples personnels.
- 16 L'écologie, c'est ton problème aussi ou celui des autres? Que peut-on faire pour aider la protection de la planète? Quelles sont les différentes façons d'être «écolo» au quotidien?
- 17 Les sportifs professionnels gagnent énormément d'argent. Selon toi, est-ce tout à fait normal? Pourquoi? Voudrais-tu être l'un de ces sportifs? Explique ta position.
- 18 Qu'est-ce qu'être à la mode? Explique avec des exemples. Penses-tu qu'il faut attacher une importance à la mode? Quelles peuvent être les conséquences?
- 19 Combien êtes-vous dans ta famille? Voudrais-tu, en avenir, avoir beaucoup d'enfants ou avoir une petite famille? Est-ce facile d'élever des enfants et qu'est-ce que cela veut dire, pour toi, être une bonne mère ou un bon père?
- 20 Il y a beaucoup de publicité à la télévision, aux journaux, dans la rue. Laquelle est ta préférée? Quelle est ton attitude envers ce «genre d'art contemporain»?

Expression écrite 10^e

1. Le voyage que je voudrais faire l'année prochaine.
2. Mes souvenirs de l'école primaire.
3. Mes projets pour la vie.

Compréhension écrite 10^e

Lisez les texte et faites les exercices qui les suivent.

Document I.

Qui vivra verra ...

Ça y est ! Les hommes vont bientôt coloniser la lune et les autres planètes. Les scientifiques sont formels: la vie sera possible dans l'espace d'ici quelques décennies.

Tout d'abord, des navettes interstellaires transporteront la population de la Terre que nous aurons rendue inhabitable par notre comportement irresponsable. Nous irons alors nous installer dans de petits villages aseptisés et protégés des rayons du soleil par une bulle à l'intérieur de laquelle nous pourrions respirer sans équipement spécifique.

En outre, nous ne nous nourrirons non plus de légumes, de viande ou de poisson mais de petites tablettes que les "ennemis du goût" fabriqueront, pour notre plus grand malheur.

De plus, comme les microbes deviendront le plus grand des dangers que nous aurons à combattre, il faudra tout recycler. On ne pourra plus utiliser le plastique, le pétrole ni les autres matières premières car elles auront explosé en même temps que la Terre à la suite d'une gigantesque catastrophe nucléaire. Seule l'énergie solaire sera utilisée.

Par ailleurs, les transports aussi changeront: on recevra dès la naissance une montre sur laquelle il suffira de taper la destination souhaitée et on y sera instantanément.

Ensuite, en ce qui concerne les communications, elles évolueront aussi: les scientifiques grefferont des implants dans le cerveau des enfants dès l'âge d'un an, ce qui fera de la télépathie le premier moyen de transmission d'informations. Ainsi, pour le fax, on lira mentalement le texte puis on l'enverra après qu'on aura contacté la personne à qui il s'adresse. Pour indiquer la fin de la transmission, on clignera des yeux deux fois.

L'école n'existera plus parce que les enfants acquerront les connaissances en recevant des implants de chaque matière. Ces derniers permettront également une mise à jour automatique en fonction des besoins ou des découvertes.

Enfin, l'industrie pharmaceutique connaîtra alors une croissance extraordinaire puisque la technologie aura bourré notre cerveau avec toutes ces choses et que nous devons prendre des médicaments contre les maux de tête trois fois par jour.

Exercice I. Cochez une des cases «Oui» ou «Non» en correspondance avec ce texte fantastique:

	oui	non
1. Dans plus de dix ans, les gens pourront vivre sur la Lune.		
2. Il n'y aura pas d'école pour les enfants.		
3. Il n'y aura plus de vie sur la Terre.		
4. Il est possible de respirer dans l'espace sans équipement spécifique.		
5. Les gens pourront respirer dans une bulle sans scaphandre.		

6. La pharmacie sera plus développée.		
7. Il n'existera plus de matières premières sur la Terre.		
8. Il faudra recycler le pétrol et l'aluminium pour recevoir le plastique.		
9. Les gens auront des implants dans le cerveau.		
10. On utilisera l'énergie nucléaire.		

Exercice II. Choisissez une bonne réponse :

1. Pour se déplacer, en avenir, il y aura... .
 - a) un airbus;
 - b) un tapis volant;
 - c) une montre;
 - d) des rollers volants.
2. Où vivront les gens?
 - a) dans les villes isolées lunaires;
 - b) dans les villages protégés des rayons du soleil;
 - c) dans les caves aseptisées;
 - d) dans les laboratoires pharmaceutiques.
3. Que mangeront les gens?
 - a) des légumes;
 - b) de la viande;
 - c) du poisson;
 - d) des tablettes.
4. Qui sera le plus grand ennemi de l'homme?
 - a) des extraterrestres;
 - b) des microbes;
 - c) la Terre;
 - d) le Soleil.
5. Comment l'information sera-t-elle transmise?
 - a) par le fax;
 - b) par la télépathie;
 - c) par la navette interstellaire;
 - d) par une petite tablette.

Document II

Les poissons que tu vois sur l'étal du poissonnier ne représentent que la moitié de ceux pris dans les filets des pêcheurs. Où sont passés les autres? Ils sont rejetés en mer par les pêcheurs avant d'arriver au port parce qu'ils sont trop petits ou qu'ils ne correspondent pas aux espèces demandées par les consommateurs. Ils sont des millions de tonnes, chaque année, à être

pêchés puis rejetés par-dessus bord, déjà morts. «Pour chaque poisson pêché, un autre est rejeté en mer», constate Karoline Schadt, une écologiste allemande. Les mers du monde se vident, alors que faire pour éviter ce gaspillage? L'Union européenne a pris des mesures concrètes pour freiner la trop grande mortalité des poissons. En 2009, tous les poissons pêchés doivent être ramenés au port. Si les pêcheurs dépassent la quantité autorisée, ils sont obligés de pêcher moins l'année suivante. Cette mesure devrait les inciter à utiliser des filets laissant passer les petits poissons, qui auront ainsi le temps de grandir et de se reproduire.

Remplissez le tableau donné:

	<i>vrai</i>	<i>faux</i>	<i>on ne sait pas</i>
1. La pêche intensive vide les océans.			
2. L'Union européenne vient au secours des poissons.			
3. Des milles de tonnes des poissons pris dans les filets des pêcheurs sont rejetés morts dans la mer.			
4. D'après l'Union européenne, tous les poissons pêchés doivent être pris au bord.			
5. L'Union européenne est préoccupée du problème de la mortalité des pêcheurs.			
6. Karoline Schadt est une écologiste anglaise.			
7. On rejette des poissons qui sont trop grands.			
8. Si les pêcheurs dépassent les quotas autorisés, ils seront obligés de pêcher plus de poissons l'année suivante.			
9. Les pêcheurs sont obligés d'utiliser les filets qui laissent passer les petits poissons.			
10. On consomme très peu d'espèces de poissons.			

Document III

Lorsque l'on vient à Nice, il faut profiter de toutes les activités offertes par la ville. Il est donc fortement conseillé de découvrir les beautés de la flore et de la faune méditerranéennes.

Comme il n'est pas possible de plonger à Nice même, il faut se rendre dans la rade de Villefranche en bateau avec un club.

Cette activité qui s'adresse aux adultes mais aussi aux enfants motivés est proposée par une équipe jeune, dynamique et professionnelle. Le club fournit tout l'équipement dont vous ne disposez pas, c'est-à-dire palmes, masque, combinaison, stabilisateur et bouteille. Il assure également une formation pour ceux qui désirent passer des diplômes nationaux ou internationaux (P.A.D.I) sous forme de stages intensifs.

Il est bien entendu possible de faire un simple baptême au cours duquel on vous apprend les rudiments et les règles de sécurité.

Une fois muni d'un certificat médical obligatoire, équipé et "briefé", vous partez alors en bateau pour la rade de Villefranche. Là, vous vous laissez émerveiller et étonner par le ballet des poulpes et des murènes, la beauté des coraux.

Vous retrouvez la sérénité bienfaisante du monde du silence. Pour reprendre contact en douceur avec la réalité, un apéritif et une dégustation de produits régionaux vous sont offerts par l'équipe d'encadrement. Une ambiance chaleureuse et décontractée vous donne envie de toujours revenir partager ces rares moments d'émotion.

Ecole de plongée LE POSEIDON, quai Lunel-port de Nice

Pour plus de renseignements, contactez Thierry

au 04 92 00 43 86 ou 06 11 80 81 81

Répondez aux questions suivantes:

1) Qui peut faire de la plongée méditerranéenne?

2) Quel équipement est-il nécessaire pour la plongée?

3) Comment arrive-t-on de Nice dans la rade de Villefranche?

4) Quels habitants de la mer est-il possible d'y voir?

5) Quelles activités sur le bord vous attendent-elles après la plongée?

Compréhension orale 11^e

Sondage sur les loisirs

- Allo, bonjour, Mademoiselle Guéran ?
- Allo oui? Bonjour.
- Alain Chaussard de l'Institut National des Statistiques et des Etudes Economiques. L'I.N.S.E.E. fait un sondage sur les loisirs des Français. Je voudrais vous poser quelques questions, vous avez quelques minutes à m'accorder s'il vous plaît?
- Oui, mais 5 minutes seulement.
- C'est parfait, merci.
- Puis-je vous demander votre date de naissance?
- Je suis née le 19 décembre 1981.
- Vous avez une activité professionnelle?
- Oui, je suis vendeuse dans un grand centre commercial.
- Vous pratiquez un sport, Mademoiselle?
- Oui, le basket.
- Vous vous entraînez régulièrement?
- Comme je travaille un week-end sur deux, je ne peux pas faire autant de sport que je voudrais. Mais, je m'entraîne 2 ou 3 fois par semaine dans un club, ce qui fait en moyenne 5 heures de sport par semaine. De plus, le samedi ou le dimanche, je participe assez souvent à des matchs.
- Pourquoi faites-vous du sport?
- Je fais du sport principalement pour me maintenir en forme, pour me détendre et évacuer mon stress car vous savez, mon métier n'est pas facile. Il y a autant de clients charmants que de clients désagréables ou mal lunés.
- Pourquoi avez-vous choisi de faire du basket?
- Parce qu'au sein d'une équipe, on apprend à avoir un esprit d'équipe et à être solidaire.
- Il vous arrive de regarder le sport à la télé?
- Rarement puisque je ne trouve pas beaucoup de temps. Par contre, quand de grands événements, comme par exemple les Jeux Olympiques, sont diffusés, je suis la première à allumer mon poste.
- Pendant votre temps libre, vous consacrez du temps à d'autres activités?
- En général, je fais des balades avec mes amis et je bricole chez moi, j'aime bien le bricolage, la décoration d'intérieur.
- Et bien Mademoiselle, je vous remercie d'avoir répondu si gentiment à toutes mes questions.

- De rien.
- Passez une excellente journée!
- Merci, au revoir.

Compréhension orale 11^e

I. Ecoutez le document deux fois et cochez une bonne case:

1) Qui parle?

- deux dames
- deux hommes
- un homme et une femme
- on ne sait pas

2) L'Institut National des Statistiques et des Etudes Economiques fait un sondage sur:

- les loisirs des Italiens
- les activités sportives des Anglais
- les préférences alimentaires des Français
- les loisirs des Français

3) Mademoiselle Guéran ne peut parler au téléphone que:

- dix minutes
- deux minutes
- sept minutes
- cinq minutes

4) Mademoiselle Guéran fait du sport pour:

- passer le temps avec ses copines
- être en bonne forme
- maigrir
- prendre des kilos

5) Quelle est sa profession?

- coiffeuse
- vendeuse
- enseignante
- directeur d'un grand centre commercial

6) Quand est-elle née?

- en hiver
- au printemps
- en automne
- en été

7) Quel sport pratique-t-elle?

- le jogging
- la natation

- le basket
le volley
- 8) Combien d'heures par semaine fait-elle du sport?
dix heures
deux heures
cinq heures
dix neuf heures
- 9) Que fait-elle pendant le temps libre?
elle bricole
elle dort
elle regarde la télé
elle fait du ménage
- 10) Comment se sent-elle au travail?
stressée
calme
charmante
mal lunée

II. Vrai ou faux? Trouvez la réponse:

	vrai	faux
1. Mademoiselle Guéran travaille tous les week-ends.		
2. Mademoiselle Guéran participe souvent aux matchs.		
3. Elle pratique un sport d'équipe.		
4. Elle n'aime pas les Jeux Olympiques.		
5. Elle regarde toujours le sport à la télé.		
6. Mademoiselle Guéran n'a pas beaucoup de temps libre.		
7. Pour faire du sport, elle va au stade.		
8. Sa profession est difficile.		
9. On lui a demandé sa date de naissance.		
10. On lui a demandé sa situation de famille.		

Expression orale 11^e

1. Les jeux vidéo nuisent à l'apprentissage. Partages-tu cette opinion? Joues-tu aux jeux vidéo? Combien de temps par semaine? Tes parents sont-ils d'accord ou t'interdisent-ils de jouer parfois?
2. Tu veux t'habiller à la mode. Tu expliques pourquoi à tes parents qui ne sont pas d'accord puisque ça coûte trop cher et que tu vas perdre ta personnalité.

3. Décris un anniversaire auquel tu as assisté récemment. Tu t'es bien amusé(e)? Voudrais-tu avoir le même ou changerais-tu quelque chose? Pourquoi?
4. Quel est pour toi le meilleur endroit pour aller en vacances? Préfères-tu la ville, la campagne, la mer, la montagne? Explique pourquoi et en quoi est-ce différent de l'endroit où tu habites.
5. La publicité à la télévision, tu l'aimes / tu ne l'aimes pas beaucoup / tu ne l'aimes pas du tout. Dis pourquoi. Quels sont les avantages et inconvénients de la publicité?
6. Vous avez lu récemment un livre que vous avez adoré. Vous le conseillez à votre ami et vous lui racontez l'histoire.
7. L'uniforme est-il obligatoire dans votre école? Doit-il l'être? Quel est votre opinion? Ne pensez-vous pas que chaque élève doive être habillé comme il veut?
8. Vous rencontrez un(e) ami(e) que vous n'avez pas vu(e) depuis longtemps. Vous lui racontez votre vie d'écolier et personnelle. Vous répondez aussi à ses questions.
9. Vous voulez vendre votre portable, vous avez mis une annonce dans le journal. Une personne vous contacte et vous demande des renseignements. Discutez de la date d'achat, du prix, des avantages de votre modèle ...
10. «L'ordinateur vous isole du monde». Voici le point négatif de ce nouvel outil. Pouvez-vous argumenter? Expliquez quels sont les autres points positifs ou négatifs quant à l'invention informatique.
11. Aujourd'hui les gens cherchent la perfection physique. Cette recherche est due notamment à la télévision, aux médias qui nous donnent une image idyllique de la réalité. Donne ton opinion à ce sujet et explique quelles sont les conséquences de ce monde du paraître.
12. Faire un régime pour être mince et en bonne santé comme dans les magazines? Doit-on ressembler aux stars des magazines et suivre des diètes ou doit-on privilégier le plaisir de manger en toute circonstance?
13. Avoir des diplômes est indispensable pour réussir dans la vie. Quelle est ton opinion à ce sujet? Comment choisir une orientation professionnelle et universitaire? Penses-tu que l'on puisse avoir un diplôme dans un domaine spécifique tout en faisant carrière dans un autre domaine? Explique comment.
14. Un adolescent doit avoir de l'argent de poche et pouvoir l'utiliser comme il le veut. Es-tu d'accord? Explique quelles sont les conséquences négatives et positives de ce phénomène.
15. «Les filles sont plus raisonnables que les garçons». N'est-ce qu'une

- fabulation ou une réalité? Explique ton point de vue avec des exemples personnels.
16. L'écologie, c'est ton problème aussi ou celui des autres? Que peut-on faire pour aider la protection de la planète? Quelles sont les différentes façons d'être «écolo» au quotidien?
 17. Les sportifs professionnels gagnent énormément d'argent. Selon toi, est-ce tout à fait normal? Pourquoi? Voudrais-tu être l'un de ces sportifs? Explique ta position.
 18. Qu'est-ce qu'être à la mode? Explique avec des exemples. Penses-tu qu'il faut attacher une importance à la mode? Quelles peuvent être les conséquences?
 19. Combien êtes-vous dans ta famille? Voudrais-tu, en avenir, avoir beaucoup d'enfants ou avoir une petite famille? Est-ce facile d'élever des enfants et qu'est-ce que cela veut dire, pour toi, être une bonne mère ou un bon père?
 20. Il y a beaucoup de publicité à la télévision, aux journaux, dans la rue. Laquelle est ta préférée? Quelle est ton attitude envers ce «genre d'art contemporain»?

Expression écrite 11^e

1. Vous êtes parti(e) en voyage pendant les vacances d'été. Décrivez en détails votre expérience, des lieux visités, de nouvelles personnes rencontrées ainsi que vos impressions.
2. Vous avez participé à un évènement culturel ou politique que vous avez fortement apprécié. Vous vous en souvenez encore très bien et racontez ce moment que vous avez vécu.
3. Aimer le sport signifie le regarder à la télévision. Etes-vous d'accord? Qu'apporte la télévision au sport? Quels sont les avantages du sport en direct plutôt qu'à la télévision?

Compréhension écrite 11^e

Lisez les documents et faites les exercices d'après les texte

Document 1.

Le conte de fée de Lorie

Il était une fois une jeune fille au physique d'ange et à la voix de miel... Lorie, 18 ans, rêvait d'être un jour une star de la chanson. Mais les choses sont loin d'être aussi simples lorsqu'on s'appelle simplement Lorie et que personne ne vous connaît... Après avoir enregistré quelques titres, Lorie, accompagnée de son producteur, fait la tournée des maisons de disques... en vain. Jusqu'au jour où elle envoie son disque à peoplesound.fr, qui s'entho-

usiasme et décide de le présenter aux internautes. Le public va décider...

Et soudain, c'est le succès. Le nombre de téléchargements explose, les auditeurs sont enflammés et en redemandent: Lorie vient de gagner la première manche (la plus déterminante!) qui va la conduire à enfin réaliser son rêve, devenir une star! Persuadé du potentiel énorme de cette jeune chanteuse, peoplesound.fr en parle alors à une des plus grosses maisons de disques: par l'intermédiaire du patron de peoplesound.fr, Fabrice Nataf, le label Epic succombe à son tour au talent de Lorie, la contacte sur le champ et décide d'en faire l'une de ses priorités majeures pour l'année 2001.

Instantanément, comme par un coup de baguette magique, cette petite cousine française de Britney Spears et de Nathalie Imbruglia dispose d'un incroyable contrat d'exclusivité avec EGP (Epic Group Project), un label de Sony Music.

Le rêve est devenu réalité! Lorie devient la première artiste signée par un des géants de l'industrie discographique grâce au mp3 et aux labels virtuels qui, comme peoplesound.fr, offrent aux nouveaux talents d'autres moyens de diffusion et de promotion que le parcours du combattant classique. Sans Internet, Lorie serait sans doute aujourd'hui encore en train de rêver de devenir une grande artiste.

(Source: Internet)

- 1) Lorie rêvait d'être... :
 - a) productrice;
 - b) chanteuse;
 - c) danseuse;
 - d) internaute.
- 2) Lorie s'est faite connaître par ...:
 - a) une chaîne de télévision;
 - b) Internet;
 - c) une émission radio;
 - d) un géant de l'industrie discographique.
- 3) Lorsque Lorie est devenue connue, les auditeurs ont... :
 - a) apprécié;
 - b) détesté ;
 - c) adoré;
 - d) été indifférents.
- 4) Le label Epic souhaite que Lorie... :
 - a) rencontre Britney Spears et Nathalie Imbruglia;
 - b) devienne une de ses priorités;
 - c) enregistre un nouveau disque;
 - d) garde son talent.
- 5) Lorie est devenue célèbre... :
 - a) à l'âge de 18 ans;
 - b) en 2001;
 - c) très vite;
 - d) dès qu'elle l'a souhaité.

Document II.

Le savon se refait une beauté

Vendu à la coupe, effervescent, ce produit éternel devient un objet de décoration utile. Un chocolat posé sur une baignoire, de la marmelade d'orange dans la douche c'est «l'effet Lush», du nom de ce fabricant anglais de «cosmétiques frais, faits main». Les savons sont à la base de fruits, de légumes biologiques et d'huiles essentielles. En anglais «lush» signifie appétissant, luxurieux.

Depuis son arrivée en France, en 2005, Lush a changé l'art et la manière de se laver. Dans la maison, des bonbons semblent avoir été oubliés dans la salle de bains. Dans les magasins, les enfants comme les mamans restent la bouche ouverte d'admiration devant ces savons gros comme des ballons et colorés comme des gâteaux. Les savons sont découpés avec un énorme couteau et pesés.

Depuis quelques saisons, le savon est à la mode en France. Il sent bon la nostalgie de l'enfance. De plus, le savon consomme moins d'emballage et il apporte une touche de couleur comme la vanille, la lavande, l'olive.

En France, le savon de Marseille vit son retour en grâce: un des savons de Marseille «Le plaisir Bio» a remporté une victoire de la beauté en 2008.

Dans ce contexte, les savons Lush avec leurs pains fantaisistes à base d'ingrédients naturels, sont un succès! Mi-pâtisseries, mi-glaces à l'italienne, ces savonnettes trompent l'ennui. Leur utilisation nécessite souvent de bien lire la notice. Il y a une boule de savon effervescente de 800 grammes qu'il ne faut pas faire tomber dans la baignoire trop violemment mais déposer doucement dans l'eau car elle peut provoquer un raz de marée avec de grosses bulles. Après avoir pétillé, «Immensemangue» laisse flotter sur l'eau de petits bouts de beurre de mangue pour hydrater la peau.

Avec le pain moussant «Ma sorcière menthe poivré», la baignoire se transforme en chaudron violet. Quant au savon «Aurore boréale», il parsème l'eau de confettis. L'humour est aussi présent sur les étiquettes des savons, ils se nomment *bouboule*, *bomb* ou *reste cool coco*.

Les produits, environ 8 euros par articles, sont surprenants. Pour se laver la tête? Un shampoing sous une apparence solide, par exemple, en forme de galet jaune. Pour se laver le corps? Des textures «Jelly» rose ou bleu dont raffolent les anglais en dessert: on le met au réfrigérateur ou encore au congélateur avant usage, pour une douche chaude ou froide.

Née en Angleterre en 1995 sur une idée originale de Mark Constantine, ex-créateur de savon chez Body Shop, la société a ouvert, en France, 7

boutiques depuis l'été: Aix-en-Provence, Strasbourg, Saint-Nazaire, Nantes, Montpellier, et deux adresses à Paris.

(*Le Monde*, 03.01.2009)

Exercice 1. Choisir une bonne variante:

- 1) Le créateur des savons Lush est:
 - a) Américain;
 - b) Anglais;
 - c) Français;
 - d) EspagnolDans la salle de bains les savons ressemblent à:
 - e) des bonbons;
 - f) des légumes;
 - g) des boules;
 - h) des gâteaux.
- 2) Dans les boutiques, les mères et les enfants sont remplis:
 - a) de tristesse devant les produits cosmétiques;
 - b) de dégoût devant les produits cosmétiques;
 - c) d'admiration devant les produits cosmétiques;
 - d) d'horreur devant les produits cosmétiques.
- 3) Le savon de Marseille qui a remporté la victoire de la beauté en 2008 s'appelle:
 - a) Le plaisir Bio;
 - b) Le plaisir menthe;
 - c) Le plaisir chocolat;
 - d) Le plaisir orange.
- 4) Avant d'utiliser les savons il faut parfois:
 - a) bien regarder la notice d'utilisation;
 - b) bien regarder la couleur du savon;
 - c) bien regarder la forme du savon;
 - d) bien regarder les ingrédients du savon.
- 5) Le savon effervescent pèse:
 - a) 100 grammes;
 - b) 300 grammes;
 - c) 800 grammes;
 - d) 80 grammes.
- 6) Il ne faut pas faire tomber d'un coup la boule de savon effervescente dans le bain car:
 - a) elle peut se transformer en huile;
 - b) elle peut former d'énormes bulles;
 - c) elle peut provoquer des brûlures sur la peau;

- d) elle peut sauter en dehors de la baignoire.
- 7) Avec le pain moussant Ma sorcière menthe poivré, l'eau du bain devient:
- a) jaune;
 - b) fluorescente;
 - c) vert citron;
 - d) violette.
- 8) A Paris, il y a ... boutiques du savon Lush :
- a) sept;
 - b) huit;
 - c) deux;
 - d) dix.
- 9) Un savon coûte à peu près de ...:
- a) 10 euros;
 - b) 80 euros;
 - c) 70 euros;
 - d) 8 euros.

Exercice 2. Vrai ou faux?

	vrai	faux	on ne sait pas
1. Le savon a évolué en élément de décoration utile.			
2. Les savons Lush ont apparus en France en 2008.			
3. Les savons Lush sont fabriqués avec des éléments naturels.			
4. Avant de se laver, on met les savons en forme de «jelly» soit au congélateur soit au réfrigérateur.			
5. Les étiquettes des savons sont remplies d'humour.			
6. Ces savons n'ont pas besoin d'autant d'emballages que les produits cosmétiques liquides.			
7. Le savon Lush «Immensemange» laisse s'échapper des confettis dans la baignoire.			
8. Le savon Lush «Reste cool» colorie l'eau en violet.			
9. Lush a du succès en France.			
10. Lush ne fabrique que des savons divers bio.			

Document III.

Lisez le texte et répondez aux questions données.

Bonnet d'âne pour la France

48,7/100, c'est la note obtenue par la France lors d'une enquête mondiale sur les habitudes de consommations. Avec cette mauvaise note, ce pays arrive 12e sur un classement de 14 pays. Les États-Unis (44,9) et le Canada (48,5) sont les 2 derniers. Pour la calculer, 65 points liés aux façons d'acheter, de manger, de se loger et de se déplacer ont été étudiés.

Les Français perdent des points avec la forte consommation d'eau en bouteille et de viande (l'alimentation des animaux demande beaucoup d'énergie pour la produire). Les bâtiments ne sont pas très bien isolés. Mais le principal point noir réside dans l'utilisation de la voiture. Ainsi, 62 % des Français prennent le volant tous les jours, et souvent seuls. Seuls 12 % d'entre eux utilisent les transports en commun pour se déplacer.

Qui sont les bons élèves de ce classement? Le Brésil, l'Inde, la Chine et le Mexique. Les populations de ces pays gaspillent moins. Leur secret? Les habitants vivent dans de petits logements, proches de leur travail, et possèdent peu d'appareils électroniques. 35 % des Indiens sont végétariens, et les 3/4 utilisent les transports en commun. Des idées simples que l'abondance de nos sociétés nous fait peut-être oublier?

1. Qu'est-ce qu'on a calculé pour cette enquête?

2. Quels produits d'alimentation les Français consomment-ils surtout?

3. Pourquoi les pays moins développés sont-ils «plus économiques»?

4. Dans quel pays y a-t-il beaucoup de végétariens?

5. Combien de Français vont-ils en voiture tous les jours?

Монографія Несіна Ю. М. спрямована на подальше розкриття теорії та методики навчання французької мови в середніх навчальних закладах освіти, пропонує ефективні запозичені технології. Вона сприяє формуванню практичних навичок пошуку, аналізу й синтезу інформації, самоорганізації, самонавчанню та самовихованню, становленню ціннісних орієнтацій.

Праця педагога з багаторічним стажем роботи в школах з поглибленим вивченням французької мови має на меті надати вчителям можливість переглянути деякі поняття загальної методики викладання вищезазначеної мови, ознайомитись з сучасними досягненнями у цій галузі, зорієнтуватись у пріоритетах методики викладання, віднайти відповіді на деякі фахові питання, виробити власну стратегію навчання цього предмета, обрати найоптимальніші, найефективніші шляхи навчання й виховання учнів.

«Теоретико-методичні підходи до викладання французької мови» є науково-педагогічним дослідженням, що має теоретичну та практичну спрямованість; це своєрідний екскурс у багатовекторний світ методичних понять, категорій, принципів, прийомів. На основі прямих, опосередкованих спостережень та самоспостережень, анкетувань, тестувань, проєктів, науковець особливу увагу приділяє методичним основам формування в учнів умінь та навичок практичного володіння франкомовним мовленням, що є метою вивчення французької мови, використанню сучасних педагогічних технологій, а також актуальним питанням тестування, проєктної діяльності. Дуже гостро стоїть питання мотивації, підвищення природнього інтересу учнів до обрання французької мови як другої іноземної. Самостійна робота, підвищення зацікавленості до неї з боку школярів також у полі зору автора, адже це сприятиме якості навчання й виховання та надає можливість його продовження.

Практичні приклади допоможуть вирішити відповідні задачі в процесі викладання французької мови у середніх навчальних закладах освіти з урахуванням загальноосвітніх, виховних та розвивальних цілей. Монографію укладено на основі аналізу використання різноманітних методів і методик у нашій країні та у Франції, які значно оновлюють та збільшують коло обов'язків та вимог до вчителів французької мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андриевская В. В. Возрастные особенности учебной деятельности старшеклассников на уроках иностранного языка / В.В. Андриевская // Иностранные языки в школе. – 1987. – № 6. – С. 8.
2. Басіна А. В. Проблеми формування психологічної готовності учнів СНЗ до виконання тестів / А. В. Басіна // Le français. – 2006. – № 15 – 16. – С. 8 – 10.
3. Березовська Л. Д. Концепція профільного навчання в старшій загальноосвітній школі / Л. Д. Березовська, Н. М. Бібик, М. І. Бурда та ін. – К., 2004. – С. 2 – 14.
4. Белухін Д. А. За дверима – клас / Д. А. Белухін // Завуч. – 1999. – № 25(31). – С. 11.
5. Бігич О. Б. Формування у студентів методичної компетенції вчителя іноземної мови початкової школи / О. Б. Бігич // Іноземні мови. – 2002. – № 2. – С. 27 – 31.
6. Бігич О. Б. Теоретичні основи формування методичної компетенції майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи / О. Б. Бігич. – К., 2005. – С. 11.
7. Бим И. Л. К проблеме оценивания современного учебника иностранного языка / И. Л. Бим, О. В. Афанасьева, О. А. Радченко // Иностр. яз. в школе. – 1999. – № 2. – С. 17.
8. Волкова Н. П. Педагогіка: навч. посіб. 3-тє вид., стер. / Н. П. Волкова. – К.: Академвидав, 2009. – 616 с.
9. Гальскова Н. Д. Теория и практика обучения иностранным языкам. Начальная школа: Методическое пособие / Н. Д. Гальскова, З. Н. Микитенко. – М. : Айрис-пресс, 2004. – С. 168.
10. Голобородько Є. П. Аспекти підготовки сучасного вчителя / Є. П. Голобородько // Педагогічні науки. Збірник наукових праць. Випуск ХІХ. – Херсон: ХДПУ, 2001. – С. 14 – 17.
11. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К. : Либідь, 2011. – 374 с.
12. Грачева Н. П. О комплексном использовании средств наглядности в овладении грамматической стороной устной речи / Н. П. Грачева // Иностранные языки в школе. – 1991. – № 1. – С. 10 – 12.

13. Григоренко В. О. Граматика французької мови в схемах і таблицях / В. О. Григоренко. – Х. : ТОРСІНГ ПЛЮС, 2008. – 112 с.
14. Гру Д. Франция: научные исследования в области образования / Д. Гру // Перспективы. Сравнительные исследования в области образования. – 2000. – Том XXIX, № 3. – С. 97 – 110.
15. Державна національна програма «Освіта» («Україна ХХІ століття»). – К. : Райдуга, 1994. – С. 78 – 79.
16. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.
17. Дроздов О. А. Граматика французької мови в таблицях і схемах: Довідкове видання / О. А. Дроздов. – Київ : ТОВ «ВП Логос-М», 2009. – 96 с.
18. Друга іноземна мова в загальноосвітніх навчальних закладах // Le français. – 2005. – № 16. – С. 5.
19. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.
20. Закон України «Про вищу освіту» // Освіта. – 2002. – № 12-13. – С. 5 – 12.
21. Закон України «Про загальну середню освіту» // Освіта України: Нормативно-правові акти. – К. : Міленіум, 2001. – С. 103 – 126.
22. Закон України «Про освіту» // Освіта України – 2001. Нормативно-правові акти. – К. : Міленіум, 2001. – С. 11 – 38.
23. Золотницкая С. П. Французский язык для вас: Кн. для учителя / С. П. Золотницкая. – М. : Просвещение, 1992. – 192 с.
24. Зязюн І. А. Педагогіка добра: ідеали і реалії: Науково-методичний посібник / І. А. Зязюн. – К., 2000. – 309 с.
25. Клименко О. В. Література Франції: 5-7 кл. / О. В. Клименко, Ю. М. Клименко. – К. : Вид. дім «Шкіл. світ»: Вид. Л. Галіцина, 2006. – 112 с.
26. Клименко О. В. Франкомовні країни: Канада, Швейцарія, Бельгія... / О. В. Клименко. – К. : Шк. світ, 2007. – 128 с.

27. Коваленко О. Я. Доповідь на науково-практичному семінарі в Чернівцях (травень 2005 р.) / О. Я. Коваленко // Іноземні мови в навч. закладах. – 2005. – № 3. – С. 92 – 99.
28. Ляховицкий М. В. Методика преподавания иностранных языков / М. В. Ляховицкий. – М. : Высш. школа, 1981. – С. 14.
29. Матвишин В. Г. Бизнес-курс французского языка: Учеб. пособие / В. Г. Матвишин, В. П. Ховтун; под общей ред. В. Г. Матвишина. – К. : «Логос», 1999. – 384 с.
30. Матвієнко О. В. Стратегії розвитку середньої освіти в країнах Європейського союзу: моногр. / О. В. Матвієнко; Київськ. нац. лінгвіст. ун-т. – К. : Ленвіт, 2005. – 381 с.
31. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / керівн. автор колективу С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2002. – 327 с.
32. Може Г. Практическая грамматика французского языка / Г. Може. – СПб. : Лань, 1996. – 432 с.
33. Найкращі з 1000 усних тем з паралельним перекладом для учнів 5 – 11 класів та абітурієнтів / уклад. О. Я. Пантелеєва, А. Т. Устименко та ін.; за ред. А. Т. Устименко. – 5-е вид., випр. і доп. – Х. : Веста: Вид-во «Ранок», 2009. – 560 с.
34. Нефедова М. А. Коллаж и коллажирование в учебном процессе / М. А. Нефедова // Иностранные языки в школе. – 1993. – № 2. – С. 5 – 8.
35. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учеб. пособие для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров / под ред. Е. С. Полат. – М. : Изд. центр «Академия», 2001. – С. 123 – 132.
36. Пассов Е. И. Культуросообразная модель профессиональной подготовки учителя: философия, содержание, реализация / Е. И. Пассов // Іноземні мови. – 2002. – № 4. – С. 3 – 18.
37. Пассов Е. И. Мастерство и личность учителя: на примере преподавания иностранного языка / Е. И. Пассов и др. – М. : Флинта: Наука, 2001. – 240 с.
38. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів та спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов /

- Керівн. автор. колективу В. Г. Редько. – К. : Перун, 2005. – 208 с.
39. Рогова Г. В. Обучение устному высказыванию на иностранном языке / Г. В. Рогова. – М. : Просвещение, 1988. – С. 97 – 103.
 40. Роман С. В. Вимоги до сучасного підручника іноземної мови для молодшої школи / С. В. Роман, О. О. Коломінова // Іноземні мови. – 2005. – № 4. – С. 40 – 43.
 41. Руссо Ж.- Ж. Эмиль или о воспитании / Ж.- Ж. Руссо – М. : Педагогика, 1986. – С. 86.
 42. Спирин Ю. П. Работа с текстом на уроке французского языка / Ю. П. Спирин. – М. : Чистые пруды, 2005. – 32 с. – (Библиотечка «Первого сентября», серия «Французский язык»; вып. 5).
 43. Теоретические основы методики обучения иностранным языкам в средней школе / ред. А. Д. Климентенко, А. А. Миролюбова. – М. : Педагогика, 1981. – С. 278.
 44. Туркина Л. В. Французский язык. Тесты для контроля навыков аудирования / Л. В. Туркина. – М. : Высшая школа, 2005. – 135 с.
 45. Тухулова И. А. В часы досуга: Кн. для учителя / И. А. Тухулова. – 2-е изд., дораб. – М. : Просвещение, 1991. – 192 с.
 46. Утробина А. А. Методика преподавания и изучения иностранного языка: Конспект лекций / А. А. Утробина. – М. : Приор-издат, 2006. – 112 с.
 47. Фоменко Т. М. Некоторые рекомендации по подготовке к сдаче ЕГЭ по французскому языку / Т. М. Фоменко // Иностранные языки в школе. – 2006. – № 5. – С. 95 – 99.
 48. Харитоненко З. В. Тести з французької: Письмо / З. В. Харитоненко. – К. : Шк. світ, 2007. – 128 с.
 49. Шавва Т. Ю. «Конкурс-смотр знаний по иностранному языку как один из способов преодоления коммуникативных трудностей» / Т. Ю. Шавва // Відкритий урок. – 2001. – № 9-10. – С. 46 – 49.
 50. Шавва Т. Ю. Методика викладання французької / Т. Ю. Шавва. – К. : Шк. світ, 2007. – 128 с.
 51. Шерстюк О. М. Навчання французького діалогічного мовлення з використанням матеріалів для самостійної роботи / О.М. Шерстюк, С. В. Моргун // Іноземні мови. – 2001. – № 4. – С. 3 – 9.

52. Якиманская И. С. Требования к учебным программам, ориентированным на личностное развитие школьников / И. С. Якиманская // Вопросы психологии. – 1994. – № 2. – С. 71.
53. Altet M. La formation professionnelle des enseignants / M. Altet. – Paris: Presse Universitaire de France, – 1994. – 264 p.
54. Auduc J.-L. Le système éducatif français C DPR / J.-L. Auduc, J. Bayard-Piero. // Académie de Creteil, – 2000. – 192 p.
55. Bulletin Officiel du Ministère de l'éducation nationale et de la recherche № 24 du 14 juin 2001. – 72 p.
56. Cabauche A. Aperçu du système de l'Education française / A. Cabauche. – Paris, CIEP, – 1992. – 161 p.
57. Cuny F. Belleville 1. Méthode de français / F. Cuni, A.-M. Johnson. // CLE Internationale / Sejer – 2004. – 143 p.
58. Dictionnaire des synonymes. Baratin M., Baratin-Lorenzi V. Hachette Education, Paris, – 2003. – 631 p.
59. Dix-huit questions sur le système éducatif / C. Perretti (sous la dir.). – Paris. dF. – 2004. – 255 p.
60. Fournier M. Les transformations de l'école / M. Fournier. – Paris: La Découverte, – 2000. – 415 p.
61. Gaulupeau Y. La France à l'école / Y. Gaulupeau. Paris: Découvertes Gallimard Histoire, – 1992. – 192 p.
62. Ichtchenko G. France-Ukraine / G. Ichtchenko. // Le français № 23 (175), – 2009. – P. 25 – 31.
63. Institut nationale de recherche pédagogiques (INRP) // Режим доступа [http:// www.inrp.fr](http://www.inrp.fr)
64. Johnson A.-M., Taxi! Méthode de français 3 / A.-M. Johnson, R. Menand. // HACHETTE LIVRE, Paris, – 2010. – 160 p.
65. La Documentation française // Режим доступа <http:// www.ladocfrancaise.gouv.fr>
66. L'école: horizon 2020 / [sous la direction de P. Laderrière et F. Vaniscotte]. – Paris : l'Harmattan, – 2002. – 210 p.
67. L'éducation comparée: un outil pour l'Europe / [sous la direction de P. Laderrière et F. Vaniscotte]. – Paris : l'Harmattan, – 2003. – 119 p.
68. Le Periscope Режим доступа <http:// alliancefrancaise.com/>

69. Le système éducatif en France / [sous la direction de B. Toulemonde] –Paris: Les notices de la documentation française, – 2003. – 191 p.
70. Loi du 26 janvier 1984 de l`enseignement superieur.
71. Loi № 89- 486 du 10 juillet 1989 d`orientation sur éducation.
72. Loi du 26 decembre 2007 de l`enseignement superieur.
73. Mérieux R., Connections. Méthode de français 2 / R. Mérieux, Y. Loiseau. // Les Editions Didier, Paris, – 2010. – 191 p.
74. Mialaret G. La formation des enseignants / G. Mialaret. Paris, Presse Univ. de France, – 1977. – 128 p.
75. Obin J.- P. Enseigner, un métier pour demain. Rapport au ministère de l`Education nationale / J.- P. Obin. Paris : La documentation française, – 2003. – 203 p.
76. Poletti M.- L. Livre de l`élève Grenadine. Méthode de français pour les enfants 1 / M.- L. Poletti, C. Paccagnino. HACHETTE LIVRE, Paris, – 2003. – 71 p.
77. Postic M. Observation et formation des enseignants / M. Postic. – Paris : PUF, – 1977. – 336 p.
78. Rapport de Carraz R. Sur recherche en éducation et en socialisation de l`enfant / R. Carraz. – Paris : La documentation française, – 1983. – 53 p.
79. Recherche et formation, № 66 – 2011 // Режим доступа [http: // www.inrp.fr/editions/revues/recherche-et-formation](http://www.inrp.fr/editions/revues/recherche-et-formation)
80. Revue française de pédagogie: recherche en éducation // Режим доступа [http: // www.inrp.fr/editions/revues/ revue-française-de-pedagogie](http://www.inrp.fr/editions/revues/revue-française-de-pedagogie)
81. Steel R. Culture ou intercultures / R. Steel. // Le Français dans le Monde. – 1996. – P. 54 – 57.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I	
ТЕОРЕТИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ СУЧАСНОЇ МЕТОДИКИ	
ВИКЛАДАННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ У ШКОЛІ	5
Вимоги сучасної школи до вчителя французької мови	5
Навчання французької мови у сучасній школі	10
Інноваційні підходи до уроку	13
Комунікативно орієнтоване викладання французької мови.....	15
Методи та прийоми сучасного уроку французької мови	18
Пошук оптимальних підходів, методів, засобів	21
Систематизація навчання французької мови.....	22
Принципи системи навчання французької мови	23
Цілі та зміст навчання французької мови на сучасному етапі	25
Зміст і сутність сучасного методу контролю	28
Особливості навчання французької мови на різних етапах	34
Методична компетенція вчителя французької мови молодших класів	39
Ігри у навчанні французької мови.....	44
Навчання французької мови як другої іноземної.....	46
Урахування досвіду школярів у оволодінні рідною мовою	49
Роль навчальних засобів як основних механізмів виконання мети і завдань навчання французької мови	50
Навчально-виховний процес у школі.....	55
Формування базових механізмів франкомовного спілкування	58
Вправи як дієва форма навчання іншомовної діяльності.....	66
Лінгвокраїнознавство в навчанні французької мови	67

Використання інтерактивних технологій на уроках французької мови	69
Використання проектної методики у викладанні французької мови	71
Самостійна робота учнів.....	73
Профільне навчання в старшій школі	75
РОЗДІЛ II	
ПРАКТИКА ВИКЛАДАННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ У ШКОЛІ ...	79
Поради досвідченого вчителя.....	79
Ефективні форми роботи на уроках французької мови	84
Розвиток навичок спілкування французькою мовою	96
Приклади ефективної роботи з текстами	100
Формування граматичних знань, умінь та навичок учнів.....	102
Формування знань, умінь та навичок з аудіювання	104
ЗРАЗКИ ОЛІМПІАДНИХ ЗАВДАНЬ З ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ...	115
ВИСНОВКИ.....	147
ЛІТЕРАТУРА	148

Наукове видання

НЕСІН Юрій Миколайович

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ
ДО ВИКЛАДАННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ**

Монографія

ISBN 978-966-630-083-5

Редактор – Марченко Л.В.
Технічний редактор – Дудченко С.Г.

Підписано до друку 05.12.2013 р. Формат 60x84/16.

Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.

Ум. др. арк.7,8. Наклад 300.

Віддруковано з готових оригінал-макетів у ТОВ “Айлант”

Свідоцтво про реєстрацію ХС №1 від 20.08.2000 р.

73000, Україна, м.Херсон, пров.Пугачова, 5/20.

Тел.: 26-67-22, 49-33-48.